

ISIKELI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48									

CHAPTER 1

Ia sa oti oqo e nai katolusagavulu ni yabaki, e nai kava ni vula, e nai kalima ni siga ni vula, ni'u a tiko vata kei ira na bobula mai na uciwai o Keba, sa qai tadola o lomalagi, ia au a raica na raivotu ni Kalou.

² E nai kalima ni siga ni vula, o ya nai kalima ni yabaki ni nona vosa i Jiova sa lako mai vakamatata vei Isikeli na bete, na luve i Pusi, e na nodra vanua na kai Kalitia mai na uciwai o Keba; a sa tiko vua maikea na liga i Jiova.

⁴ Au a qai vakaraica, ka raica, e dua na covulaca sa lako mai na vualiku, e dua na o levu kei na bukawaqa cudrucudru e vakavolivolita; ia na kena rarama sa vakavolivolita ka serau mai e loma me vaka na ka duiroka matavinaka, mai na loma ni bukawaqa.

⁵ E ratou sa basika talega mai e loma e va na ka bula. Ia e vakaoqo na kedratou i rairai: e ratou sa rairai me vaka na tamata.

⁶ E ya-va na matadratou, ka ya-va na tabadratou.

⁷ E dodonu na yavadrato, kei na qeteqete ni yavadrato sa tautauvata kei na qeteqete ni yava ni luve ni bulumakau: sa tatibi tu me vaka na varasa sa soloti.

⁸ Na liga ni tamata sa tu e ruku ni tabadratou e na sarisaridratou vava; ka ratou dui vakamatana ka dui vakatabana.

⁹ Sa dui veiuturi na tabadratou. E ratou sa sega ni vuki lesu ni ratou sa lako, e ratou sa dui lako vakadodonu ga yani.

¹⁰ Ia me baleta nai rairai ni matadratou, e ratou sa dui mata vakatamata; ka ratou dui mata vakalaioni e nai matau, e ratou sa dui mata vakabulumakau e nai mawi, ka ratou sa dui mata vakaikeli o iratou vava.

¹¹ Ia sa vakaoqo na matadratou. Na tabadratou sa dodo cake; e rua na tabadratou yadua sa dui veiuturi, ka rua na tabadratou yadua sa dui ubia na yagodratou.

¹² E ratou sa dui lako vakadodonu ga yani; e ratou lakova na vanua e via lako kina na yalo, ka ratou sega ni vuki lesu tale ni ratou sa lako.

¹³ Ia na kedratou i rairai na ka bula, e ratou sa vaka na qilaiso sa waqa tu, sa vaka na veicina caucadre sa veilakoyaki tu e na kedratou maliwa na ka bula. Sa caudre tu na buka, ia sa tibi na livaliva mai na loma ni bukawaqa.

¹⁴ Ka ratou sa veiciciyaki voli na ka bula, ka sa rairai me vaka na tibi ni livaliva.

¹⁵ Ia oqo ni'u sa vakaraica na ka bula, raica, sa yadua na yava ni qiqi ka tu e dela ni vanua e na yasadrato na ka bula e ratou dui ya va na matadratou.

- ¹⁶ Na kedratou i rairai na yava ni qiqi kei na kedratou i cakacaka sa vaka na roka ni perili, ka ratou sa tautauvata na lewe va. Nai rairai kei na kedratou i cakacaka sa vaka e dua na yava ni qiqi e na loma ni dua tani na yava ni qiqi.
- ¹⁷ Ni ratou sa toso, e ratou sa lakova e dua vei iratou na yasana e va; e ratou sega ni gole tani ni ratou sa lako.
- ¹⁸ Ia na batidratou, sa cecere ka vakadomobula; ia na batidratou sa ka levu sara na matana, vakavolivoliti ratou vava.
- ¹⁹ Ni ratou sa lako na ka bula, sa lako talega na qiqi e tu e yasadrato; ia ni ratou sa laveti cake mai vuravura na ka bula, sa laveti cake talega na qiqi.
- ²⁰ Na vanua e via lako kina na yalo, e ratou lako kina, baleta na vanua o ya e lako kina na yalo; ka sa laveti cake vata kei iratou na qiqi, ni sa tiko na yalodratou na ka bula e na qiqi.
- ²¹ Ni sa lako oiratou oqori, sa lako oiratou oqo; ni ratou sa tu oqori, sa tu oiratou oqo; ni ratou sa laveti cake mai vuravura, sa laveti vata kei iratou na qiqi, ni sa tiko na yalodratou na ka bula e na qiqi.
- ²² Na maliwa e dela ni uludratou na ka bula sa vaka na roka ni ukuuku totoka, sa tevuki e dela ni uludratou ki cake.
- ²³ Kei na ruku ni maliwa e tevuki vakadodonu tu na tabadrato, e dua ki na dua tale. E ratou tauyarua me ubia e dua na yasa, ka tauyarua e dui ubia na yasa ni yagodratou kadua.
- ²⁴ Ni ratou sa lako, au sa rogoca na caroba ni tabadrato, sa vaka na vadugu ni wai levu, ka vaka na domo i Koya sa Kaukauwa, na ue me vaka na domo ni mataivalu, ia ni ratou sa tu vakadua, e ratou sa uruca na tabadrato.
- ²⁵ E dua na domo sa lako mai na dela ni maliwa e toka e uludratou, ni ratou sa tucake, e ratou sa uruca na tabadrato.
- ²⁶ Kei na dela ni maliwa e e dela ni uludratou sa votu e dua nai vakatakarakara ni cewacewa vakaturaga, sa rairai me vaka na vatu safaia; e nai vakatakarakara ni cewacewa vakaturaga e dabe toka kina e dua sa rairai me vaka na tamata mai cake sara.
- ²⁷ Ena kenai rairai talega mai tolona me lako cake au raica, me vaka o ya, na roka ni ukuuku totoka e vaka nai rairai ni bukawaqa ni volita na lomana; ia mai na tolona ka lako sobu au raica, me vaka o ya, sa rairai me vaka na bukawaqa sa volita tu na kenai serau.
- ²⁸ Me vaka nai rairai ni dua na drodrolagi e na o e na siga ni uca, sa vakakina na kenai serau e vakavolivolita. Sa vakaoqo na raivotu ni vakatakarakara ni serau i Jiova. Ia ni'u sa raica, au sa cuva vakatoboicu, ka rogoca na domona e Dua sa vosa mai.

CHAPTER 2

Sa tukuna vei au o Koya, "Luve ni tamata, mo tu cake e na yavamu, Au na qai vosa vei iko."

² Sa qai curumi au na Yalo ni sa vosa vei au o Koya, ka vakaturi au e na yavaqu; au a qai rogoci Koya sa vosa vei au.

³ Sa tukuna vei au o Koya, "Luve ni tamata, Au sa talai iko vei ira na Isireli, ki na dua na matanitu dauvuki sa vuki tani vei Au; o ira kei na nodra qase era sa talaidredre vei Au me yacova mai na siga oqo.

⁴ "Ni ra sa gone vosalevu ka yalokaukauwa. Au sa talai iko vei ira, ia mo tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova.'

⁵ "Ia vei ira, se ra na vakarorogo se ra na bese - ni ra sa vuvale dautalaidredre - ia era na kila ga ni dua na parofita e tiko e na kedra maliwa.

⁶ "Kei iko, luve ni tamata, mo kakua ni rerevaki ira se rerevaka na nodra vosa, e dina ga ni tu vata kei iko na kau vakavotona kei na soni ka o tiko talega ena kedra maliwa na batibasaga; mo kakua ni rerevaka na nodra vosa se taqaya e nai rairai ni matadra, e dina ga ni ra vuvale dautalaidredre.

⁷ "Mo na tukuna ga vei ira na Noqu vosa, se ra na vakarorogo se ra na bese, ni ra sa talaidredre vakalevu.

⁸ "Ia o iko, na luve ni tamata, mo rogoca na ka Au sa tukuna vei iko. Mo kakua ni talaidredre me vaka na vuvale dautalaidredre o ya; mo dalaga ka kania na ka Au sa solia vei iko."

⁹ Ia oqo ni'u a raica, e dua na liga sa dodo mai vei au; ka raica, sa taura e dua nai vola vivigi.

¹⁰ Sa qai tevuka o Koya e mataqu; sa volai tu e loma e dakuna talega, ka sa volai kina na tagi kei na tagi yaso kei na vakaulei.

CHAPTER 3

Sa tukuna tale vei au o Koya, "Luve ni tamata, mo kania na ka o sa kunea; kania nai vola vivigi oqo, ka lako, la'ki vosa vei ira na vuvale i Isireli."

² Au a mani dalaga, ka sa vakavuna o Koya me'u kania nai vola vivigi o ya.

³ Ka tukuna vei au o Koya, "Luve ni tamata, mo vakania na ketemu, ka mo vakamamautaka na ketemu e nai vola vivigi oqo Au sa solia vei iko." Au a mani kania, ka sa vaka na oni na kena kamikamica e na gusuqu.

⁴ Sa qai tukuna vei au o Koya, "Luve ni tamata, mo lako vei ira na vuvale i Isireli ka tukuna na Noqu vosa vei ira.

⁵ "Ni o sega ni talai vei ira na tamata e sega ni kilai se dredre na nodra vosa, vei ira ga na vuvale i Isireli,

⁶ "E sega talega vei ira na lewe vuqa e sega ni kilai se dredre na nodra vosa, o sega ni kila rawa. E dina, Ke'u a talai iko vei ira, era na rawa ni rogoci iko.

⁷ "Ia na vuvale i Isireli ena sega ni vakarorogo vei iko, baleta ni ra na sega ni vakarorogo vei Au; baleta ni ra sa viavialevu ga ka yalokaukauwa o ira kecega na vuvale i Isireli.

⁸ "Raica, Au sa cakava na matamu me kaukauwa cake ki na matadra, kei na yadremu me kaukauwa cake ki na yadredra.

⁹ "Me vaka na vatu qaqa, e kaukauwa cake ki na vatu e daulidi, Au sa cakava na yadremu me vakakina; kakua ni o rerevaki ira, se taqayataka na matadra, e dina ga ni ra sa vuvale dautalaidredre."

¹⁰ Sa tukuna talega vei au o Koya, "Luve ni tamata, mo tugana ki na yalomu na Noqu vosa kece Au sa tukuna vei iko, ka rogoca e daligamu.

¹¹ "Ka lako, mo lako sara vei ira era vakabobulataki, kivei ira na luvedra na wekamu, ka vosa vei ira ka tukuna, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova,' se ra na vakarorogo, se ra na bese ga."

¹² Sa qai laveti au cake na Yalo, ia au a rogoca mai dakuqu na vakuru ni dua na domo e vosa: "Me vakavinavinakataki nai serau i Jiova mai na Nona yasana!"

¹³ Au a rogoca talega na cacarobaroba ni tabadtratou na ka bula ni ra veitaratara, kei na rorogo ni yava ni qiqi e yasadrato, kei na vakuru ni rorogo levu.

¹⁴ Sa mani laveti au cake na Yalo ka kauti au tani yani, ia au sa lako e na yaloca, ena katakata ni yaloqu; ia na Liga i Jiova sa kaukauwa ga vei au.

- ¹⁵ Au a qai yaco vei ira na bobula mai Tela-avivi, era tiko mai na uciwai o Kibari, ka'u a dabe e na vanua era dabe kina, au a mani tiko maikea ka kurabui e na kedra maliwa me siga vitu.
- ¹⁶ Ia oqo ni sa oti na siga e vitu sa qai yaco vei au na vosa i Jiova, ka vaka,
- ¹⁷ "Luve ni tamata, Au sa lesi iko mo nodra i vakatawa na vuvale i Isireli;o koya oqo mo rogoca na vosa mai Gusuqu, ka vakasalataki ira mai vei Au:
- ¹⁸ "Ni'u sa tukuna vua na tamata ca, 'O na mate vakaidina,' ka o a sega ni solia vua nai vakasala, se vosa vua na tamata ca mo vakasalataki koya me biuta na nona sala ca, me vakabulai koya, na tamata ca ga o ya ena mate ena nona caka cala; ia na nona dra Au na taroga mai ligamu.
- ¹⁹ "Ia, kevaka o sa vakasalataka na tamata ca, ka sa sega ga ni lesu mai na nona ca, se mai na nona sala cala, ena mate ga o koya ena nona caka cala; ia o sa sereka ga na yalomu.
- ²⁰ "Oqo talega, ni sa vuki tani na tamata yalododonu mai na nonai valavala dodonu ka sa caka cala, Ka'u sa tauca e matana na ka me tarabe kina, ena mate o koya; baleta ni o a sega ni vakasalataki koya, ena mate ga ena nonai valavala ca, ia ena sega ni nanumi na nonai valavala dodonu sa cakava o koya; ia na nona dra Au na taroga mai ligamu.
- ²¹ "Ia kevaka o sa vakasalataka na tamata yalododonu ni sega ni dodonu me i valavala ca na tamata yalododonu, ka sa sega ni valavala ca o koya, ena bula vakaidina o koya, ka ni a ciqoma nai vakasala; o iko talega o sa na sereka na yalomu."
- ²² Sa qai tu vei au maikea na liga i Jiova, ka sa tukuna vei au o Koya, "Mo tucake mo lako yani ki na buca, ia maikea Au na veivosaki kei iko."
- ²³ Au sa qai cavu tu ka lako yani ki na buca, ka raica, sa tu mai kina nai serau i Jiova, me vaka nai serau au a raica mai na uciwai o Keba; ia au sa bale vakatoboicu.
- ²⁴ Sa qai curumi au na Yalo ka sa vakaturi au ena yavaqu, a sa vevosaki kei au ka vaka vei au, "Lako, ia'ki sogolati iko ena nomu loma ni vale.
- ²⁵ "Ia o iko, luve ni tamata, e dina era na vesuki iko ena dali ka ra na vauci iko kina, mo kakua ni lako rawa ki tautuba ena kedra maliwa.
- ²⁶ "Au na vakabira na yamemu ki na loma ni gusumu e cake, mo galu kina ka sega ni dauvunauci ira tiko, ni ra sa vuvale dautalaidredre.
- ²⁷ "Ia Ni'u sa veivosaki kei iko, Au na qai dolava na gusumu, ia o na qai tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova.' O koya sa rogoca, me rogoca ga; ia o koya sa bese ni rogoca, me kakua ga; ni ra sa vuvale dautalaidredre.

CHAPTER 4

- "O** iko talega, luve ni tamata, mo kauta mai na qele, ka binia e matamu, ka binia me vaka e dua na koro, o Jerusalemi.
- ² "Tuva me vaka na koro ni valu, tara na kena bai ni valu, ka tuva cake na kena bai qele; tara talega na veivale ni valu e matana, ka vakarautaka na kenai tukituki-ni-bai me vakavolivolita.
- ³ "Mo taura talega e dua na kaukamea raraba, ka cakava me lalaga kaukamea ena kemudrau maliwa kei na koro. Mo raica tiko, me vaka sa kabati mai, ka na buku na kena druadrua, ka mo na qai kaba. Oqo me i vakatakilakila ki na vale i Isireli.
- ⁴ "Mo davo na yasamu i mawi, ka davoca kina na nodra caka cala na vale i Isireli, me vaka nai wiliwili ni siga o na davoca tiko kina, ena tarai iko tiko kina na nodra caka cala.
- ⁵ "Au sa vakacolata vei iko na yabaki ni nodra caka cala, me vaka nai wiliwili ni veisiga, e

tolu na drau ciwasagavulu na siga; ena tarai iko tiko kina na nodra caka cala na vale i Isireli.

⁶ "Ni o sa cakava oti, mo qai davo na yasamu i matau; o sa na qai colata na nodra caka cala na vale i Juta me vasagavulu na siga. Au sa vakacolata vei iko e dua na siga me baleta e dua na yabaki.

⁷ "Mo raica tiko na kabai kei Jerusalemi; e na cegai nai ubi ni ligamu, ka o na parofisaitaka na kena ca.

⁸ "E dina, Au na vesuki iko me dredre kina ni veivukiyaki vaka ka vaka me yacova ni o sa vakaotia na veisiga ni nomu tuva i valu.

⁹ "Mo kauta talega me kemu na witi, na bali, na vini, na vini damudamu, na sila, kei na vini dromodromo; ka biuti ira ki na dua na dari, ka bulia kina na kemu madrai. E nai wiliwili kece ni siga o davoca tu kina na yasamu, e tolu na drau ciwa-saga-vulu na siga, mo na kania tiko.

¹⁰ "Kei na kemu kakana o na kania e na vakarautaki na kena bibi, e na ruasagavulu na sikele dua na siga; mai na dua na gauna ki na dua tale na gauna na nomu kania.

¹¹ "O na gunuva talega na wai sa vakarautaki oti, me rua na paidi nai vakarau ni wai, mo gunuva mai na dua na gauna ki na dua tale.

¹² "Ka mo na kania na keke bali; ka mo vavia ni o vakayagataka na de ni tamata me kena buka ni ra raica tiko."

¹³ Sa qai tukuna o Jiova, "Ena vakaoqo na nodra kania na kedra madrai sa sega ni savasava na Isireli ena kedra maliwa na veimatanitu tani, Au na vakasavi ira kina."

¹⁴ Au a qai tukuna, "Ulei i Jiova na Kalou! E dina, au se sega ni vakadukadukalitaka na yaloqu mai na gauna ni noqu gone me yacova mai oqo; au se sega ni bau kania e dua na ka sa mate se dresulaki mai vei ira na manumanu kila, se dua na lewe ni manumanu vakasisila me'u vakacuruma ki gusuqu."

¹⁵ Sa qai tukuna vei au o Koya, "Raica, Au sa solia vei iko na de ni bulumakau mei sosomi ni de ni tamata, ka mo vakarautaka na kemu madrai e delana."

¹⁶ Sa tukuna tale vei au o Koya, "Luve ni tamata, e dina, Au na muduka nai vurevure ni madrai mai Jerusalemi; era na kania na madrai e vakarautaki na kena bibi kei na nuiqawaqawa, ka ra na gunuva na medra wai e vakarautaki kei na dredre.

¹⁷ "Me ra dravudravua ena madrai kei na wai, ka dui taqaya e na vukuna tale e dua, ka seavu yani e na vuku ni nodra caka cala.

CHAPTER 5

"O iko, luve ni tamata, taura e dua nai seleiwau gata, io, me vaka nai toro ni dauveitoro, toroya kina na ulumu kei na kumimu: taura na kena bibi, ka wasea na drauniulu.

² "E dua nai katolu mo qai vakama ena buka waqa ena loma ni koro, ni sa oti na veibogi ni tuva i valu: mo taura e dua nai katolu, ka vakataviavia e nai sele: na kenai katolu ni wase mo kaburaka ki na mata ni cagi; ia ka'u na ucuna nai seleiwau me muri ira.

³ "Mo taura mai kina e vica walega, ka vauca ki na tutu ni nomui sulu.

⁴ "Mo qai taura eso tale, ka biuta ki na loma ni buka waqa, ka vakama ena bukawaqa; ni na lako mai kina na bukawaqa kivei ira na mataqali kecega ni Isireli.

⁵ "Sa tukuna na Kalou o Jiova: 'Oqo o Jerusalemi; Au sa vakatikori koya ena loma ni veimatanitu, me tu vakavolivoliti koya na veivanua.

⁶ 'Sa coqa vakalevu na Noqu lewa, ka ni levu cake e na ka vakasisila mai na veimatanitu,

sa coqa vakalevu talega na Noqu i lesilesi o koya, ka vakalailai na veivanua sa vakavolivoliti koya: ni ra sa besetaka na Noqu lewa, ka ra sa sega ni lako ena Noqui lesilesi.'

⁷ "O koya sa tukuna kina o Jiova na Kalou; 'Baleta ni dou sa vakalevutaka na talaidredre mai vei ira na veimatanitu sa vakavolivoliti kemudou, dou a sega talega ni muria na Noqui lesilesi, se maroroya na Noqu lewa, se cakava me vaka na nodra lewa dodonu na veimatanitu sa vakavolivoliti kemudou' "

⁸ "O koya ogo sa tukuna o Jiova na Kalou: 'Raica, oi au, Au sa kemu meca, Au na cakava e na kemudou maliwa na veivunauci ni ra rai tu na veimatanitu.

⁹ 'Au na cakava vei iko na ka Au e se sega ni cakava, Au na sega ni cakava tale, e na vuku ni nomui valavala vakasisila.

¹⁰ 'O ira na tama ni gone era na kania na luvedra e na kemudou maliwa, o ira talega na gone era na kania na tamadra; Au na vunauci iko, na kena vo Au na kaburaka ki na mata ni cagi kecega.

¹¹ 'Me vaka Au sa bula,' sa tukuna na Kalou o Jiova; 'O sa vakadukadukalitaka na Noqu vale tabu e na nomu ka velavela kecega, kei na nomu ka vakasisila kecega, o Au talega Au na vakalewevicataki iko; na Mataqu ena sega ni vosoti iko, Au na sega talega ni lomani iko.

¹² 'E dua nai katolu ena mate e na mate dauveiveitauvi, era na vakayali ga e na dausiga e na kemudou maliwa, e dua tale nai katolu era na bale e nai seleiwau sa na vakavolivoliti iko, e dua tale nai katolu Au na kaburaka ki na mata ni cagi kecega, Au na ucuna nai seleiwau me muri ira.

¹³ 'Sa na vakayacori vakaoqo na Noqu cudru, Au na vakavuna na Noqu cudru katakata vei ira, Au sa na qai sauma: Era na qai kila ni sai Au, o Jiova, sa vosa e na Noqu lomakatakata, Ni'u sa cakacakataka na Noqu cudru levu vei ira.

¹⁴ 'Au na cakava mo benu, ka vakalialiai e na kedra maliwa na veimatanitu, e na matadra kece era na lako siviti iko.

¹⁵ 'O na yaco mo ka ni veivakalialiai ka ka ni veivakayavalati, me ka ni vuli ka veivakakidroataki ki na veimatanitu sa tiko voliti iko, Ni'u sa cakava na Noqu lewa e na cudru, kei na cudru katakata, kei na veivunauci katakata, o au o Jiova Au sa tukuna.

¹⁶ 'Ni'u sa tala na gasau ca ni dausiga vei ira, na ka era na rusa kina, na ka Au na tala me vakarusai kemudou: ia Au na vakaikuritaka na dausiga vei kemudou, ka muduka na kemudou kakana, io na madrai.

¹⁷ 'Ia Au na vakayacora vei kemudou na dausiga kei na manumanu kila, ka ra na vakamatei ira na nomudou; ia na mate dauveiveitauvi kei na veilabati ena ia voli e na kemudou maliwa; kei nai seleiwau Au na vakayacora vei iko. Oi au o Jiova Au sa vosa.'"

CHAPTER 6

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka:

² "Na luve ni tamata, mo rai vaka ki na veiulunivanua ni Isireli, ka parofisaitaki ira:

³ "Ka vaka, 'Oi kemudou na veiulunivanua ni Isireli, dou rogoca na vosa ni Kalou o Jiova; Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova ki na veiulunivanua, kei na veidelana, ki na veiuciwai, kei na veibuca: "Raica, io Au, Au na kauta mai vei kemudou nai seleiwau, ia Au na vakarusa na nomudou veitikina cecere.

⁴ "Na nomudou i cabocabo ni soro ena vakacacani, kei na nomudou i boi vinaka talega: Au na viritaki ira sobu na nomudou tamata mate e matadra na nomudou matakau.

- ⁵ "Au na vakadavora na yagodra mate na Isireli e matadra na nodra matakau; ka veibiuyaka na suimudou me volita na nomudoui cabocabo ni soro.
- ⁶ "E na nomudoui tikotiko kecega ena rusa kina na veikoro; na veitikina cecere, ena sega ni sega; me rusa ka me vakacacani kina na nomudoui cabocabo ni soro, ka na musuki me mudu na nomudou matakau, ka me lauta sobu na nomudou i cabocabo ni ka boi vinaka me vakayali sara na nomudou cakacaka;
- ⁷ "Era na bale o ira sa vakamatei e na kemudou maliwa, ia dou na kila ni sai Au o Jiova.
- ⁸ "Au na vakavoca eso vei kemudou me ra bula mai nai seleiwau e na veimatanitu, ni dou na dui vakasevi ki na veivanua.
- ⁹ "Ia o ira vei kemudou sa bula, era na nanumi au mai veimatanitu era na kau vakabobula kina, Ni'u na musuka na lomadra dauyalewa, sa lako tani vei au, kei na matadra, sa dau gole vakaca ki na nodra matakau; ka ra na vakasisilataki ira e na vuku ni ka ca era sa cakava e na nodra i valavala vakasisila kecega.
- ¹⁰ "Era na kila, ni sai Au o Jiova, ka ni'u sa sega ni tukuna wale Ni'u na cakava vei ira na ka ca oqo."
- ¹¹ 'Sa tukuna vakaoqo na Turaga o Jiova; "Mo qumia na ligamu, ka vakabutubutu e na yavamu, ka vaka, 'Ulei na nodra i valavala vakasisila kece na mataqali i Isireli! Ni ra na bale e nai seleiwau, kei na dausiga, kei na mate dauveiveitauvi.
- ¹² 'O koya sa tiko vakayawa, ena mate e na mate dauveiveitauvi; kei koya sa tiko voleka, ena bale e nai seleiwau; kei koya sa vo tiko ni sa caka na tuva i valu ni koro, ena mate e na dausiga: au na vakaotia na noqu cudru katakata vei ira.
- ¹³ 'Dou na qai kila ni sai Au o Jiova, ni sa tiko vata na nodra tamata mate kei na nodra matakau ka volita na nodra i cabocabo ni soro, e na veidelana kecega, kei na veiulunivanua kecega, kei na ruku ni veikau bulabula kecega, kei na ruku ni vei oki kecega, na yasana era sa vakacabora kina na ka boi vinaka ki na nodra veimatakau.
- ¹⁴ 'Au na dodoka na Ligaqu vei ira, ka vakalala na vanua, io, me lala vakalevu ka vakalailai na veikau mai Dibila, e na nodra i tikotiko kecega. Era na kila ni sai Au o Jiova.'""

CHAPTER 7

Na vosa i Jiova sa lako tale mai vei au, ka vaka,

- ² "Ia o iko, na luve ni tamata, sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova ki na vanua vaka-Isireli: 'Nai otioti! Sa yaco mai nai otioti ki nai yalayala vava ni vanua.
- ³ Sa qai yaco vei iko na kemui otioti, ia Au na tala yani na Noqu cudru vei iko; Ka na lewai iko me vaka na nomui valavala, Ka na sauma vei iko ena vuku ni nomui valavala vakasisila kecega.
- ⁴ Na Mataqu ena sega ni vosoti iko, Au na sega talega ni yalololoma vei iko; Ni'u na sauma vei iko na nomui valavala, ia na nomui valavala vakasisila sa na tu ga vei iko; Ia dou na kila ni sai Au o Jiova!'
- ⁵ "Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Na ca, e dua ga na ca; Raica, sa yaco mai!
- ⁶ Sa yaco mai nai otioti, Sa yaco mai nai otioti; Sa kida mai vei iko; Raica, sa yaco mai!
- ⁷ Na rusa sa lako mai vei iko, o iko sa tiko e na vanua; sa yaco mai na gauna, e dua na siga ni rarawa sa voleka mai, ka sega ni ka ni reki e na veiulunivanua.
- ⁸ Ia oqo Au sa na vakarau sova yani na Noqu cudru vei iko, ka vakayacora na Noqu rarawa vei iko. Au na lewai iko me vaka na nomui valavala, ka na sauma vei iko na nomui vakarau vakasisila kecega.

- ⁹ 'Na Mataqu ena sega ni veivosoti, se Me'u na yalololoma talega; Au na sauma vei iko me vaka na nomui valavala, ia na nomui vakarau vakasisila ena tu ga ena kemudou maliwa. Dou na qai kila ni sai Au o Jiova sa ia na veimoku.
- ¹⁰ 'Raica, na kena siga! Raica, sa yaco mai! O rusa sa lako tani yani; Sa kubu mai na tabana, Sa kubu mai na viavialevu.
- ¹¹ Nai vakarau kaukauwa sa tubu cake me kau ni ka ca sara; Ena sega ni dua vei ira me vo, Se dua vei ira na lewe vuqa, Ena sega ni dua; Ena sega talega na tagi yaso e na vukudra.
- ¹² Sa yaco mai na gauna, Sa toso voleka mai na siga. 'Me kakua ni marau o koya sa volia, Me kakua talega ni tagi o koya sa volitaka, Ni sa cudruvi kecega na lewe vuqa.
- ¹³ Sa na sega ni lesuva tale na ka e volitaki o koya sa volitaka, E dina ga ke se bula tiko; Ni sa baleti ira kecega na lewe vuqa na raivotu oqo, ena sega ni lesu tale; Ena sega talega ni vakaukauwataki o koya sa caka cala tiko.
- ¹⁴ 'Era sa uvuca na davui me ra vakarau kina na tamata kecega, sa sega ni dua e lako ki nai valu; Ni sa tiko na noqu cudru vei ira na lewe vuqa.
- ¹⁵ Nai seleiwau sa tu e tuba, ka sa tu e loma na mate dauveiveitauvi kei na dausiga. O koya sa tiko mai na were ena mate e nai seleiwau; o koya talega sa tiko e na loma ni koro, na dausiga kei na mate dauveiveitauvi, ena tilomi koya.
- ¹⁶ 'Era na dro o ira sa dro bula, era na tiko e na veiulunivanua me vaka na ruve ni veibuca, ka dui tagi yadua e na vuku ni nonai valavala ca.
- ¹⁷ Na ligadra kece ena wadamele, na durudra kece talega ena vaka na wai.
- ¹⁸ Era na ubi e nai sulu taga, na domobula ena ubi ira ena madua na mata kecega, ena cou na ulu kecega.
- ¹⁹ 'Era na viritaka na siliva ena sala; na nodra koula ena vaka na benu; na nodra siliva kei na nodra koula, ena sega ni vakabulai ira rawa ena siga ni cudru i Jiova: ena sega ni sotavi na yalodra; na ketedra talega, era sa vakataotaki ga ena nodra caka cala.
- ²⁰ 'Na nona ka totoka ni ukuuku, sa vakaduria o koya me ka vakaturaga, era sa cakava kina na matakau ni nodra ka vakasisila, o koya oqo Au sa cakava kina me benu vei ira.
- ²¹ Au na solia ki na ligadra na vulagi; vei ira talega na tamata ca kei vuravura, mei toki ni valu; me ra na vakacacana.
- ²² Au na vagolea tani na Mataqu vei ira, ka ra na vakacacana na Noqu tikina tabu; ni ra na curu kina na daubutako, ka vakacacana.
- ²³ 'Mo cakava na sinucodo, ni sa sinai na vanua ena vakadavedra; kei na koro sa sinai tu e nai valavala kaukauwa.
- ²⁴ O koya oqo, Au na kauti ira mai sa ca sara vei ira na matanitu tani, era na taukena na nodra veivale; Au na vakaotia na nodra vakaturaga na kaukauwa, ena vakacacani talega na nodra tikina tabu.
- ²⁵ Sa yaco mai na veivakarusai, era na vakasaqara na veivinakati, sa na sega ga.
- ²⁶ Na ca ena veitaravi kei na ca, nai rogorogo talega kei nai rogorogo; era na qai vakasaqara na raivotu mai vua na parofita; ia na vunau, ena yali mai vua na bete; kei na i vakasala, mai vei ira na qase.
- ²⁷ 'Na tui ena tagi, io, o koya na turaga ena vakaisulu e na vakaloloma; na ligadra na lewe ni vanua, ena sautaninini; Au na cakava vei ira me vaka na nodra i valavala; ia Au na lewa vakadodonu vei ira; Era na kila ni sai Au o Jiova!'"

Sa yaco e nai kaono ni yabaki, e nai kaono ni vula, e nai kalima ni siga ni vula, ni'u a tiko e noqu vale, kei ira na qase e Juta, era sa tiko e mataqu, na liga ni Kalou o Jiova sa tarai au mai kea.

² Au a qai raica, sa dua na ka me vaka nai rairai ni bukawaqa: na kenai rairai ni tolona ka lako sobu, sa bukawaqa; mai na tolona talega ka lako cake, sa rairai me vaka na rarama taliva, me vaka na varasa e caudre tu.

³ Sa dodo mai na yaloyalo ni dua na liga, ka taura e na tobe ni uluku; sa laveti au cake na Yalo e na maliwa kei vuravura kei lomalagi, ka sa kauti au e na raivotu ni Kalou ki Jerusalemi, ki na katuba ni matamata e cake ni tikina e loma ni valesoro sa tu maikina nai tikotiko nei Vuvu, sa vakatubura na veivakavuvutaki.

⁴ Ka raica, sa tu maikea nai ukuuku ni Kalou i Isireli, me vaka na raivotu au a raica e na buca.

⁵ Sa qai tukuna vei au o Koya, "Luve ni tamata, mo rai cake mada ki na sala vaka ki na vualiku." Au a qai rai cake ki na sala vaka ki na vualiku, ka raica, sa tu mai na mata ni vualiku mai na matamata-ni-koro ni cabocabo ni soro na tikotikoi koya na Vuvu mai nai curucuru.

⁶ Sa tukuna tale vei au o koya, "Luve ni tamata, o sa raica na ka era cakava? Io, na ka vakasisila levu era sa cakava eke o ira na mataqali i Isireli, me'u lako tani vakayawa kina mai na noqu vale tabu? Ia mo lesu tale, mo mai raica na ka vakasisila levu cake."

⁷ Sa kauti au o koya ki na mata ni bai; ia ni'u a vakaraica sa kune e dua na qara e na lalaga.

⁸ Sa qai tukuna vei au o koya, "Luve ni tamata, mo kelikeli mada ki na lalaga oqo:" Ni'u sa kelia tiko na bai, raica, sa dua na katuba.

⁹ Sa tukuna vei au o Koya, "Mo curu mada, mo raica na ka vakasisila sara era sa cakava e kea."

¹⁰ Au a qai curu kina ka vakaraica; au sa kunea e kea " na yavusa manumanu kece sa dauqasi voli, na manumanu yavai va vakasisila, kei na nodra matakau kece na mataqali i Isireli, sa volai tu e na lalaga taucoko.

¹¹ E kea era sa tu e matana e lewe vitusagavulu na tagane mai vei ira na qase ni vuvale i Isireli, ia sa tu e na kedra maliwa o Jeasanaia na luve i Safani, ka ra dui taura e ligana na nona miqa ni ka boi vinaka; ka sa dua na o loaloa ni ka boi vinaka sa kuvu cake tu.

¹² Sa qai tukuna vei au o koya, "O sa kunea li, o iko na luve ni tamata, na ka era sa dui cakava o ira na qase ni veiyavusa i Isireli e na butobuto, na tamata yadua e na bure ni nona matakau? ni ra sa tukuna, 'Sa sega ni raici keda o Jiova; sa biuti vuravura o Jiova.'"

¹³ Sa tukuna tale vei au o Koya, "Mo lesu tale, mo mai raica na ka vakasisila levu cake era sa cakava."

¹⁴ Sa qai kauti au o Koya ki na matamata-ni-koro ni vale i Jiova ki na vualiku; ka raica, era sa tiko maikea eso na yalewa, era sa tagicaki Tamusi tiko.

¹⁵ Sa qai tukuna vei au o Koya, "O sa raica li na ka oqo, o iko na luve ni tamata? Mo lesu tale, mo mai raica na ka e vakasisila vakalevu cake e na kena oqo."

¹⁶ Sa baci kauti au o Koya ki na lomanibai eloma ni vale i Jiova, ka raica, e tiko mai na mata ni vale i Jiova, e na tadrua ni curucuru kei nai cabocabo ni soro, e lewe ruasagavulu ka lima beka na tagane, era sa vakanadaku ki na vale i Jiova, ka vakanamata ki na tu-i-cake; a ra sa cuva ki na mata-ni-siga vaka ki na tokalau.

¹⁷ Sa qai tukuna vei au o koya, "O sa raica li na ka oqo, o iko na luve ni tamata? Sa ka wale beka vei ira na mataqali i Juta, ni ra cakava na ka vakasisila era sa cakava tiko eke? ni ra sa vakasinaita na vanua e nai valavala kaukauwa, era qai lesu tale me ra mai

vakacudrui Au; ka raica, era sa kauta na taba ni kau ki na ucudra.

¹⁸ "O koya oqo Au na cakacaka kina e na cudru, ena sega na vosota e Mataqu, Au na sega talega ni yaloloma; ia ke ra tagi vakadomoilevu e na daligaqu, Au na sega ni rogoci ira."

CHAPTER 9

Sa kaci mai vakarogolevu o Koya, ka vaka, "Me ra toso mai nai vakatawa ni koro, me kauta mai nai yaragi ni mate e ligana."

² Vakasauri e ono na tamata e ratou sa lako mai na sala vaka mai na matamata-ni-koro ecake, sa donuya na vualiku, e ratou sa yadua mai na matau ni vala e ligadratou; ia e dua vei iratou na tamata sa vakaisulu lineni, ka sa tu vua e dua na tavaya wai ni volavola: e ratou sa curu ki loma, ka tu voleka ki nai cabocabo ni soro varasa.

³ Ia nai ukuuku ni Kalou i Isireli sa lako cake mai na Jerupi, ka tu kina, ki nai curucuru ki vale. Sa kaci o koya vua na tamata sa vakaisulu e na lineni, sa tu vua e dua na tavaya wai ni volavola;

⁴ Sa tukuna vua o Jiova, "Mo lako yani e na loma ni koro, e na loma i Jerusalemi, ka vola nai vakatakilakila e na yadredra na tamata era sa vutugu ka tagi tiko e na vuku ni ka vakasisila kecega sa caka e na loma ni koro."

⁵ Ia vei iratou tale eso sa tukuna o koya ni'u rogoca tiko, "Dou muri koya yani e loma ni koro, ka ravuravu: me kua ni vakavoci e dua e matamudou, kakua talega ni dou lomana e dua.

⁶ "Me ra vakamatei sara ga na qase, kei na cauravou: na goneyalewa kei na gone lalai, kei na yalewa talega, ia dou kakua ni toso voleka yani vua e dua na tamata sa vakatakilakilataki tu; ka mo dou vakatekivu mada e na noqu vale tabu." E ratou sa tekivu vei ira na qase era tu e na mata ni valenisoro.

⁷ Sa tukuna vei iratou o koya, "Dou vakadukadukalitaka na vale, ka vakaosoosoya na lomanibai e na moku: dou lako yani." E ratou sa lako yani ka ia na veivakamatei e na koro.

⁸ Sa yaco, ni ratou sa veivakamatei tiko, au sa tiko duaduaga, au sa qai cuva vakatoboicu, ka tagi, ka tukuna, "Isa, i Jiova na noqu Kalou! O ni na vakarusai ira kecega na vo ni Isireli ni o ni sa sovaraka na Nomuni cudru ki Jerusalemi?"

⁹ Sa qai tukuna vei au o Koya, "Na nodra caka cala na mataqali i Isireli kei Juta sa ka levu dina sara, sa robota na vanua na vakadave dra, na koro sa sinai tu e na veivakamatalia: ni ra sa tukuna, 'O Jiova sa biuta na vanua, o Jiova sa sega ni raica!'

¹⁰ "Oi Au talega, na Mataqu ena sega ni vakavoca e dua, Au na sega talega ni yalololoma, na nodra i valavala Au na sauma sara ga ki na uludra."

¹¹ Ka raica, na tamata sa vakaisulu e na lineni, ka sa dua na nona tavaya wai ni volavola e na tolona, sa mai tukutuku ka vaka, "Au sa cakava me vaka na ka o sa vakarota vei au."

CHAPTER 10

Au sa qai raica e dua na kabukabu, ka kunea mai na maliwa e na dela ni uludratou na jerupi sa vaka na vatu safaia, ka me vaka nai rairai ni tikotiko vakaturaga.

² Sa vosa o koya vua na tamata sa vakaisulu e na lineni, ka vaka, "Mo curu mada ki na maliwa ni yava ni qiqi e ruku ni jerupi, ka yakuta e na ligamu na qilaiso sa waqa tu mai na kedratou maliwa na jerupi, ka kaburaka ki na koro." Sa curu kina o koya ni'u sa raica tiko.

³ Ia na jerupi e ratou sa tu e na yasa ni vale ki na ceva, ni sa curu kina na tamata; ia sa

sinai na tikina eloma e na o.

⁴ Sa lako mai nai ukuuku i Jiova mai na jerupi, ka tuvakadua ena katuba ni vale: sa sinai na vale e na o, ia na lomanibai sa sinai e nai serau ni ukuuku i Jiova.

⁵ Na rorogo ni tabadratou na jerupi sa rogo yani ki na tikina ki tuba, me vaka na domo ni Kalou Kaukauwa ni sa vosa mai.

⁶ Sa vakarota o koya na tamata sa vakaisulu e na lineni, ka vaka, "Mo taura na bukawaqa mai na maliwa ni yava ni qiqi, mai na maliwa ni jerupi; sa qai curu o koya, ka tu voleka ki na yava ni qiqi.

⁷ Sa dodoka na ligana e dua na jerupi mai na kedratou maliwa na jerupi, ki na bukawaqa e na maliwa ni jerupi, ka taura, ka tauca ki na liga i koya sa vakaisulu e na lineni: ka sa taura o koya, ka curu ki tautuba.

⁸ Sa basika mai na liga ni tamata e na ruku ni tabadratou na jerupi.

⁹ Au sa raica, e va na yava ni qiqi sa tu vata kei iratou na jerupi, e dua na yava ni qiqi sa tu vata kei na dua na jerupi, ka dua tale na yava ni qiqi sa tu kei na dua tale na jerupi: ia na kedratou i rairai na yava ni qiqi sa vaka na roka ni vatu perili.

¹⁰ Ia na kedratou i rairai, sa tautauvata" ka sa vaka e tu e dua na yava ni qiqi e na veimama ni dua na yava ni qiqi.

¹¹ Ni ratou sa lako, e ratou sa dui lako ga vakadodonu; e ratou sa sega ni veigoleyaki ni ratou sa lako, ia na yasana sa rai kina na uludratou e ratou sa muri kina; e ratou sa sega ni veigoleyaki ni ratou sa lako tu.

¹² Ia na yagodratou taucoko, kei na dakudratou, kei na ligadratou, kei na tabadratou, kei na yava ni qiqi, sa sinai ena yaloka ni mata ena yasana taucoko.

¹³ Na qiqi ogo, e ratou sa vakayacani, ni'u rogo tu, "Qiqi".

¹⁴ Sa ya va na matadratou: Na kenai matai ni mata na mata ni jerupi, na kenai karua na mata tamata, na kenai katolu na mata ni laioni, na kenai kava na mata ni ikeli.

¹⁵ E ratou sa laveti cake na jerupi. Ogo na ka bula au a raica mai na uciwai o Kibari.

¹⁶ Ia ni ratou sa lako na jerupi, sa lako vata talega na yava ni qiqi ka tu vata: ka ni ra sa vakatetaba o iratou na jerupi me vuka cake tani e vuravura, sa sega talega ni vuki tani na yava ni qiqi o ya vei iratou.

¹⁷ Ni sa tu vakadua na jerupi, sa tu talega na qiqi; ni sa laveti cake oqori, sa laveti cake talega ogo: ni sa tiko vei ira na yalo ni ka bula.

¹⁸ Sa qai lako tani nai ukuuku i Jiova mai na katuba ni vale, ka tu ke dela ni jerupi.

¹⁹ E ratou sa vakatetaba o iratou na jerupi, a sa vuka cake tani e vuravura e mataqu: ni ratou sa lako yani, sa lako vata kei iratou na yava ni qiqi, ka ratou sa la'ki tu ki na matamata-ni-koro ni vale i Jiova vaka ki na tokalau; ia nai serau ni Kalou i Isireli sa donui iratou.

²⁰ Ogo na ka bula au a raica e ruku ni Kalou ni Isireli mai na uciwai o Kibari; au sa kila ni sai iratou ogo na jerupi.

²¹ Sa ya va na matadratou, ka ya va na tabadratou; sa dua na ka e vaka na liga ni tamata sa tiko e ruku ni tabadratou.

²² Ia nai tovo ni matadratou, sai koya ga au a raica mai na uciwai o Kibari, na kedratou i rairai talega kei iratou dina: e ratou sa dui lako vakadodonu ga ki liu.

CHAPTER 11

Sa qai laveti au cake na Yalo, ka kauti au ki na matamata-ni-koro ni vale i Jiova ki na tokalau, o koya sa donuya na tokalau; ka raica, sa tu mai na matamata-ni-koro e lewe ruasagavulu ka lima na tamata; ia au a raica e dua vei ira o Jesanaia na luve i Asuri, kei Pilataia na luve i Pinaia, e rau turaga vei ira na tamata.

² Sa tukuna vei au o Koya, "Luve ni tamata, oi rau na tamata ogo e rau bosea na caka ca, ka vakavuvulitaka nai vakavuvuli ca e na koro ogo,

³ "E rau sa tukuna, 'Sa sega ni voleka mai na gauna me da tara vale kina; na koro ogo na kuro, ia oi keda na lewena.'

⁴ "O koya ogo mo parofisaitaki ira, parofisaitaka ga, na luve ni tamata!"

⁵ Sa tarai au na Yalo i Jiova, ka tukuna vei au, "Vosa! 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova, "Dou sa tukuna na vuvale i Isireli: Ni'u sa kila na ka sa tubu e na lomamudou.

⁶ "Dou sa vakalevutaka na nomudou mate e na koro ogo, ka vakasinaita na kena sala e na yago ni mate."

⁷ 'O koya ogo sa tukuna kina na Kalou o Jiova; "Na nomudou mate dou sa biuta e loma ni koro, sai ira na lewena, ia na koro ogo na kena kuro: ia ka'u na kauti kemudou tani mai kina.

⁸ "Dou a rerevaka nai seleiwau, ia nai seleiwau Au na kauta mai vei kemudou," sa tukuna na Kalou o Jiova.

⁹ "Ia ka'u na kauti kemudou tani maikina, ka soli kemudou ki na ligadra na vulagi, ka vakatauca na lewa vei kemudou.

¹⁰ "Dou na bale e nai seleiwau; ia Au na lewai kemudou e nai yalayala nei Isireli; ia dou na kila ni sai Au o Jiova.

¹¹ "Na koro ogo, ena sega ni kemudou kuro; ia oi kemudou, dou na sega ni lewena; ia Au na lewai kemudou e nai yalayala ga nei Isireli.

¹² "Ia dou na kila ni sai Au o Jiova: ni dou sa sega ni muria na noqu vunau, ka dou sa sega ni muria na noqu lewa, ia dou sa muria na nodra i tovo na veimatanitu sa tiko voliti kemudou.""

¹³ Ia ni'u sa parofisai tiko, sa mate o Pilataia na luve i Penaia. Au sa qai cuva vakatoboicu, ka tagi vakadomoilevu, ka tukuna, "Isa lei, noqu Kalou i Jiova! O ni na qai vakaotia sara na kedra vo na Isireli?" Na Kalou Ena Vakatikori Isireli Tale

¹⁴ Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

¹⁵ "Luve ni tamata, o ira na tacimu, io na wekamu, na kai nomu dina, kei ira kece sara na mataqali i Isireli, sai ira ogo sa tukuna kina ki na lewe i Jerusalemi, 'Dou lako tani vakayawa vei Jiova: ia sa soli ga vei keimami na vanua ogo me keimami taukena.'

¹⁶ "O koya ogo mo tukuna kina, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova; "Ke'u sa biuti ira tani vakayawa ki na veimatanitu, ka dui vakasevi ira ki na veivanua, ke'u na yaco ga me nodra vale tabu lailai e na veivanua era na yaco kina.""

¹⁷ O koya ogo mo tukuna kina, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova; "Io Au na vakasoqoni kemudou mai vei ira na veimataqali, ka vakasoqoni kemudou mai na veivanua dou sa dui vakasavi kina, ia Au na solia vei kemudou na vanua o Isireli.""

¹⁸ "Era na yaco yani kikea, ka kauta tani maikina na kena ka velavela kecega, kei na kena ka vakasisila kecega.

¹⁹ "Ia, Au na solia vei ira me ra loma vata, Au na tugana talega ki na lomamudou na yalo vou; ia Au na kauta tani na yalo vatu mai na lomadra, ka solia vei ira na yalo vakalewe,

²⁰ Me ra muria kina na Noqu vunau, ka vakabauta na Noqu lewa, ka cakava: ka ra na qai Noqu tamata, Au na qai nodra Kalou.

- ²¹ "Ia o ira sa lomadra ga me ra muria na nodra i valavala velavela kei na nodra ka vakasisila ka'u na sauma ga ki na uludra," sa tukuna na Kalou o Jiova.
- ²² Ia na jerupi e ratou sa qai vakatetaba, kei na yava ni qiqi sa tu vata kei iratou; ia nai serau ni Kalou i Isireli sa donui iratou mai cake:
- ²³ sa lako tani nai serau i Jiova mai na loma ni koro, ka la'ki tiko ki na veiulunivanua ki na tokalau ni koro.
- ²⁴ Ia na yalo, sa qai laveti au cake, ka kauti au ki Kalitia, vei ira na bobula, e na raivotu ni Yalo ni Kalou. Ka sa lako cake tani vei au na raivotu au a raica.
- ²⁵ Au a qai tukuna vei ira na bobula na vosa kece i Jiova sa vakaraitaka vei au o Koya.

CHAPTER 12

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka:

- ² "Luve ni tamata, o sa tiko e na kedra maliwa na vuvale dauvukitani, era vakamatana me ra raica, ka ra sega ni raica, era sa vakadaligana me ra rogoca, ka ra sega ni rogoca; ni ra sa vuvale dauvukitani.
- ³ "Ia oqo, Luve ni tamata, mo vakarautaka na nomui yaya ni kau vakavesu, ka la'ki vesu tu vakasiga e matadra. O na lako vakavesu ki na duatani na vanua e matadra. De ra na vakanananu beka kina, e dina ga ni ra vuvale dauvukitani.
- ⁴ "Ena siga mo na kauta kituba na nomui yaya e matadra, me vaka o sa la'ki kaivesu; kei na yakavi mo lako e matadra, me vakataki ira era sa la'ki kaivesu.
- ⁵ "Mo kelia basikataka na lalaga e matadra, ka curumaka kina kituba na nomui yaya.
- ⁶ "E matadra mo colata yani e tabamu na nomui yaya ni sa karobo; mo ubia na matamu, mo kakua kina ni raica na qele, Ni'u sa vakayacora moi vakatakilakila ki na vuvale ni Isireli."
- ⁷ Au a mani cakava me vaka sa vakaroti vei au. Au a kauta mai na noqui yaya e na siga, me vaka na kau vakavesu, ia e na yakavi bogi au a kelibasikataka na lalaga e na ligaqu. Au a kauta kece mai kituba sa karobo, au a colata yani e tabaqu e na matadra.
- ⁸ Ia e na mataka sa yaco vei au na vosa i Jiova, ka vaka,
- ⁹ "Luve ni tamata, e sega beka ni tukuna vei iko, na vuvale i Isireli, na vuvale dautalaidredre o ya, 'Na cava o sa cakava?'
- ¹⁰ "Tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Nai colacola oqo e baleti koya na turaga mai Jerusalemi kei ira kece talega na vuvale i Isireli ka ra tiko kei ira.'"
- ¹¹ "Tukuna, 'Oi au e dua nai vakatakilakila vei kemudou. Me vaka na ka au a cakava, ena caka vakakina vei ira; era na kau tani yani vakavesu.'
- ¹² "Ia na turaga e tiko vata kei ira ena colata na nonai yaya e na karobo ka curu kituba. Era na kelibasikataka na lalaga me ra curumaka kece yani kina ki kituba. Ena ubia na matana, me kakua ni raica na qele o koya e matana.
- ¹³ "Au na tevuka talega vua na Noqu lawa, ena coriti talega e na Noqui cori. Au na kauti koya ki Papiloni ki na nodra vanua na kai Kalitia; ena mate mai kea o koya, ia ena sega ga ni raica.
- ¹⁴ "Ia o ira kece era tiko vata tukuna me vukeyi koya, kei ira kece na nonai valu, Au na dui vakasavi ira ki na mata ni cagi kecega; ia ka'u na ucuna nai seleiwau me muri ira.
- ¹⁵ "Era na qai kila ni sai Au o Jiova, ni'u sa dui vakasavi ira ki na veimatanitu, ka duibiubiuti ira ki na veivanua.
- ¹⁶ "Ia Au na vakavoca vei ira e lewe vica na tamata mai nai seleiwau, kei na dausiga, ke

na mate dauveiveitauvi; me ra tukuna na nodra i valavala vakasisila kecega ki na veimatanitu era na dui yaco kina. Era na qai kila ni sai Au o Jiova."

17 Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

18 "Luve ni tamata, mo kania vata na kemu madrai kei na kidroa, ka mo gunuva na memu wai e na sautaninini kei na nuiqawaqawa.

19 "Ka tukuna vei ira na lewe ni vanua, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova e na vukudra na lewe i Jerusalemi, kei na vanua o Isireli: "Era na kania na kedra madrai e na nuiqawaqawa, ka gunuva na medra wai e na domobula, me yaco me ra vakalala vakadua na nona vanua na tamata era a tiko kina, e na vuku ni nodra i valavala kaukauwa o ira kecega era tiko kina.

20 "Ena qai lala na veikoro e a sega, ka na rusa na vanua; Ka dou na kila ni sai Au o Jiova.""

21 Sa yaco tale vei au na vosa i Jiova, ka vaka,

22 "Luve ni tamata, Na cava na vosa vakaibalebale o ya sa tu vei kemudou e na vuku i Isireli, ka tukuna, 'Sa vakadedetaki na gauna, kei na raivotu kecega sa sega ni yaco'?

23 "O koya mo tukuna oqo vei ira, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: "Au na muduka na vosa vakaibalebale o ya, era na sega ni cavuta tale me vosa vakaibalebale e Isireli." Ia mo tukuna ga vei ira, "Sa voleka mai na kena gauna, kei na vakayacori na raivotu kecega.

24 "Ni na sega tale na raivotu lasu se na vosa mana vecavilaki vei ira mataqali i Isireli.

25 "Ni sai Au o Jiova, Au sa vosa, kei na vosa Au sa vosataka ena yaco; ena sega ni vakaberaberataki tale; e na nomudou veisiga ga, oi kemudou na vuvale dau talaidredre, Au na cavuta na vosa ka vakayacora, sa tukuna na Kalou o Jiova."

26 Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

27 "Luve ni tamata, raica, na vuvale i Isireli sa tukuna tiko, 'Na raivotu sa raica tiko o koya e baleta na veisiga maimuri, ka sa parofisaitaka o koya na gauna e se bera ni yaco mai.'

28 "O koya oqo mo tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Ena sega tale ni dua na Noqu vosa me vakaberaberataki, ia na vosa ga Au sa cavuta ena vakayacori," sa tukuna na Kalou o Jiova."

CHAPTER 13

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

2 "Luve ni tamata, mo parofisaitaka na ca vei ira na parofita nei Isireli era ia tiko na parofisai, ka mo tukuna vei ira era ia na parofisai sa vu ga mai lomadra, 'Dou rogoca na vosa i Jiova!'"

3 Sa tukuna vakaoqo o Jiova na Kalou: "Ena ca o ira na parofita lialia, era muria na yalodra ka segai na ka era raica!

4 "Isa i Isireli, na nomu parofita era sa vaka fokisi ni vanua dravuisiga.

5 "Dou a sega ni cabe cake ki na tikina mo dou tara kina e dua na bai ni vale i Isireli me na tudei rawa ni sa ia nai valu e na siga i Jiova.

6 "Era sa raica na ka wale kei na vosa mana lasu, ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova!' Ia o Jiova e a sega ni talai ira; ia era a nuitaka ni na vakadinadinati na vosa.

7 "Dou a sega beka ni raica na raivotu wale, ka dou a sega beka ni vosataka na vosa mana lasu? Dou sa tukuna, 'Sa tukuna o Jiova,' ia Au a se bera ni vosa."

8 O koya oqo sa tukuna kina vakaoqo na Kalou o Jiova: "Baleta ni dou sa cavuta na vosa lialia ka raivotutaka na lasu, o koya oqo Au sa mecaki kemudou kina," sa tukuna na Kalou

o Jiova.

⁹ "Na Ligaqu ena tarai ira na parofita era sa raivotutaka na ka wale, ka vosataka na vosa mana lasu; era na sega ni tiko ena nodra i soqosoqo na Noqu tamata, se me ra na volai e nai vola ni vuvale i Isireli, se me ra na curu ki na nodra vanua na Isireli. Dou na qai kila ni sai Au o Jiova na Kalou.

¹⁰ "Baleta, e dina, baleta ni ra sa vakacalai ira na Noqu tamata, ka tukuna, 'Vakacegu!' ni sega ni vakacegu " ia e dua sa tara na bai vatu, ka ra sa dregata vata ena drega e uli vakaca "

¹¹ "Mo tukuna vei ira era dregata e na drega e uli vakaca, ni na bale ga. Ena tau bi mai na uca ni ualuvu, ia o iko, Uca cevata mata lelevu, mo na tau mai; ka na dua na cava levu ena basuraka.

¹² "E dina, ni sa bale na bai vatu, ena sega beka ni kainaki vei kemudou, 'Sa evei na drega dou a dregata kina?'"

¹³ O koya na vosa kina vakaoqo o Jiova na Kalou: "Au na vakavuna e dua na cava levu me liwa yani vakaukauwa ena Noqu cudru; kei na dua uca levu ni ualuvu ena Noqu rarawa, kei na uca cevata mata lelevu ena Noqu cudru levu me vakaotia.

¹⁴ "Au na basuraka sobu na bai vatu dou sa dregata ena drega uli vakaca, ka basuka sobu ki na qele, me na sega kina ni tabonaki na kena yavu; ena bale ga, ka dou na vakarusai e loma. Dou na qai kila ni sai Au o Jiova.

¹⁵ "Au na vakayacora vakaoqo na noqu cudru ki na bai vatu vei ira talega era dregata e na drega uli vakaca ca; Au na tukuna vei kemudou, 'Sa yali na bai vatu, kei ira talega ka ra dregata,

¹⁶ 'O ya, o ira na parofita ni Isireli era parofisaitaki Jerusalemi, ka ra raica na raivotu ni vakacegu e na vukuna ni sega na vakacegu,'" sa tukuna o Jiova na Kalou.

¹⁷ "E vaka kina, na luve ni tamata, mo vaqara na matamu vei ira na goneyalewa ni kai nomu, era parofisai mai na lomadra ga; mo parofisaitaka na ca vei ira,

¹⁸ "Ka kainaka, 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova na Kalou, "Ena ca o ira na yalewa era daucula nai vakatakilakila ni dau-vakadraunikau e na liga ni nodra i sulu, ka cakava nai sala ni ulu vei ira na tamata kecega e na kedra dui balavu me ra vakasasa yalo kina! Dou na vakasasataka li na yalodra na Noqu tamata, ka dou na maroro kemudou mo dou bula?

¹⁹ "Dou na vakacacani Au beka ena kedra maliwa Na noqu tamata e na vuku ni dua nai qaluku parile kei na so na tiki ni madrai, ka vakamatei ira na tamata e sega ni dodonu me ra mate, ka vakabulai na tamata e sega ni dodonu me ra bula, e na nomudou lasutaki ira na Noqu tamata ka ra vakarorogo ki na lasu?"

²⁰ 'O koya oqo sa tukuna kina o Jiova na Kalou: "Raica, Au sa cata na nomudoui vakatakilakila ni vakadraunikau dou sa vakasasa yalo kina maikea me vaka na manumanu vuka. Au na dresuka tani mai na ligamudou, ka sereki ira na yalo me ra lako, na yalodra dou sa vakasasataka me vaka na manumanu vuka.

²¹ "Au na dresulaka talega na nomudoui sala, ka vakabulai ira na Noqu tamata mai na ligamudou, ka ra na sega ni tiko tale e na ligamudou me ra vakasavi; ia dou na kila ni sai Au o Jiova.

²² "Ka ni dou a vakararawataka na lomana na yalododonu e na nomudou lasu, ia oi Au, ka'u a sega ni vakararawataka; ka dou sa vakaukauwataka na ligana na tamata ca, me kakua ni lesu mai o koya mai na nonai valavala ca, ni dou sa yalataka vua na bula.

²³ "Ia dou na sega kina ni raica tale na ka wale; ka dou na sega talega ni cakava na ka mana lasu: ni'u na kaliraki ira na noqu tamata mai na ligamudou: ia dou na kila ni sai au o Jiova."""

CHAPTER 14

1 a oqo era sa lako mai vei au eso vei ira na qase ni Isireli ka mai dabe e mataqu.

2 Na vosa i Jiova sa lako mai vei, ka vaka,

3 "Luve ni tamata, o ira na tamata oqo era dui vakaduria na nodra matakau e lomadra, ka ra dui biuta e matadra na ka e vakavuna na nodra tarabe ki na caka cala. Me'u na vakatara beka me ra tarogi Au e na ka oqo?

4 "O koya oqo mo vosa vei ira, ka tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova na Kalou; "Na tamata yadua ni vuvale i Isireli sa vakaduria na nona matakau e na lomana, ka biuta e matana na ka e vu ni nona tarabe ki na caka cala, ka qai lako vua na parofita, oi Au o Jiova Au na sauma vua sa lako mai, me vaka na levu ni nona matakau,

5 "Ka Me'u na vesuka na vuvale i Isireli e na yalodra, ni ra sa vuki vei Au o ira kecega e na vuku ni nodra matakau."

6 "O koya oqo mo tukuna vei ira na vuvale i Isireli, 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova na Kalou; "Dou veivutuni, vuki tani mai na nomudou matakau, ka mo dou vagolea tani na matamudou mai na nomudou ka vakasisila kecega.

7 "Ni dua e na vuvale i Isireli, se dua na vulagi sa tiko voli e Isireli, o koya sa tawasei koya tani vei Au ka vakaduria na nona matakau e yalona ka biuta e matana na ka e vuni nona tarabe ki na caka cala, ka qai lako vua na parofita me tarogi Au vua, Oi Au o Jiova Au na sauma vua vakai Au ga.

8 "Au na vaqara na Mataqu vua na tamata o ya ka cakava mei vakatakilakila kei nai bole, Au na muduki koya tani mai vei ira na Noqu tamata. Dou na qai kila, ni sai au o Jiova.

9 "Ia ke sa veretaki na parofita me tukuna e dua na ka, sai Au o Jiova Au a vakacala na parofita o ya, Au na dodoka yani vua na ligaqu ka vakarusai koya tani mai e na kedra maliwa na noqu tamata na Isireli.

10 "Era na dui colata nai sau ni nodra caka cala; na kenai totogi na parofita e na tautauvata kei na kenai totogi o koya sa taroga vua,

11 "Me kakua kina ni lako sese tale vei Au na vuvale i Isireli, se vakadukadukalitaki tale e na nodra talaidredre kecega, ia me ra na yaco ga me Noqu tamata Me'u na nodra Kalou," sa tukuna o Jiova na Kalou."

12 Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka:

13 "Luve ni tamata, ni sai valavala ca vei Au e dua na vanua ni sa gumatua e na talaidredre, Au na dodoka yani kina na Ligaqu; Au na muduka nai vurevure ni madrai, vakatala kina na dausiga, ka muduka tani maikina na tamata kei na manumanu.

14 "Ke ratou tiko mada ga kina na tamata e tolu oqo, o Noa, Taniela, kei Joje, e ratou na dui vakabulai iratou ga vakai ratou e na nodratou yalododonu," sa tukuna o Jiova na Kalou.

15 "Kevaka Au vakatala na manumanu kila me ra curuma na vanua, ka me ra vakalala, ka vakaotia vakadua me sega tale na tamata e curuma rawa e na vuku ni manumanu kila,

16 "Ke ratou tiko mada ga kina na tamata tolutolu oqo, me vaka Au sa bula," sa tukuna na Kalou o Jiova, "E ratou na sega ni vakabula na luvedratou tagane se na luvedratou yalewa; e ratou na vakabulai ga oiratou, ia ena lala ga na vanua.

17 "Se me'u tala yani e dua nai seleiwau ki na vanua, ka tukuna, 'Nai seleiwau, mo lako curuma na loma ni vanua,' Me'u muduka tani maikina na tamata kei na manumanu,

18 "Ke ratou tiko mada ga kina na tamata tolutolu oqo, me vaka Au sa bula," e tukuna na Kalou o Jiova, "E ratou na sega ni vakabula na luvedratou tagane se na luvedratou yalewa, ia, e ratou na vakabulai ga, o iratou.

19 "Se kevaka Au na vakatala yani ki na vanua o ya na mate dauveiveitauvi ka sovaraka kina na Noqu cudru e na dra, ka muduka tani mai kina na tamata kei na manumanu,

20 "Ke ratou tiko mada ga kina o Noa, Taniela, kei Jope, me vaka Au sa bula," sa tukuna na Kalou o Jiova, "E ratou na sega ni vakabula na luvedratou tagane se na luvedratou yalewa; e ratou na vakabulai iratou ga e na nodratou yalododonu."

21 Ni sa tukuna vakaoqo na Turaga o Jiova: "E na vaka beka evei na kena levu cake Ni'u sa na vakatala na Noqu veivakararawataki e va ki Jerusalemi O nai seleiwau kei na dausiga kei na manumanu kila kei na mate dauveiveitauvi O Me'u muduka tani mai kina na tamata kei na manumanu?

22 "Ia raica, ena vo e kea e dua na kenai wase era na kau tani mai, na gonetagane kei na goneyalewa; e dina era na lako mai kivei kemudou, ia dou na raica na nodra i valavala kei na nodra cakacaka. Dou na qai vakacegui e na vuku ni ca Au sa vakayacora ki Jerusalemi, na ka kece Au sa vakayacora kina.

23 "Ka ra na vakacegui kemudou, ni dou sa raica na nodra i valavala kei na nodra cakacaka; ka dou na kila Ni'u sega ni cakava e dua na ka e sega ni dua na vuna," sa tukuna na Kalou o Jiova.

CHAPTER 15

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

2 "Luve ni tamata, E vakacava na kena yaga cake na vu ni vaini ki na kau eso, na taba ni vaini e na kedra maliwa na vei vunika mai veikau?

3 "E kau beka e dua na tikina me ta kina eso nai yaya? Sse na kau beka e dua na tikina mei vako me rube kina e dua nai yaya?

4 "E sega, e viritaki ga ki na buka waqa me kenai vakawaqa; sa kania na muana ruarua na bukawaqa, ka sa kama yavu na tolona. E na yaga li e na dua na cakacaka?

5 "E dina, ni se taucoko tu, e a sega ni dua nai yaya e buli rawa maikina. Ena vakacava na lailai ni kena sega ni yaga ki na dua na cakacaka ni sa kania na bukawaqa, ka sa kama yavu?

6 "O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: 'Me vaka na vu ni vaini e na kedra maliwa na vu ni kau ni veikau, Au a solia ki na bukawaqa me kena buka, Au na soli ira vakakina na kai Jerusalemi;

7 'Ia Au na vakaukauwataka na Mataqu vei ira. Era na lako tani mai na dua na bukawaqa, ia ena kani ira e dua tani tale na bukawaqa tani. Dou na qai kila ni sai Au o Jiova, Ni'u sa vakaukauwataka na Mataqu vei ira. **8** 'Au na vakalolomataka sara vakaoqo na vanua, baleta ni ra gumatua vakalevu ena talaidredre,' sa tukuna na Kalou o Jiova."

CHAPTER 16

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

2 "Luve ni tamata, mo vakavuna e Jerusalemi me kila na nonai valavala vakasisila,

3 "Ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova ki Jerusalemi: "Na nomui tubutubu kei na nomu sucu sa vu mai na vanua o Kenani; o tamamu na Amoraiti, ia o tinamu na Itaiti.

4 "Ia e na vuku ni nomu sucu, e na siga o a sucu kina e a sega ni koti na nomu vicovico, o a sega talega ni vui e na wai mo savasava, o a sega talega ni caka e na masima, e a sega talega ni viviraki vei iko nai sulu ni gone.

⁵ "E sega ni dua na mata me lomani iko, me cakava kina vei iko e dua na ka vakaoqo, me yalovinaka vei iko, ia o a biu tani ga ki nai bili ni koro e na siga o a sucu kina ni o a vakasisilataki.

⁶ "Ia Ni'u a lako voli yani vei iko ka raici iko ni o a moqe tu e na nomu dra, Au a tukuna vei iko ni o sa davo e na nomu dra, 'Mo bula!' Io, Au a tukuna vei iko ena nomu dra, 'Mo bula!'

⁷ "Au a vakalewevuqataki iko mo vaka na buroro ni vanua, ia o a tubu cake, matua, ka yaco mo rairai vinaka vakalevu. Na sucumu sa levu vinaka mai, ka sa tubu na drau ni ulumu, ia o a luvawale ga ka sega ni vakaisulu.

⁸ "Ni'u a tavali tale e yasamu ka raici iko, e dina na nomu gauna e a gauna ni loloma; Au a mani tevuka yani vei iko na Tabaqu ka ubia na nomu luvawale. Io, Au a cavuta na Noqu bubului vei iko ka ia na veiyalayalati kei iko, o sa yaco me Noqu," sa tukuna na Kalou o Jiova.

⁹ "Au a qai vakasilimi iko e na wai; io, Au a savata laivi vakavinaka vei iko na nomu dra, ia Au a lumuti iko e na waiwai.

¹⁰ "Au a vakaisulutaki iko e nai sulu tali ka solia vei iko nai vava kulini babale; Au a vakasulumi e na lineni matailalai ka ubi iko e nai ubi silika.

¹¹ "Au a ukutaki iko e nai ukuuku talei, ka daramaka na qato ki na ligamu, ka vakaitaubetaki iko e na sinucodo.

¹² "Au a daramaka vei iko na sau ni ucu, kei na sau ki daligamu, kei nai sala totoka e ulumu.

¹³ "Ia oqo o a ukutaki e na koula kei na siliva, kei na nomui sulu na lineni matailalai, na silika kei nai sulu tali. O a kania na madrai sa caka e na valawa qaqi vakamatailalai, na oni, kei na waiwai. O a matavinaka vakaidina, ka o sa yaco talega mo turaga.

¹⁴ "Na kemui rogorogo sa yaco yani vei ira na veimatanitu e na vuku ni nomu matavinaka, baleta ni sa taucoko sara e na vuku ni Noqui ukuuku Au a solia vei iko," sa tukuna na Kalou o Jiova. Na Dautagane Nei Jerusalemi

¹⁵ "Ia o a vakararavi ga e na nomu matavinaka, ka ia na dautagane e na vuku ni kemui rogorogo, ka ia vakalevu na nomu dautagane kei ira kecega era a lako voli yani o ira era a via taura.

¹⁶ "O a kauta eso na nomui sulu ka ukutaka me duiroka na veivanua cecere me nomu, ka sa ia kina na dautagane. Na veika oqori e a sega ni dodonu me yaco, se me na yaco tale.

¹⁷ "O a kauta talega na nomui ukuuku talei mai na Noqu koula kei na Noqu siliva, Au a solia vei iko, ka cakava kina vei iko nai vakatakarakara ni tagane, ka ia kei ira na dautagane.

¹⁸ "O a kauta na nomui sulu tali ka vakaisulutaki ira, o a biuta talega e matadra na Noqu waiwai kei na Noqu ka boi vinaka.

¹⁹ "Kei na Noqu kakana talega Au a solia vei iko " na madrai qaqi vakamatailalai, na waiwai, kei na o ni Au a vakani iko kina " o a biuta e matadra me ka boi vinaka; ka sa yaco vaka kina," sa tukuna na Kalou o Jiova.

²⁰ "Ia o a kauta talega na luvemu tagane kei na luvemu yalewa, o ira o a vakasucuma vei Au, ka vakacabora vei ira me ra kania. E ka lailai beka na nomu cakacaka vakadautagane,

²¹ "Mo vakamatei ira kina na Luvequ ka vakacabora vei ira ni ra lako curuma na loma ni bukawaqa?

²² "Ia e na nomui valavala vakasisila kecega kei na nomu dautagane o a sega ni nanuma na gauna o a gone kina, ni o a luvawale ka sega ni vakaisulu, ka moqe tu e na nomu dra.

²³ "Sa qai yaco, ni sa oti na nomu caka cala kecega " 'Ena ca, ena ca o iko!' sa tukuna na

Kalou o Jiova “

24 "Ni o a tara na nomu bure cecere, ka cakava na nomu veivanua cecere e na saqata ni koro kecega.

25 "O a tara na nomu veivanua cecere e na mua ni sala kecega, ka vakacacana na nomu matavinaka me cati. O a soli iko vakarawarawa vei ira yadua sa lako voli yani, ka vakalevutaka na nomu dautagane.

26 "O a ia talega na dautagane kei ira na kai Ijipita, na wekamu yago lelevu, ka vakalevutaka na nomu dautagane mo vakacudrui Au.

27 "Raica, oqo, Au sa dodoka yani na Ligaqu vei iko, ka vakaotia na nomui votavota, ka soli iko ki na nodra veitalia o ira era cati iko, na goneyalewa ni Filisitia, era sa maduataka sara na nomui valavala ca.

28 "O a ia talega na dautagane kei ira na kai Asiria, ni o a sega ni mamau rawa; e dina o a ia na dautagane kei ira ia o a sega ga ni mamau kina.

29 "Ia oqo o sa vakalevutaka na nomu dautagane me yacova sara na nodra vanua na dau veivoli, o Kalitia; ka sega talega ni o mamau kina.

30 "E vakaevei na leqa ni yalomu!", sa tukuna na Kalou o Jiova, "Ni laurai ni o a cakava na ka kece oqo, nai valavala ni yalewa dautagane. Na Veidauci Nei Jerusalemi

31 "O a tara na nomu bure cecere e na mua ni sala kecega, ka tara na nomu veivanua cecere e na saqata ni koro kecega. Ia o a sega ni vakataki ira na yalewa dautagane, baleta ni o a beca ga nai sau.

32 "O iko na yalewa dau veibutakoci, mocera na kai tani mei sosomi ni watimu.

33 "Era dausolia na tagane nai sau vei ira kecega na dautagane, ia o iko o solia na i sau vei ira kecega na nomui tau, ka voli ira me ra lako mai vei iko mai na veiyasana kecega me ra ia na veibutakoci kei iko.

34 "O iko na veibasai ni yalewa kecega e na nomu dautagane, baleta ni sega ni dua e vakasaurarataki iko mo dautagane. E na ka o ya o solia kina na kenai sau ka sega ni soli vei iko na kemui sau, o koya oqo o duatani kina." Era Na Vakacacani Jerusalemi Na Nona Daulomani

35 'O koya oqo, o iko na dautagane, mo rogoca na vosa i Jiova!

36 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Baleta ni sa sovaraki yani na nomu velavela, ka vakaraitaka na nomu luvawale e na nomu dautagane kei ira na nomui tau, kei na nomu matakau vakasisila kecega, e na vuku talega ni nodra dra na luvemu o a solia vei ira,

37 "Raica, o koya oqo, Au na vakasoqoni ira kece kina na nomui tau o a taleitaka, o ira kece o a lomana, kei ira kecega o a cata; Au na vakasoqoni ira kecega mai na veiyasana vei iko ia o na vakavotuya vei ira na nomu luvawale, me ra raica na nomu luvawale.

38 "Au na lewai iko me vakataki ira na yalewa era voroka na veiyalayalati se ra vakadave dra; Au na sova vei iko na dra e na Noqu cudra kei na vuvu.

39 "Au na soli iko talega ki na ligadra, ka ra na talaraka sobu na nomu bure cecere, ka basuka sobu na nomu veivanua cecere. Era na luvata tani talega vei iko na nomui sulu, kauta tani na nomui yaya ni uku, ka biuti iko mo luvawale tu ka sega ni vakaisulu.

40 "Era na kauta cake mai e dua nai soqosoqo levu me valuti iko, ka ra na vakaviriki iko e na vatu, ka suaki iko e na nodra i seleiwau.

41 "Era na vakama na nomu veivale e na bukawaqa, ka cudruvi iko e matadra na yalewa e lewe vuqa; ia Au na vakaotia sara na nomu dautagane, ia o na sega tale ni saumi ira na nomu daulomani.

42 "Ia Au na vakaceguya kina na Noqu cudru vei iko, kei na Noqu vuvu talega e lako tani vei iko. Au na galu, ka sega ni cudru tale.

- 43** "Baleta ni o sega ni nanuma na gauna o a gone kina, ia o a vakararawataki Au ena ka kece oqo, e dina Au na sauma talega na nomui valavala ki na ulumu," sa tukuna na na Kalou o Jiova. "Ia o na sega ni cakava tale na ca oqo mei kuri ni nomui valavala vakasisila kecega. Sa Ca Vakalevu Cake Vei Samaria Kei Sotoma
- 44** "Raica, o ira kece era daucauvuta nai bole era na tukuna vei iko nai bole oqo: 'Me vakataki tinana, ena vakataki luvena yalewa!'
- 45** "O iko na luve i tinamu yalewa, e cata na watina kei na luvena; o iko talega na tacidra na tacimu yalewa, e cata na watidra kei na luvendra; na tinamu e dua na Itaiti, na tamamu e dua na Amoraiti.
- 46** "Na tuakamu o Samaria, o koya e tiko kei na luvena yalewa vaka ki na vualiku vei iko; kei na tacimu e gone, e tiko ena ceva vei iko, o Sotoma kei ira na luvena yalewa.
- 47** "Ia o a sega ni muria na nodra i valavala se cakava me vaka na nodra i valavala vakasisila; ia ni vaka sa ka lailai ga o ya, o sa vakacataki iko vakalevu e na nomui valavala kecega ka vakalailai ga o ira.
- 48** "Me vaka Au sa bula," sa tukuna na Kalou o Jiova, "E sega ni cakava o Sotoma na tacimu, se o ira na luvena yalewa, me vaka na ka dou sa cakava, o iko kei ira na luvemu yalewa.
- 49** "Raica, oqo na caka cala i Sotoma na tacimu: na viavialevu, na sautu e na kakana, na dauitiko vakacegu wale; ka tu vua kei ira na luvena yalewa, sa sega ni vakaukauwataka rawa o koya na ligadra na malumalumu kei na dravudravua.
- 50** "Era viaviamarama talega, ka ra cakava na ka vakasisila e Mataqu; o koya oqo Au a kauti ira tani kina me vaka sa donu vei Au.
- 51** "Ia o Samaria e sega ni yacova na veimama ni nomu caka cala na nonai valavala ca; ia o sa vakalevutaka na nomui valavala vakasisila me levu cake vei ira, ka vakadonui ira na tacimu e na nomui valavala vakasisila kecega o sa cakava.
- 52** "O iko o a vakalewa na tacimu, mo colata na nomu madua e na vuku ni nomui valavala ca o a cakava, baleta nai valavala o a cakava e vakasisila vakalevu cake e na nodra; Era sa dodonu cake vei kemudou. Io, mo vakaloloma, ka mo luvuci e na madua, ni o sa vakadonui ira na tacimu.
- 53** "Ni'u na kauti ira lesu mai na nodra era vakabobulataki, na bobula i Sotoma kei ira na luvena yalewa, kei na bobula i Samaria kei ira na luvena yalewa, Au na qai kauti ira tale mai na nomu bobula era sa vakabobulataki e na kedra maliwa,
- 54** "Mo luvuci kina e na nomu madua, ka mo vakataqayataki e na ka kecega o sa cakava ni o sa vakacegui ira.
- 55** "Ni ra na lesu tale na tacimu, o Sotoma kei ira na luvena yalewa, me ra mai tiko me vaka e liu, ka sa lesu o Samaria kei na luvena yalewa, me ra mai tiko me vaka e liu, dou na qai lesu talega kei ira na luvemu yalewa mo dou mai tiko me vaka e liu.
- 56** "Ni o Sotoma na tacimu sa sega ni ka ni vosa walega e na siga ni nomu viavialevu,
- 57** "Ni se bera ni vakavotui na nomu ca. E a vaka e na gauna era vakarogocataki iko kina o ira na goneyalewa ni Siria kei ira kece era tiko voliti koya, kei ira na goneyalewa ni Filisitia, ka ra beci iko e na veiyasana kecega.
- 58** "Sa saumi vei iko na nomui valavala ca kei na nomui valavala vakasisila," sa tukuna o Jiova.
- 59** 'Ni sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Au na cakava vei iko me vaka na ka o sa cakava, ni o sa beca na bubului e na nomu voroka na veiyalayalati. Na Veiyalayalati E SegaNi Mudu
- 60** "Ia Au na nanuma na noqu veiyalayalati kei iko e na gauna o gone kina, Au na

vakataudeitaka vei iko na veiyalayalati sega ni mudu.

⁶¹ "O na qai nanuma na nomui valavala ka madua sara kina, ni o na ciqomi ira na tacimu kei ira na tuakamu yalewa; ia Au na soli ira vei iko me ra luvemu yalewa, ia e sega e na vuku ni Noqu veiyalayalati kei iko.

⁶² "Ia Au na vakataudeitaka na noqu veiyalayalati kei iko. O na qai kila ni sai Au o Jiova,

⁶³ "Mo nanuma kina, ka madua, ka sega ni rawa tale ni dalaga e na vuku ni nomu madua, ni'u sa vakavinakataka kecega na ka ca o sa cakava oti, sa tukuna na Kalou o Jiova."

CHAPTER 17

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

² "Luve ni tamata, cavuta e dua na vosa vakaibalebale, ka tukuna e dua na vosa vakatautauvata ki na vuvale i Isireli,

³ "Ka tukuna, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: "E dua na ikeli levu, ka vakatabana lelevu, ka vakatabana balavu, e levu na lawena ka duiroka, sa lako mai ki Lepanoni, ka kauta tani na vuso ni dua na taba ni sitari.

⁴ Sa cova o koya na ulu ni tabana lalai, ka kauta ki na dua na vanua dauveivoli; ka sa tea o koya e na dua na koro ni tamata dauveivoli.

⁵ Sa kauta talega eso na sore ni kau ni vanua ka tea e na dua na were bulabula; sa kauta o koya ki na bati ni wai levu, ka tea me vaka na vu ni kuta.

⁶ Ka sa tubu ka yaco me vaini leka e dautete yani; sa golevi koya na kena tubucoke, ia na wakana sa tu e rukuna. Ka sa yaco me vaini, ka vakatabana mai, ka tubu na tabana lalai.

⁷ "Ia sa dua tani tale na ikeli levu e vakatabana lelevu ka levu na vutina; ka raica, na vaini oqo sa vaqara yani na wakana vua, ia na tabana sa tete yani vua, mai na qakilo ni teitei, me vakasuasuataka o koya.

⁸ Sa tei e na qele vinaka e na bati ni wai levu, me tubu na tabana, vuataka na vuana, me yaco me vaini vinaka."

⁹ "Tukuna, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: "Ena tubu vinaka beka? Ena sega beka ni cavuta na wakana o koya, cebeta laivi beka na vuana, ka laiva tu me malai? Ena malai ga na drauna kece e qai tubu, Ena sega ni gadrevi na kaukauwa levu se na kedra lewe levu na tamata me cavuivuvutaki kina.

¹⁰ Raica, sa tei, ena tubu vinaka beka? Ena sega beka ni malai ni sa liwavi koya na cagi ni tokalau? Ena malai ga e na tova ka tubu kina.""

¹¹ Ia, na vosa ni Kalou sa lako mai vei au, ka vaka,

¹² "Mo tukuna mada ki na vuvale dauvukitani: 'Dou sa sega beka ni kila nai balebale ni ka oqo?' Mo tukuna vei ira, 'Raica, sa lako mai ki Jerusalemi o tui Papiloni, ka sa tauri koya na kena tui kei ira na kena turaga, ka kauti ira vata tukuna ki Papiloni.

¹³ 'Ka kauta o koya e dua vei ira na kawa ni tui, ka ia na veiyalayalati tukuna, ka vakabubuluitaki koya. E kauti ira talega na qaqa ni vanua,

¹⁴ 'Me tabaki sobu me matanitu malumalumu, me kakua ni vueti koya cake tale, ia me vaka na nona maroroya na veiyalayalati me na tudei kina.

¹⁵ 'Ia sa vuki tani vua o koya ni sa talai ira na nona mata ki Ijipita, me ra na solia vua na ose kei na lewe levu talega na tamata. Ena rawata beka o koya? Ena dro bula beka o koya sa cakava na ka vakaoqo? Se me voroka beka o koya na veiyalayalati ka vakabulai ga?

¹⁶ 'Me vaka Au sa bula,' sa tukuna na Kalou o Jiova, 'E dina e na vanua e tiko kina na tui

ka buli koya me tui, o koya ka beca o koya na nona bubului, ka voroka na nona veiyalayalati " ena mate o koya e na loma i Papiloni.

17 'Ena sega talega ni rawata o Fero kei na nonai valu kaukauwa kei na nonai vavakosolevu e dua na ka e nai valu, ni ra viri suva, ka tara na bai ni valu me muduka laivi kina na tamata e lewe vuqa.

18 'Baleta ni beca o koya na bubului e na nona voroka na veiyalayalati, io ni a solia na ligana ka cakava tikoga na ka kece oqo, ena sega ni bula o koya."

19 O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: "Me vaka Au sa bula, ni sa beca o koya na Noqu bubului o ya, ka sa voroka na Noqu veiyalayalati o ya, Au na sauma dina ga e uluna.

20 "Ia ka'u na tevuka vua na noqu lawa, ena coriti talega e na noqui cori, ia ka'u na kauti koya ki Papiloni, ka ia na veilewai tukuna maikea e na vuku ni nona lasu sa lasu kina vei au.

21 "O ira kecega era dro vata tukuna kei ira kecega na nonai valu era na mate e nai seleiwau, kei ira sa vo era na dui vakasavi ki na mata ni cagi kecega; Ka dou na qai kila ni sai Au o Jiova, sa vosa."

22 Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Au na kauta na vuso ni sitari cecere ka tea. Au na cova mai na ulu ni tabana lalai e dua sa malumalumu, ia Au na tea e na dua na ulunivanua cecere ka rewaicake.

23 "Ena ulunivanua cecere nei Isireli Au tea kina; ka na tubu cake na tabana, ka vuataka na vuana, me sa vu ni sitari vinaka sara. Ena tiko talega e rukuna na yavusa manumanu vuka kecega; ka ra na tiko ga e na rurugu ni tabana.

24 "Ka ra na kila kecega na kau ni vanua ni sai Au o Jiova, Au a vakalolovirataka na vu ni kau cecere ka vakaceceretaka na vu ni kau lekaleka, vakamalaitaka na kau bulabula ka vakabulabulataka na kau malai; Oi Au, o Jiova, Au sa vosa ka cakava talega."

CHAPTER 18

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

2 "Na cava dou tukuna tiko ni dou vakayagataka na vosa vakaibalebale oqo, e na vuku i Isireli ka vaka: 'O ira na qase era a kania na vua-ni-vaini wiwi, ka sa kaukauwa kina na batidra na luvedra'?

3 "Me vaka au sa bula, sa tukuna na Kalou o Jiova, dou na sega tale ni vakayagataka na vosa vakaibalebale oqo e Isireli.

4 "Raica, sa Noqu na yalo kecega; na yalo ni qase kei na yalo ni luvena sa Noqu ga; Na yalo ga sai valavala ca ena mate.

5 Ia kevaka sa yalododonu e dua na tamata, ka sa cakava na ka sa dodonu ka vinaka;

6 Ke sega ni kana e na veiulunivanua, se ta cake ki na nodra matakau na vuvale i Isireli, se vakacacana na wati ni kai nona, se torova e dua na yalewa sa tauva na nona mate vakavula;

7 Ke sega ni vakasaurarataka e dua, ia sa vakasuka na kenai vakadinadina vua sa kerea e dua na ka; sa sega ni butakoca vakaukauwa o koya e dua, ia sa soli kakana vua sa viakana, ka sa vakaisulutaki koya sa luvawale;

8 Ke sega ni soli ka me saumi vakatawadodonu kina, se taura na kenai kere, ia sa tarova na ligana mai na caka cala, ka sa lewa vakadodonu vei ira na tamata;

9 Ke muria tiko ga na Noqu vunau o koya, ka yalodina ena maroroya na Noqu lewa O E yalododonu o koya; Ena bula vakaidina o koya!" Sa tukuna na Kalou o Jiova.

10 "Kevaka ena sucu e dua na luvena tagane e daubutako, se daulaba, o koya e cakava e dua na ka vakaoqo

11 ka sega ni cakava o koya e dua nai tavi o ya, Ia sa kana e na veiulunivanua, ka vakacacana na wati ni kai nona;

12 ke vakasaurarataka na dravudravua kei na luveniyali, ke daubutako e nai valavala kaukauwa, ke sega ni vakasuka na kenai vakadinadina, Sa ta cake ki na matakau se cakava na ka vakasisila;

13 ke solia nai yau me saumi vakatawadodonu, ke taura ga na kenai kere O ena mate vakaidina o koya; Na nona dra e na tu ga vua.

14 "Ka raica, kevaka ena sucu e dua na luvena tagane, ka sa raica kecega nai valavala ca sa cakava o tamana, ka sa veinanuyaka, ka sega ni cakava na ka e vakakina;

15 Ke sega ni kana e na veiulunivanua, se ta cake ki na nodra matakau na vuvale i Isireli, se vakacacana na wati ni kai nona;

16 Se vakasaurarataka e dua, se bureitaka nai vakadinadina, se ia na butako e nai vakarau kaukauwa, ia sa soli kakana vua sa viakana, ka vakaisulutaki koya sa luvawale;

17 Sa tarova na ligana mai vua sa dravudravua, sa sega ni taura nai voli ni ka e kerei kei nai yau e tubu kina; sa cakava ga na Noqu lewa, ka sa muria na Noqu vunau O ena sega ni mate o koya oqo e na vuku ni caka cala i tamana, ena bula vakaidina o koya!

18 "Ia na tamana, ni sa dauia na veivakasaurarataki, daubutakoci ira na wekana e nai vakarau kaukauwa, e a cakava na ka sa sega ni vinaka e na kedra maliwa na kai nona, Raica, ena mate ga o koya e na nona caka cala.

19 "Ia dou sa tukuna, 'Na cava e sega ni cudruvi kina na gone e na vuku ni caka cala ni tamana?' Ke cakava na luvena na ka sa dodonu ka vinaka, ka vakabauta kecega na Noqu vunau ka cakava, ena bula vakaidina ga o koya.

20 "Na yalo sai valavala ca, ena mate ga, Ena sega ni cudruvi na gone e na caka cala i tamana, a tamana talega ena sega ni cudruvi e na caka cala ni luvena. Na nona caka dodonu na yalododonu ena tu ga vua, kei na nona ca na tamata ca ena tu ga vua.

21 "Ia kevaka ena saumaki mai na tamata ca mai na nonai valavala ca kecega sa kitaka, ka vakabauta kecega na Noqu vunau, ka cakava na ka e dodonu ka vinaka, ena bula vakaidina o koya, ena sega ni mate.

22 "Na nona talaidredre kecega ena sega ni cavuti vua: ena bula ga o koya e na nonai valavala dodonu.

23 "Au vinakata beka vakalailai na nona mate na tamata ca, sa tukuna na Kalou o Jiova, "ka sega ni dodonu li me saumaki o koya mai na nona sala ca, ka me bula?

24 "Ia ni sa suka tani na tamata yalododonu, mai na nona caka dodonu, ka kitaka na ka ca, ka cakava me vaka nai valavala vakasisila kecega sa cakava na tamata ca, ena bula li o koya? A nonai valavala dodonu kece sa cakava oti ena sega ni nanumi tale; na nona talaidredre sa talaidredre kina, kei na nonai valavala ca sai valavala ca kina, ena mate ga kina o koya.

25 "Ia dou sa tukuna, 'Sa sega ni dodonu na lewa ni Turaga.' Dou rogoca mada, na vuvale i Isireli, e sega li ni noqu lewa e dodonu, ia na nomudou lewa ga e sega ni dodonu?

26 "Ni sa vuki na tamata yalododonu mai na nona caka dodonu, ka la'ki cakava na ka ca, ka mate kina, ena mate e na vuku ni nona ca sa cakava.

27 "Oqo talega, ni sa saumaki mai na tamata ca mai na nona ca sa kitaka, ka cakava na ka sa dodonu ka vinaka, ena vakabula na yalona o koya.

28 "Ni sa vakananuma, ka saumaki mai na nonai valavala ca kecega, ena bula vakaidina o koya, ena sega ni mate.

29 "Ia sa tukuna na vuvale i Isireli, 'Sa sega ni dodonu na lewa ni Turaga.' Isa na vuvale i Isireli, e sega li ni dodonu na Noqui valavala, ia na nomudou i valavala ga sa sega ni dodonu?

30 "O koya oqo Au na lewai kemudou yadua kina, na vuvale i Isireli, me vaka na nomudou i valavala yadua, sa tukuna na Kalou o Jiova. Dou veivutuni, ka saumaki mada mai na nomudou i valavala ca kecega, me kakua kina ni vu ni nomudou rusa na caka ca.

31 "Dou biuta tani vei kemudou na nomudou i valavala ca kecega dou sa daucala kina, ka taura me nomudou na yalo e vou kei na uto e vou. E na cava dou sa via mate kina oi kemudou na vuvale i Isireli?

32 "Ni'u sa sega ni marautaka na nona mate e dua na tamata sa mate," sa tukuna na Kalou o Jiova: "O koya oqo mo dou saumaki mada mai, mo dou bula!"

CHAPTER 19

"Ia oqo mo cakava e dua na tagi e na vukudra na turaga ni Isireli,

2 "Ka tukuna: 'Na cava o tinamu? E dua na laione yalewa; Sa davo sobu o koya e na kedra maliwa na laione; e na kedra maliwa na luve ni laione sa vakani ira na luvena.

3 Sa susuga vinaka e dua na luvena, ka sa tubu cake me dua na laione gone; Sa vulica o koya me toboka na kena, ka sa daukana tamata.

4 Era sa rogoca talega na veivanua na kenai rogorogo; Sa vesuki e na nodra dai, ka ra kauti koya ni sa vesu tu ena sinucodo ki na vanua o Ijipita.

5 'Ia ni sa raica na laione yalewa ni sa wawa tiko o koya, ka sa yali na ka e nuitaka. Sa qai kauta e dua tale na luvena ka maroro koya me laioni gone ka kaukauwa.

6 Sa veilakoyaki tu e na kedra maliwa na laione, ka sa tubu cake me laioni kakauwa; Sa vulica o koya me toboka na kena; Sa daukana tamata o koya.

7 Ka sa kunea o koya na nodra vale sa lala tu," sa lala na nodra veikoro; Sa rusa na vanua kei na ka kece sa tu kina e na vuku ni rorogo ni nona tagi.

8 Era sa qai mai vala kei koya na veimatanitu mai na veiyasana, ka ra tevuka vua na nodra lawa; Sa vesuki e na nodra dai.

9 Era sa sogolati koya ni sa vesuki e na sinicodo, ka kauti koya vei tui Papiloni; era kauti koya ena lawa, me kakua ni rogo tale na domona e na veiulunivanua e Isireli.

10 'O tinamu e vaka na vaini e na nomu veiwekani vakadra, Sa tei e bati ni wai, sa vuavuai vinaka ka sa levu na drauna e na vuku ni levu ni wai.

11 Sa vakatabana kaukauwa me nodra i titoko masei era ia na lewa. Ka sa cecere vakaidina o koya e loma ni taba ni kau rugurugua, sa rairai vakacecere o koya ni sa vuqa na tabana.

12 Ia sa cavuivuvutaki o koya e na cudru, sa biu sobu ki na qele, ia na cagi mai na tokalau sa vakamalaitaka na vuana. Sa raramusumusu na tabana kaukauwa ka sa malai; ka sa yavu e na bukawaqa.

13 Ia sa qai tei o koya e na veikau, e na vanua mamaca ka dausiga.

14 Sa lako tani na bukawaqa mai na dua na tabana lailai ni tabana sa kama kina na vuana, ka sa qai sega kina na tabana kaukauwa"me caka kina nai titoko ni veiliutaki me ia kina na lewa." Sa vakaoqo na tagi, ia ena yaco me ka e tagicaki.

CHAPTER 20

Sa yaco e nai kavitu ni yabaki, e nai kalima ni vula, e nai katini ni siga ni vula, era sa lako mai eso na qase ni Isireli me tarogi Jiova, era sa mai tiko e mataqu.

² Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

³ "Luve ni tamata, mo vosa vei ira na qase ni Isireli, ka tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova; 'Dou sa lako mai me tarogi Au, ne? Me vaka Au sa bula,' sa tukuna na Kalou o Jiova, 'Au na sega ni tarogi mai vei kemudou.'"

⁴ "O na sega li ni lewai ira, luve ni tamata? Mo vakatakila vei ira nai valavala vakasisila ni nodra qase.

⁵ "Tukuna vei ira, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: 'E na siga Au a digitaki ira kina na Isireli, ka laveta cake na Ligaqu e na vukudra na kawa i Jekope, ka vakatakilai Au vei ira e na vanua o Ijipita, ni'u a laveta cake na ligaqu vei ira, ka tukuna, 'Oi Au o Jiova na nomudou Kalou.'

⁶ "Ena siga Au a laveta cake kina na Ligaqu vei ira, Me'u kauti ira tani mai na vanua o Ijipita ki na dua na vanua Au a vakaraica me nodra, 'Sa dave kina na sucu kei na o ni.' Na vanua vakaiukuuku vei ira na veivanua kecega.

⁷ "Au a qai tukuna vei ira, 'Mo dou dui biuta tani na ka vakasisila ni matamudou, ia mo dou kakua ni vakadukadukalitaki kemudou e na matakau ni Ijipita. Oi Au o Jiova na nomudou Kalou.'

⁸ "Ia era sa vuki tani vei Au ka ra bese ni vakarorogo vei Au. Era sega ni dui biuta tani na ka vakasisila ni matadra, ka ra sega ni biuta na matakau ni Ijipita. Au a qai tukuna, 'Au na sovaraka na Noqu cudru vei ira, Me'u vakayacora na Noqu cudru vei ira e loma ni vanua o Ijipita.'

⁹ "Ia ka'u a cakacaka ga e na vuku ni yacaqu, me kakua ni vakacacani e matadra na veimatanitu era sa tiko kina kei ira, ka'u a vakatakilai au vei ira e matadra, ni'u a kauti ira tani mai na vanua o Ijipita.

¹⁰ "O koya oqo Au a cakava me ra lako tani mai na vanua o Ijipita ka kauti ira ki na vanua liwa.

¹¹ "Au a solia talega vei ira na Noqu vunau, ka vakatakila vei ira na Noqu lewa, 'O koya, ke cakava e dua na tamata, ena bula kina.'

¹² "Ia Au a solia talega vei ira na Noqu Siga ni Vakacecegu, me Noqui vakatakilakila vei ira, me ra kila ni sai Au o Jiova ka vakatabui ira.

¹³ "Ia sa vuki tani vei Au na vuvala ni Isireli mai na vanua liwa; ka ra sega ni muria na Noqu vunau; ka ra beca na Noqu lewa, 'O koya, ke cakava e dua na tamata, ena bula kina'; ka ra vakacacana sara na Noqu Siga ni Vakacecegu. Au a qai tukuna Ni'u na sovaraka na Noqu cudru vei ira e na vanua liwa, Me'u vakarusai ira.

¹⁴ "Ia Au a cakacaka ga e na vuku ni Yacaqu, me kakua ni vakacacani e matadra na veimatanitu tani, Au a kauti ira tani mai e matadra.

¹⁵ "Au a mani laveta cake talega na Ligaqu vei ira mai na vanua liwa, Me'u kakua ni kauti ira ki na vanua Au a solia, 'Ka sa dave kina na sucu kei na oni,' oqo e uasivi cake ki na veivanua kecega,

¹⁶ "Baleta ni ra a beca na Noqu lewa ka ra sega ni muria na Noqu vunau, ka ra vakacacana na Noqu Siga ni Vakacecegu; ia e na lomadra era sa goleva na nodra matakau.

¹⁷ "Ia sa vosoti ira na Mataqu Me'u kakua ni vakarusai ira. Au a sega kina ni vakaoti ira mai na vanua liwa.

¹⁸ "Ia Au a tukuna vei ira na luvadra e na vanua liwa lala, 'Mo dou kakua ni muria na nodra vunau na nomudou qase, kakua ni vakabauta na nodra lewa, kakua talega ni

vakadukadukalitaki kemudou e na nodra matakau.

19 'Oi au o Jiova na nomudou Kalou: Dou muria na Noqu vunau, mo dou vakabauta na Noqu lewa, ka cakava;

20 'Dou vakatabuya na Noqu Siga ni Vakacecegu, ka ra nai vakatakilakila vei Au kei kemudou, mo dou kila ni sai Au o Jiova na nomudou Kalou.'

21 "E sega ni dina, ka ni ra sa vuki tani vei Au o ira na luvedra; era sega ni muria na noqu vunau, ka ra sega ni yalomatua mera maroroya na Noqu lewa, 'Ia, ke sa cakava e dua na tamata, ena bula kina'; ia era sa vakacacana talega na Noqu Siga ni Vakacecegu. Au a qai tukuna, Au na sovaraka na Noqu cudru vei ira, Me'u vakayacora na Noqu cudru vei ira e na vanua liwa.

22 "Ia Au a tarova na Ligaqu ka cakacaka e na vuku ni Yacaqu, me kakua ni vakacacani e matadra na veimatanitu tani, Au a kauti ira tani mai e matadra.

23 "Au a laveta cake talega na Ligaqu vei ira e na vanua liwa, me'u dui vakasavi ira ki na veimatanitu tani ka duibiubiuti ira ki na veivanua,

24 "Ka ni ra sega ni muria na Noqu lewa, ka ra beca na Noqu vunau, ka ra vakacacana na Noqu Siga ni Vakacecegu, ka goleva na matakau ni nodra qase na matadra.

25 "O koya oqo Au a solia kina vei ira na vunau e sega ni vinaka, kei na lewa era na sega ni bula kina;

26 "Au na vakatokai ira me dukadukali, baleta na ka era vakacabora, ni ra sa vakacabora kecega na ulumatua e loma ni bukawaqa, Me'u vakasavi ira, me ra kila kina ni sai Au o Jiova."

27 "O koya oqo, luve ni tamata, mo vosa vei ira na vuvale i Isireli, ka tukuna vei ira, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: "Na ka talega oqo era sa vosavakacacataki Au kina o ira na nomudou qase, ni ra sa talaidredre vakalevu vei Au.

28 "Ni'u a kauti ira ki na vanua Au a dulaka cake kina na Ligaqu me'u solia vei ira, era sa qai raica na veiulu-ni-koro cecere kecega, kei na kau rugurugua kecega, era vakacabora maikea na nodra i soro kei na nodra i madrali talega me ra vakacudrui Au kina. Era sa tauca maikea na nodra ka boi vinaka ka sova maikea na nodra i soro laugunu.

29 "Au a qai tukuna vei ira, 'Na vanua cecere cava oqo dou sa lakova?' Ia sa vakatokai na yacana o Pama ka yacova na siga oqo."

30 "O koya oqo mo vosa ki na vuvale i Isireli, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Dou sa vakadukadukalitaki talega e na nodra i valavala na nomudou qase ka dou sa ia talega na veibutakoci ka muria na nodra ka vakasisila, ne?

31 "Ka ni dou sa cabora na nomudou i solisoli, ni dou vakacabori ira na luvemudou e loma ni bukawaqa, dou sa vakadukadukalitaki e na nomudou matakau kecega, ka yacova sara na siga oqo. Ia me'u tarogi li oi Au vei kemudou, na vuvale i Isireli? Me vaka Au sa bula," sa tukuna na Kalou o Jiova, "Au na sega ni tarogi mai vei kemudou.

32 "Ia na ka dou vakananuma e na lomamudou ena sega sara ni yaco, ni dou sa tukuna, 'Keimami na vakataki ira na lewe ni veimatanitu tani, kei na veimataqali ni veivanua me keimami qarava na kau kei na watu.'

33 "Me vaka Au sa bula," sa tukuna na Kalou o Jiova, "E dina e na Liga kaukauwa, kei na Liga e dodo yani, kei na cudru sa sovaraki yani, Au na lewai kemudou.

34 "Au na kauti kemudou tani mai na veimata tamata ka vaka soqoni kemudou mai na veivanua dou a dui vakasavi kina, e na Liga kaukauwa, kei na Liga e dodo yani, kei na cudru sa sovaraki.

35 "Ia Au na kauti kemudou mai ki na vanua ni veimata-tamata, mai kea Au na ia kina na veilewai kei kemudou ni da veirai mata.

36 "Me vaka na Noqu a veilewai kei ira na nomudou qase e na vanua liwa mai na vanua o Ijipita, Au na veilewai vakakina kei kemudou," sa tukuna na Kalou o Jiova.

37 "Au na cakava mo dou takosova nai titoko, ka kauti kemudou mai mo dou vauci e na veiyalayalati;

38 "Au na wasei ira tani na daube mai na kemudou maliwa, kei ira era talaidredre vei Au; Au na kauti ira tani mai na veivanua era sa dui tiko kina, ia era na sega ni curuma na vanua o Isireli. Dou na qai kila ni sai Au o Jiova.

39 "Ia vei kemudou, na vuvale i Isireli," sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Dou dui la'ki qarava yadua na nona matakau " emuri talega " kevaka dou na sega ni vakarorogo vei Au; ka dou kakua ni vakacacana tale na Yacaqu Tabu e na nomudou solisoli, kei na nomudou matakau.

40 "Mai na Noqu ulunivanua tabu, e na ulunivanua cecere i Isireli," sa tukuna na Kalou o Jiova, "Mai kea na vuvale kece i Isireli, o ira kece era sa tiko e na vanua, era na qaravi Au; mai kea Au na vinakati ira, maikea talega Au na gadreva na nomudou i soro kei nai sevu ni nomudou soro, vata kei na veika kecega e vakatabui.

41 "Au na ciqomi kemudou e na nomudou madrali boi vinaka ni'u na kauti kemudou mai vei ira na veimata-tamata ka vakasoqoni kemudou mai na veivanua dou a dui vakasavi kina; Au na vakarokorokotaki vei kemudou e matadra na veimatanitu tani.

42 "Dou na kila ni sai Au o Jiova, ni'u na kauti kemudou ki na vanua oisireli, ki na vanua Au a dulaka cake kina na Ligaqu Me'u solia vei ira na nomudou qase.

43 "Ia mai kea dou na nanuma na nomudou valavala kei na nomudou cakacaka kecega dou a vakadukadukalitaki kina; ka dou na beci kemudou vakataki kemudou e na vuku ni nomudou ca kecega dou sa cakava.

44 "Dou na kila ni sai Au o Jiova, ni'u a lewa vei kemudou e na vuku ni Yacaqu, ka sega e na vuku ni nomudou tovo ca, se ena vuku ni cakacaka ca, oi kemudou na vuvale i Isireli," sa tukuna na Kalou o Jiova."

45 Sa baci yaco tale vei au na vosa i Jiova, ka vaka,

46 "Luve ni tamata, mo rai mada vaka ki na ceva; vunau ki na ceva, ka parofisai ki na vanua veikau, na Ceva,

47 "Ka tukuna ki na veikau mai na Ceva, 'Mo rogoca na vosa i Jiova! Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Raica, Au na tutuvaka na buka vei iko, ia ena kama kina na nomu veikau bulabula kei na kau madu kecega e tu vei iko; ena sega ni bokoci rawa na yameyame ni bukawaqa, ia ena kama kina na matadra kecega mai na ceva me yacova na vualiku.

48 "Era na raica na ka bula kecega ni o Au, o Jiova, ka vakawaqaca na buka; ena sega talega ni bokoci.""

49 Au a qai tukuna, "Ulei Jiova na Kalou! Era sa tukuna vei au, 'E sega beka ni cavuta o koya na vosa vakatautauvata?"

CHAPTER 21

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

2 "Luve ni tamata, mo rai mada vaka ki Jerusalemi, vunau ki na veiyasana tabu, ka parofisai ki na vanua o Isireli;

3 "Ka tukuna ki na vanua o Isireli, 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova: "Raica, oi Au na nomu meca, Au na ucuna na Noqui seleiwau mai na kena taga, ka muduki ira tani na yalododonu kei ira na tamata ca era tiko vei iko.

⁴ "Ia ni'u na muduka tani vei iko na yalododonu kei na tamata ca, ena ucu kina na noqui seleiwau mai na kena taga me taya na tamata kecega mai na ceva ka yacova na vualiku,

⁵ "Me ra kila na tamata kecega ni sai Au o Jiova, Au sa ucuna na Noqui seleiwau mai na kena taga; ka na sega ni dara tale kina."

⁶ "Mo vutugu mada, na luve ni tamata, ena yalo e ramusu, ka mo vutugu e na rarawa e matadra.

⁷ "Ia ni ra sa tukuna vei iko, 'Na cava o sa vutugu kina?' Mo qai vaka, 'E na vuku ni dua nai rogorogo; ni sa na yaco mai, ena waicala na uto ni tamata kecega, ena wadamele na ligadra kecega, ena veilecayaki na yalodra kecega, ka na vaka na wai na durudra kecega. Raica, sa lako tiko mai ka na vakayacori,' sa tukuna na Kalou o Jiova."

⁸ Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

⁹ "Luve ni tamata, mo parofisai mada, ka tukuna: 'Sa vosa vakaoqo o Jiova!' Tukuna: 'Nai seleiwau, nai seleiwau sa vagatari tu, sa caliva talega!

¹⁰ Sa vagata tu me ia kina na veivakamatei vakadomobula, sa qusi oti me tatibi me vaka na liva! Meda qai marautaka li? E beca na kuita nei Luvequ, me vaka ki na kau kecega.

¹¹ E a solia o Koya me quaraki, me na rawa ni tauri; Nai seleiwau oqo sa vagatari, ka sa qusi me soli ki na ligai koya dauveivakamatei.'

¹² "Mo tagi ka qoqolou, na luve ni tamata; ni na tauci ira na noqu tamata, ena tauci ira kecega na turaga ni Isireli: ena tauci ira na noqu tamata na rerevaka nai seleiwau: O koya oqo mo sabica kina na dibimu.

¹³ "Ni oqo na veivakatovolei, ka na vakaevei kevaka ena beca talega na kuita? Ena sega tale na kuita, " sa tukuna na Kalou o Jiova.

¹⁴ "Ia o iko, na luve ni tamata, mo ia kina na parofisai, ka tavia vata na ligamu. E nai katolu ni gauna laiva nai seleiwau me vakaruataka na nona vakacaca. Nai seleiwau e vakamatei ira na turaga lelevu, e curu yani ki na nodra loqi.

¹⁵ Au sa vaqara nai seleiwau rerevaki ki na nodra matamata-ni-koro kecega me waicala kina na lomadra, ka me vakalevutaki na kedra veivakarusai. Io, sa caka me tatibi; Sa tauri me ia kina na veivakamatei:

¹⁶ "Era sa vakarau tu nai seleiwau! Sua ki nai matau! Vakarautaka na yamena! Sua ki nai mawi " Se ki vei ga e lewai me gole kina!

¹⁷ "Ia oi au talega, Au na tavia vata na ligaqu, ka vakaotia mai na Noqu cudru; oi Au, o Jiova, sa tukuna."

¹⁸ Sa yaco tale vei au na vosa i Jiova, ka vaka:

¹⁹ "O iko na luve ni tamata, mo lesia vei iko e rua na sala me lakova nai seleiwau i tui Papiloni; me rau lako ruarua mai na dua ga na vanua. Cakava e dua nai vakatakilakila; biuta e na ulu ni sala ki na koro.

²⁰ "Mo lesia e dua na sala me lako kina nai seleiwau ki Raba na nodra koro na Amonaiti, ki Juta talega, ki Jerusalemi na koro vakabai.

²¹ "Ni sa tu o tui Papiloni e na vanua e tawase kina na sala, e na basoga ni sala e ruarua, me vakayagataka na raivotu: sa kureitaka o koya na gasau, sa taroga na matakau, sa dikeva na yate.

²² "E na ligana i matau na madigi kei Jerusalemi: me vakarautaka nai voro ni lalaga, me kacivaka na veivakamatei, me tabalaka na domo ni kaila, me tukia na matamata e nai voro ni lalaga, me tarova na veivuke, ka viria na bai.

²³ "Ka na yaco me dua na madigi lasu e matadra era sa bubului oti vata kei ira; ia ena kauta lesu mai o koya ki na nodra vakanananu na nodra caka cala, me ra sa na tauri.

²⁴ "O koya sa tukuna kina vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Ni dou sa vakavuna me nanumi na

nomudou caka cala, ni sa vakavotui mai na nomudou talaidredre, ka sa basika na nomudoui valavala ca e na nomudou cakacaka kecega O baleta ni sa yaco mo dou nanuma, dou na tauri kina e na liga.

²⁵ 'Ia vei iko, Isa na dauvakacaca, na turaga ca ni Isireli, vei iko sa yaco mai na kemu siga, o iko sa na muduki na nomucaka cala,

²⁶ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Mo luvata tani nai vau ni ulu, ka kauta tani nai sala vakatui; e sega ni dua me i koyakoya tikoga. Laveti koya cake sa malumalumu, ka vakamalumalumutaki koya sa cecere.

²⁷ Vuaviritaka, Vuaviritaka, Au na cakava na veivuaviritaki! Ena sega ni tu tale, me yacova ni sa lako mai o Koya sa dodonu me Nona, ia Au na solia vua."

²⁸ "Ia o iko, na luve ni tamata, mo parofisai ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova e na vukudra na kawa i Amoni kei na nodra veivakalialiai,' ka tukuna: 'Nai seleiwau, nai seleiwau sa ucu tu me ia na veivakamatei, me veitilomi, me tatibi.

²⁹ Ni ra raica tiko na raivotu lasu e na vukumu, ni ra tukuna na caka mana lasu vei iko, me ra vakabalei iko ki na domodra na tamata ca, o ira na moku sa yaco mai na nodra siga, o ira e na muduki na nodra caka cala.

³⁰ 'Vakasuka ki na kena taga. Au na lewai ena yasana o a buli kina, e na vanua o a sucu kina.

³¹ Au na sovaraka vei iko na Noqu cudru; Au na uvuci iko e na bukawaqa ni Noqu cudru, ka soli iko ki na ligadra na tamata i vakarau kaukauwa era kena dau ena veivakarusai.

³² O na kenai vakawaqa ni bukawaqa; Na nomu dra ena tu ga e na loma ni vanua. O na sega ni nanumi tale, ni sai Au o Jiova Au sa tukuna."

CHAPTER 22

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

² "Oqo, luve ni tamata, o na sega li ni lewa, o na sega li ni lewa na koro oqo sa dauvakadave dra? Io, vakaraitaka vua na nonai valavala vakasisila kecega!

³ "Mo qai vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Na koro oqo sa vakadavea na dra e kena maliwa, ni na yaco mai na nona gauna; ka na cakava o koya na vei-matakau e na kena maliwa me vakadukadukalitaki koya vakai koya.

⁴ "O sa cala e na vuku ni dra o sa vakadavea, ka o sa vakadukadukalitaki iko e na nomu matakau o sa bulia. O sa vakavuna me toso voleka mai nomu veisiga, ka o sa yacova nai otioti ni nomu veiyabaki; o koya oqo Au sa soli iko kina mo vakalialiai e na veimatanitu tani, ka mo dredrevaki e na veivanua kecega.

⁵ "O ira era voleka kei ira era yawa vei iko era na dredrevaki iko me vaka e dua sa sega ni yaga ka sinai ena veilecayaki.

⁶ "Raica, o ira kecega na turaga ni Isireli: era sa dui vakayagataka na nodra kaukauwa me ra vakadave dra vei kemudou.

⁷ "O ira era tiko vei iko era sa beca na tamadra kei na tinadra; ka ra sa vaka-saurarataki ira na nomu vulagi e na kemudou maliwa; ka ra vakararawataka na luveniyali kei na yada era tiko vei iko.

⁸ "O sa beca na Noqu ka tabu ka vakacacana na Noqu Siga ni Vakacecegu.

⁹ "Era sa tiko vei iko na tamata daukakase mera vakadavea na dra; ka ra tiko vei iko o ira sa daukana e na veiulunivanua; e na kemudou maliwa era cakava nai valavala vakavelavela.

¹⁰ "Na tamata era tiko vei iko era sa vakaluvawaletaka na tamadra; e na kemudou maliwa

era sa vakasaurarataka ira na yalewa era tawasei tani e na gauna ni nodra sega ni savasava.

11 "E dua sa cakava na ka vakasisila kei na wati ni kai nona; ka dua tale e vakadukadukalitaka vakaca na vugona yalewa; ka dua tani tale e na kemudou maliwa sa vakasaurarataka na ganena, na luve i tamana yalewa.

12 "Era tiko vei iko na dau taura nai lavo ni veivaqumi mei sau ni nodra vakadave dra; ka o sa taura na ka e kerei vata kei na kenai kere e sivia; o sa rawata mai vua na wekamu na tubu ena nomu taura vakaukauwa na nodra i yau, ka o sa guilecavi Au," sa tukuna na Kalou o Jiova.

13 "Raica, o koya oqo, Au sa tavia vata na Ligaqu e na vuku ni nomui yau ni kocokoco o sa rawata, e na vuku talega ni vakadave dra e na kemu maliwa.

14 "Ena rawa beka ni vosota na lomamu, se kaukauwa tikoga na ligamu, e na veisiga Au na tarai iko kina? Oi au, o Jiova, Au sa cavuta, Au na cakava talega.

15 "Au na vakasavi kemudou ki na veimatanitu, ka duibiubiuti kemudou ki na veivanua, ka vakaotia tani na nomu dukadukali mai vei iko.

16 "O na vakadukadukalitaki iko e matadra na veimatanitu; ia o na qai kila ni sai Au o Jiova.""

17 Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

18 "Luve ni tamata, sa yaco na vuva e Isireli me veveka ni kaukamea vei Au; era sa varasa kecega, kava, kaukamea, kei na uma, e na loma ni lovo; io era sa veveka ga mai na siliva.

19 "O koya sa tukuna kina vakaoqo na Kalou o Jiova; 'Ni sa yaco mo dou veveka kecega ni kaukamea, o koya oqo raica, Au na soqoni kemudou kina ki na loma i Jerusalemi.

20 'Me vaka era sa kumuna vata na siliva, na varasa, na kaukamea, na uma, kei na kava, ki na loma ni lovo, me uvuca kina na bukawaqa, me vakawaicalataki; Au na soqoni kemudou vakakina e na Noqu cudru kei na Noqu cudru katakata, Au na qai biuti kemudou kina, ka vakawaicalataki kemudou.

21 'Io, Au na vakasoqoni kemudou, ka uvuci kemudou e na bukawaqa ni Noqu cudru, mo dou vakawaicalataki kina.

22 'Me vaka na siliva sa vakawaicalataki e na loma ni lovo, dou na vakawaicalataki vakakina; Dou na qai kila ni o Au, o Jiova, ka sovaraka na Noqu cudru vei kemudou.'"

23 Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

24 "Luve ni tamata, mo tukuna vei koya: 'O iko na vanua e sega ni vakasavasavataki se tau kina na uca e na siga ni cudru.'

25 "Na nodra vere na parofita e na kena maliwa ena vaka na laione sa tagi ni sa dresulaka na kena; era sa kani ira na tamata; era sa taura nai yau kei na ka talei; era sa cakava me lewe levu na yada ena kena maliwa.

26 "O ira na nona bete era sa vakacataka na Noqu vunau, ka vakacacana na Noqu ka tabu; era sega ni vakaduiduitaka na ka e tabu kei na ka e sega ni tabu, se me ra vakatakila na kena duidui na ka e sega ni savasava kei na ka e savasava; ka ra sa tabonaka talega na matadra mai na Noqu Siga ni Vakacecegu, Au sa vosavakacacataki vei ira.

27 "Na nona turaga e na kena maliwa era sa vaka na oliva e dresulaka na kedra, me ra vakadave dra, me vakarusa na tamata, ka me rawa ka e nai vakarau vaka- veidabui.

28 "Na nona parofita era boroira e nai boro ca, ni ra raica na raivotu lasu, ka caka mana lasu vei ira, ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova,' ni a sega dina ni vosa o Jiova.

29 "Era sai valavala vakaukauwa na lewe ni vanua, era butako, ka ra vakalolomataki ira

talega na dravudravua kei na luveniyali; ka ra vakasaurarataki ira vaka- sega- dodonu na vulagi.

³⁰ "Au a mani qara vei ira e dua na tamata o koya me na tara e dua na bai, ka me tu e na maliwa e Mataqu e na vuku ni vanua, Me'u na kakua kina ni vakarusa; ia Au sa sega ni kunea e dua.

³¹ "O koya oqo Au sa sovaraka kina vei ira na Noqu cudru; Au sa vakarusai ira e na bukawaqa ni Noqu cudru; Au sa sauma kivei ira na nodra i valavala ena uludra," sa tukuna na Kalou o Jiova. E Rua Na Veitacini Dautagane

CHAPTER 23

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka:

² "Luve ni tamata, e lewe rua na yalewa, e rau tina vata.

³ E rau sa dautagane e Ijipita, E rau sa dautagane e na gauna ni nodrau goneyalewa; Na sucudrau sa mokoti, e rau sa veiyavalati ena nodrau goneyalewa.

⁴ Na yacadrau: O Ola e qase, kei Oliva na tacina; e rau a Noqu, ka rau vakasucuma na luvedrau tagane kei na luvedrau yalewa. Me vaka na yacadrau, Samaria o Aola, kei Jerusalemi o Oliva.

⁵ "Sa ia na dautagane o Ola e dina ga ni a Noqu; ka sa garovi ira na nonai tau, na kai Asiria era tiko voleka,

⁶ Era vakaisulu e nai sulu lokaloka, na kavetani ni valu kei na turaga era lewa, era cauravou vinaka kecega, ka dauvodo ose.

⁷ Ia sa soli koya me ia na veibutakoci kei ira, era gone digitaki kecega ni Asiria, kei ira kece talega sa dodomo kina o koya: Sa vakadukadukalitaki koya kei na nodra matakau kecega.

⁸ E sega ga ni biuta tani o koya na nona dautagane e kauta mai Ijipita, Ni ra a moce vata kei koya ni se goneyalewa, ka ra tabaka na lomaserena, ka sova vua na nodra dauyalewa.

⁹ "O koya oqo Au sa soli koya kina ki na ligadra na nonai tau, ki na ligadra na kai Asiria, o ira sa dodomo kina o koya.

¹⁰ Era a vakaraitaka na nona luvawale, Era kauta tani na luvena tagane kei na luvena yalewa, ka ra vakamatei koya e nai seleiwau; Sa ka ni veitalanoa wale o koya vei ira na yalewa, Ni ra sa vakatulewa oti e na vukuna.

¹¹ "Sa raica na tacina o Oliva, sa qai ca vakalevu cake vei rau o koya e na nona daugagano, ia na nona dautagane sa qai levu mai ka lailai na nona dautagane na tuakana.

¹² "Sa daudomoni ira na gone ni Asiria o koya, na kavetani ni valu kei na turaga era lewa, era sa vakaisulu e nai sulu vakaiukuuku, era dauvodo ose, ka ra cauravou vinaka kecega.

¹³ Au a qai raica ni sa vakadukadukalitaki o koya, ni rau sai valavala vata ga.

¹⁴ Ia sa vakaikuritaka o koya na nona dautagane; sa raica o koya nai taba ni tagane era tu e na lalaga ni vale, na kedra i vakatakarakara na kai Kalitia era boro tu e nai roka damudamu,

¹⁵ E vauci na tolodra e nai vau, E vau na uludra e nai vau duiroka, o ira kecega era rairai vaka na kavetani, me vakataki ira na kai Papiloni mai Kalitia, na vanua era a sucu kina.

¹⁶ Ni sa raici ira na matana, sa dodomo vei ira ka vakatala eso na dauni tukutuku vei ira ki Kalitia.

- 17 "Era sa qai lako mai vua o ira na kai Papiloni ki nai mocemoce ni veidomoni, ka vakadukadukalitaki koya e na nodra dauyalewa, sa vakadukadukalitaki kina o koya, ka sa vuki tani mai vei ira na lomana.
- 18 Sa vakaraitaka vakaoqo o koya na nona dautagane ka vakatakila na nona luvawale. Au sa qai vuki tani mai vua, me vaka Au a vuki tani mai vua na tuakana.
- 19 "Ia sa vakalevutaka tiko na nona dautagane, ni sa vakananuma o koya na gauna ni nona goneyalewa, ni sa dautagane mai na vanua o Ijipita.
- 20 Ni sa domoni ira o koya era nonai tau, na lewedra e vaka na lewe ni asa, kei na nodra buraki mi e vaka na buraki mi ni ose.
- 21 Ia o a vakananuma lesu ki na nomui valavala velavela ni o a gone, ni ra tabaka na lomaseremu mai Ijipita e na vuku ni sucumu vagoneyalewa.
- 22 "O koya oqo, Oliva, Sa tukuna na Kalou o Jiova: 'Raica, au na vakauqeti ira na nomui tau me ra vala kei iko, o ira o sa vuki tani mai kina, Au na kauti ira mai na veiyasana kece me ra vala kei iko:
- 23 O ira na kai Papiloni, ira kece na kai Kalitia, o Pikote, Soa, Koa, kei ira kecega na kai Asiria ka ra tu vata tukuna, era cauravou vinaka kecega, na kovana kei na turaga era lewa, kavetani kei na turaga rogo, era vodo ose kecega.
- 24 Era na lako mai me valuti iko e na qiqi-nivalu, na qiqi-ni-yaya, kei na ose-ni-vala, kei nai vavakoso e lewe vuqa. era na tuvai ira vakaivalu vei iko, nai sasabai, nai vakaruru, na sala ni valu. 'Au na solia vei ira me ra lewa, ka ra na lewai iko me vaka na nodra lewa.
- 25 Au na vakaraitaka na Noqu vuvu vei iko, ka ra nai valavala vakaukauwa sara vei iko; era na cebeta laivi na ucumu kei na daligamu, kei na nomu kawa sa vo era na bale e nai seleiwau; era na kauti ira na luvemu tagane kei na luvemu yalewa, kei na nomu kawa e vo era na vakamai e na bukawaqa.
- 26 Era na luvata tani talega vei iko na nomui sulu, ka kauta tani na nomui ukuuku totoka.
- 27 'Ia oqo Au na vakaotia kina vei iko na nomui valavala velavela kei na nomu dautagane e kau mai na vanua o Ijipita, mo na sega kina ni ta cake vei ira, se mo na nanumi Ijipita tale.'
- 28 "Ni sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'E dina Au na soli iko ki na ligadra na tamata o sa cata, ki na ligadra o sa vuki tani mai kina.
- 29 'Era na kitaki iko e na yaloca, kauta tani na ka kece o a oca kina, ka laivi iko mo luvawale ka kune votu. Na luvawale ni nomu dautagane e na vakaraitaki, oi ruarua na nomui valavala velavela kei na nomu dautagane.
- 30 'Au na cakava vei iko na ka oqo ni o sa muri ira me vaka na dautagane na veimatanitu tani, baleta ni o sa vakadukadukalitaki e na nodra matakau.
- 31 'O sa muria ga nai valavala ni tuakamu; o koya oqo Au na solia kina na mena bilo ki na ligamu.'
- 32 "Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'O na gunu mai na bilo nei tuakamu, o koya sa titobu ka raba; o na dredrevaki ena veibeci ka vakalialiai; E sinai vinaka tu.
- 33 O na vakasinaiti e na mateni kei na rarawa, Na bilo ni domobula kei na veivakarusai, Na mena bilo na tuakamu o Samaria.
- 34 O na gunuva ka vakamaca sara, o na vorolaka talega na kenai caca, ka tava na sucumu; Ni'u sa vosa,' sa tukuna na Kalou o Jiova.
- 35 "O koya sa tukuna kina vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Ni o sa guilecavi Au, ka vakanadakui Au, me yaco vei iko na kenai sau ni nomui valavala velavela kei na nomu dautagane.'"
- 36 Sa tukuna tale vei au o Jiova: "Luve ni tamata, o na sega beka ni lewai Ola kei Oliva?"

Mo qai tukuna vei rau na nodraui valavala vakasisila.

37 "Ni rau sa ia na dautagane, ka sa tu na dra e na ligadrau. E rau sa ia talega na dautagane kei na nodrau matakau, ka vakacabora talega na luvedrau e rau a vakasucuma vei Au, e rau a biuta e loma ni bukawaqa me kani ira.

38 "O koya oqo na ka e rau sa cakava vei Au: E rau sa vakavelavelataka na Noqu vale tabu e na siga vata ga e rau vakacacana kina na Noqu Siga ni Vakacecegu.

39 "Ka ni rau sa vakacabori ira oti na luvedrau ki na nodrau matakau, ena siga vata ga o ya e rau sa lako mai ki na Noqu vale tabu me vakavelavelataka; e dina sa vakaoqo na ka e rau sa cakava e na Noqu loma ni vale.

40 "O koya talega oqo dou a tukutuku kina me ra lako mai na tamata era tiko vakayawa, o ira sa vakau kina nai tukutuku; ka raica era sa lako mai. O sa vakasilimi iko e na vukudra, boroya na matamu, ka ukutaki iko e nai ukuuku talei kecega.

41 "O a dabe toka ena dabedabe vakaturaga, kei na dua na teveli sa vakarau tu kina, o sa biuta tu kina na Noqu ka boi vinaka kei na Noqu waiwai.

42 "Na domodra talega na lewe vuqa era wele voli sa tu vata kei koya, kei ira na Sabini era sa kau mai na veikau vata kei ira na tamata wale, ka ra daramaka na qato ki na ligadra kei nai sala vakaiukuuku e uludra.

43 "Au a qai tukuna e na vuku i koya sa qase vata kei na dautagane, 'Era na ia li kei koya na veibutakoci e na gauna oqo, o koya talega vata kei ira?'

44 "Ia era sa curu vua, me vaka era curu vua na yalewa na dautagane; sa vakaoqo na nodra curu vei Ola kei Oliva, oi rau na yalewa velavela.

45 "Ia o ira na tamata yalododonu, era na lewai rau me vaka era lewai o ira na yalewa dautagane, kei na kenai valavala vei ira na yalewa sa vakadave dra, ni rau yalewa dautagane, ka tu talega e ligadrau na dra.

46 "Ni sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Kauta cake mai e dua nai vavakoso me veivala kei rau, soli rau me rau vakacacani ka cavu laivi.

47 'Era na vakaviriki rau talega e na vatu nai vavakoso ka suaki rau e na nodra i seleiwau; era na vakamatea talega na luvedrau tagane kei na luvedrau yalewa ka ra na vakama na nodrau veivale.

48 'Au na muduka tani vakaoqo nai valavala velavela mai na vanua, me ra vakavulici kece kina na yalewa kecega me ra kakua ni muria na nomudraui valavala velavela.

49 'Era na sauma vei kemudrau na nomudrau i valavala velavela, ena tau talega vei kemudrau nai sau ni valavala ca. Drau na qai kila ni sai Au na Kalou o Jiova.'"

CHAPTER 24

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au na nai kaciwa ni yabaki, e nai katini ni vula, e nai katini ni siga ni vula, ka vaka,

2 "Luve ni tamata, mo vola na yaca ni siga oqo, na siga dina oqo" o tui Papiloni sa tuvai valu vei Jerusalemi e na siga dina oqo.

3 "Mo cavuta na vosa vakatautauvata ki na vuvale dauvukitani, ka tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Mo biuta kina e dua na kuro, vakadabera e delana, ka sova ki loma na wai.

4 Mo biuta kina na lewena kecega, na tikina vinaka kecega, na sagana kei na tabana. Vakasinaita ena sui digitaki;

5 Mo kauta na sipi digitaki ka uro. Vakama talega na suina e rukuna, Laiva me kere vakavinaka sara, me ra vakabuta vinaka talega na kena sui e loma ni kuro."

⁶ 'O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: "Ena ca na koro sa vakadavedra, na kuro sa tu kina na kena de-ni-kuro sa sega ni takali mai kina! me kau vakatikina mai na lewena; me kakua kina na vakawiri madigi.

⁷ Ena vuku ni kena dra ni sa tu ga vua; sa tauca o koya ena delani vatu; sa sega ni livia kina qele, me ubia na kuvu-ni-soso.

⁸ Me na vakatubura kina na cudru me ia na veicudruvi; au sa tauca na kena dra ena dela ni vatu, me kakua kina ni tabonaki."

⁹ 'O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: "Ena ca na koro sa vakadave dra! io oi Au, Au na binia me levu nai kelekele buka.

¹⁰ Kelea na buka, vakawaqa na buka,mo vakabuta vakavinaka na lewe ni kuro,ka vakaboivinakataka ena boro, me kama talega na sui.

¹¹ "Me qai toka ni sa lala na kuro ena kena qilaisosa waqa, me katakata, ka kama na kuro, ka vakawaicalataka e loma ni kuro na kena duka, me yavu na kena de-ni-kuro.

¹² Sa vakaocai koya ena lasulasu, a sa sega ni takali tani vua na nona dukalevu: me tiko ga ena bukawaqa na nona dukalevu!

¹³ Sa sakulevu na nomu dukadukali: ni ka'u a vakasavasavataki iko, ia o sa sega ga ni savasava, o na sega kina ni vakasavasavataki tale mai na nomu dukadukali, me yacova ni sa tarai iko mada na noqu cudru katakata.

¹⁴ Oi au, o Jiova, sa vosa; ena yaco ga, Ni'u sa cakava, Au na sega ni vakasuka kimuri, Au na sega talega ni vakavoca, Au na sega talega ni veisautaka; me vaka na nomu i tovo, ka vaka na nomui valavala, era na lewai iko,""" sa tukuna na Kalou o Jiova."

¹⁵ Na vosa i Jiova sa lako tale mai vei au, ka vaka,

¹⁶ "O iko luveni tamata, raica, Au sa kauta tani vakasauri mai vei iko na gagadre ni matamu ena dua nai toqa; ia mo kakua ni vakaloloku se tagicaka, me kakua talega ni drodro na wai ni matamu.

¹⁷ "Mo tagi lo, mo kakua talega ni tagicaka na mate, mo vakaisala ga, ka daramaka vei iko na nomu i vava, kakua ni ubia na tebenigusumu, ka mo kakua ni kania na madrai ni rarawa."

¹⁸ Ia au a vosa vei ira na tamata ena mataka, sa mate na watiqo ena yakavi; ia au sa cakava ena mataka ka tarava me vaka na ka sa vakaroti vei au.

¹⁹ Era sa tukuna vei au o ira na tamata, "o na sega li ni tukuna vei keimami se cava nai balebale ni ka oqo, na cava na ka oqo, o sa cakava?"

²⁰ Au a qai tukuna vei ira, sa yaco mai vei au na vosa i Jiova, "ka vaka,

²¹ 'Mo tukuna vei ira na vuva i Isireli. "Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Raica, Au na vakacacana na Noqu vale tabu, o koya na nomudou kaukauwa dou sa dokai kemudou kina, ka sa gadreva tikoga na matamudou, ka sa daulomana talega na yalomudou; ia na luvemudou tagane kei na luvemudou yalewa, o ira dou a laiva yani, era na bale ena i seleiwau.

²² 'Ia dou na kitaka me vaka na ka ka'u sa kitaka: dou na sega ni ubia na tebenigusumudou, ka dou na sega ni kania na madrai ni rarawa.

²³ 'Ena vakaisala talega na ulumudou, ka vakaivava na yavamudou: dou na sega ni yaso se tagi, ia sa na lutu sobu na yagomudou ena vuku ni nomudou valavala ca, ka dou na dui vutugu vakataki kemudou.

²⁴ 'Ia o Isikeli, ena kemudou vakatakilakila: na ka kece ka cakava o koya dou na cakava vakakina: ia ni sa yaco na ka oqo, dou na kila ni sai Au na Kalou o Jiova."

²⁵ 'O iko talega, luve ni tamata"ena sega beka na yaco ena siga Au na kauta tani kina vei ira na nodra kaukauwa, kei na nodra marau lagilagi, na ka era sa matalau kina, kei na ka

sa lasa kina na yalodra, na luvedra tagane kei na luvedra yalewa:

²⁶ 'Ena siga o ya o koya sa dro ena lako mai me vakarogoya ki na daligamu?

²⁷ 'Ena siga o ya o na vosa vei koya sa dro; o na vosa ka na sega ni galu. Ena yaco moi vakatakilakila vei ira, ka ra na kila ni sai Au o Jiova.'"

CHAPTER 25

Na vosa i Jiova, sa lako tale mai vei au ka vaka:

² "Luve ni tamata, mo vakanamata mada vei ira na Amonaiti ka parofisai vei ira.

³ "Tukuna vei ira na Amonaiti, 'Mo rogoca na vosa ni Kalou o Jiova! Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Ni o ni sa tukuna, 'Ulei!' ki na Noqu vale tabu, ni sa vakacacani, kei na vanua o Isireli ni sa lala, kei na vuvale i Juta ni ra sa kau vakavesu,

⁴ "E dina, o koya oqo Au na soli iko kina vei ira na tamata mai na tokalau me ra taukeni iko, ka ra na vakatura na nodra vale vakaturaga e na kemudou maliwa ka cakava na nodra i tikotiko e tikimu; era na kania na vuata ni nomu vanua, ka gunuva na memu wai-ni-sucu.

⁵ "Ia Au na cakavi Rapa me bai ni kameli, kei na nodra vanua na Amonaiti mei davodavo ni qele ni sipi. Dou na qai kila ni sai Au o Jiova."

⁶ 'Ni sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova; "Ni sa vakasausau na ligamu, vaka butubutu na yavamu, ka reki ni o sa beca sara e na vu ni yalomu na vanua i Isireli,

⁷ "O koya oqo, mo kila, Au na dodoka yani na ligaqu vei iko, ka soli iko mo nodra i toki ni valu na veimatanitu tani; Au na muduki iko tani mai vei ira na veiyavusa, Au na vakavuna na nomu vakarusai mai na veivanua; Au na vakawabokotaki iko, o na kila ni sai o Jiova." Vakarogoi Nai Tukutuku Baleti Moape

⁸ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Ni sa tukuna o Moape kei Sia, 'Raica! Na vuvale i Juta sa vakataki ira kece na veimatanitu,'

⁹ "O koya oqo, raica, Au na dolava kina nai yalayala i Moapi mai na veikoro, na nona veikoro mai na nonai yalayala, nai ukuuku ni vanua taucoko, o Peci-Jesimoci, Peali-Mione kei Kiriaceimi.

¹⁰ "Vei ira na tamata mai na tokalau Au na solia me nodra i votavota, vata kei ira na Amonaiti, me ra kakua ni nanumi tale na Amonaiti e na veivanua.

¹¹ "Ia Au na vakayacora na veicudruvi vei Moapi, ka ra na kila ni sai Au o Jiova."

¹² 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Baleta na ka sa cakava oitomi ki na vuvale i Juta ni ra sa ia na veisausaumi, ka sa caka cala vakalevu vei ira ni sa saumi na ca sa caka vua,"

¹³ 'O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: "Au na dodoka talega na Ligaqu vei Itomi, muduka tani mai kina na tamata kei na manumanu, ka cakava me vanua lala mai Temani; o Dedani e na bale e nai seleiwau.

¹⁴ "Au na vakayacora na Noqu cudru vei Itomi e na ligadra na Noqu tamata na Isireli, me ra na cakacaka mai Itomi me vaka na Noqu cudru ka vaka na Noqu lesa; ka ra na kila na Noqu cudru waqawaqa," sa tukuna na Kalou o Jiova.

¹⁵ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Baleta ni ra ia na veisausaumi na kai Filisitia ka ra ia na veisausaumi e na yaloca, me ra vakarusa e na vuku ni veicati makawa,"

¹⁶ 'O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: "Au na dodoka na Ligaqu vei ira na kai

Filisitia, ka muduki ira tani na kai Kireci, ka vakarusai ira era vo mai baravi.

17 "Au na vakayacora vei ira na veisausaumi levu kei na veivunauci vaka-cudrucudru; ka ra na kila kina ni sai Au o Jiova, Ni'u sa vakatauca vei ira na Noqu cudru.""

CHAPTER 26

1 Ia e nai katinikadua ni yabaki, e nai matai ni siga ni vula, Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

2 "Luve ni tamata, baleta ni sa vosataki Jerusalemi o Taia, ka vaka, 'Sai koya! Sa ramusu o koya ka nodra matamata-ni-koro na vei-mata tamata; ia oqo sa vukici lesu mai vei Au o koya; Au na vakasinaiti; sa davo lala no o koya.'

3 "O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: 'Raica, Au sa veimecaki kei iko, Isa Taia, ka na vakavuna mai vala kei iko na veimatanitu e vuqa, me vaka na ua ni sa se mai ki na wasawasa.

4 'Era na vakarusa na bai kei Taia ka basuka sobu na kena veivale cecere; Au na taviraka tani na kena kuvu-ni-soso, ka vakatautauvatataki koya kei na dela ni vatu.

5 'Ka na yaco mei sasau ni lawa e loma ni wasawasa, Ni'u a cavuta,' sa tukuna na Kalou o Jiova: 'Ena yaco o koya me nodra i toki ni valu na veimatanitu.

6 'Na nona veikoro lalai talega mai tailevu era na mate e nai seleiwau, ka ra na kila ni sai Au o Jiova.'

7 "Ni sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Raica, Au na kauta mai me valuti Taia mai na vualiku o Nepukanesa na tui Papiloni, nodra tui na tui, kei na ose, kei na qiqi-ni-valu, kei ira na dauvodo ose, kei na mataivalu ni tamata e lewe levu.

8 'Na nomu veikoro lalai ena vakamatea o koya e nai seleiwau; ia ena tuvai valu vei iko, ka viria na kemu bai, ka vakaduria na kemui vakaruru.

9 'Ena vakarota o koya na nonai voro ni lalaga me voroka na nomu bai vatu; ka na voroka sobu na nomu vale ni valu cecere e na nona matau.

10 'Baleta na levu ni nona ose, na nodra kuvu-nisoso ena ubi iko; na nomu bai vatu e na sautakurekure e na vuku ni domo ni valu sa vodo ose, na qiqi-ni-yaya, kei na qiqi-ni-valu, ni sa curu o koya ki na nomu matamata-ni-koro, e vaka ni ra curuma na tamata na koro sa kabasu.

11 'E na ququ ni nona ose ena buturaka kece kina na nomu sala; ena vakamatei ira na nomu tamata e nai seleiwau, kei na nomu bai ni valu kaukauwa ena bale sobu ga ki na qele.

12 'Era na tokitaka na nomui yau ka butakoca na nomui yau ni veivoli; era na basuka sobu na nomu bai ka vakarusa na nomu veivale vivinaka; era na viritaka na nomu veivatu, na nomu kau ni vale, kei na nomu qele ki loma ni wai.

13 'Au na vakaotia na domo ni nomu sere, kei na domo ni nomu api ena sega tale ni rogo.

14 'Au na cakava mo tautauvata kei na dela ni vatu; o na yaco me vanua e dau tevuki kina na lawa, o na sega ni tara cake tale, ni sai Au o Jiova ka sa vosa,' e tukuna na Kalou o Jiova.

15 "Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova ki Taia: 'Ena sega beka ni yavavala na veivanua mai baravi ena rorogo na nomu bale, ni ra vutugu o ira na mavoia, ni sa yaco na veivakamatei e na kemu maliwa?

16 'Era na qai siro sobu mai nodra i tikotiko vakaturaga na turaga kece ni wasawasa, biuta tani na nodra i ubi balavu, era na luvata tani na nodra i sulu tali; era na vakaisulu e na sautaninini; era na dabe sobu e na qele, ni ra sautaninini tikoga, ka kidacalataki iko.

¹⁷ 'Ka ra na tagi lagalaga e na vukumu, ka tukuna vei iko: "E vakaevei na nomu rusa, Isa e dua era tiko kina na kai wai, Isa na koro rogo, o koya sa kaukauwa mai wasawasa, o koya kei na ira na lewena, o koya sa dauveivakarerei vei ira kecega era tiko kina!

¹⁸ Ia oqo era sa sautaninini na veivanua e baravi e na siga ni nomu bale; Io, na veivanua e baravi era sa kidroa ni o sa lako tani."

¹⁹ "Ni sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Ni'u na cakava mo koro lala, me vaka na veikoro sa sega tu ni sega, Ni'u na kauta cake mai vei iko na wasa titobu, ka me luvuci iko na wai levu,

²⁰ 'Au na qai kauti iko sobu kei ira era lako sobu ki nai Keli, vei ira na tamata ni gauna makawa, Au na cakava mo tiko e na vanua lolovira duadua e vuravura, e na veitikina sa lala ni sa rui makawa, kei ira era lako sobu ki nai Keli, me yaco mo na kakua ni sega tale; Au na qai vakadeitaka tale nai ukuuku e na nodra vanua na bula.

²¹ 'Au na cakava mo ka rerevaki, o na yali vakadua sara; kevaka o na vakasaqarai, o na sega ni qai kune tale,' sa tukuna na Kalou o Jiova."

CHAPTER 27

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

² "Ia oqo, Luve ni tamata, moia na tagi lagalaga e na vuku i Taia,

³ "Ka tukuna ki Taia, 'O iko ka toka mai na toba, ka nodra koro dauveivoli na tamata mai na veiyanyanu e vuqa, sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Isa Taia, o a tukuna, 'Au sa taucoko ka lagilagi.'

⁴ Sa tu mai na loma ni wasawasa na nomui yalayala, o ira na nomu matai era a tarai iko mo koro lagilagi duadua.

⁵ Era a cakava kece na kau kabi ni nomu waqa e na paini ni Seniri; Era sa taura na sitari ni Lapanoni me caka kina na nomu i vana.

⁶ Na oki ni Pasani era a taya kina na nomui voce; o ira nei Asuri era vakadavora na kena kau kabi e vono e nai leu ni elevadi mai na veivanua baravi kei Saipurusi.

⁷ Na lineni tali matailalai ni Ijipita o sa vakarewataka me nomu laca; nai sulu karakarawa kei na lokaloka e kau mai na veivanua baravi i Ilaisa sa nomui ubi.

⁸ "O ira na kai Saidoni kei na kai Arivade era a nomu daunivoce; o ira na nomu vuku, Isa Taia, era tiko vei iko; era nomu pailate.

⁹ O ira na qase ni Kebali kei ira na kena tamata vuku era a tiko vei iko me ra nomu dausaubulu; na waqa kecega ni wasawasa kei ira na kena daunivoce era a tiko vei iko me ra dauvolitaka na nomui yau.

¹⁰ "O ira na kai Perisia, Laidia, kei Libia era a tiko e na nomu mataivalu me ra nomu tamatai valu; era vakarubeca nai sasabai kei nai sala ni valu vei iko; era solia vei iko na kemui ukuuku.

¹¹ O ira na kai Arivade kei na nomu mataivalu era tu e dela ni nomu bai e na veiyasana kece, kei ira na kai Qamadi era a tiko e na nomu veivalececece; era vakarubeca na nodra i sasabai e na nomu lalaga kecega; era a cakava na nomu lagilagi me taucoko sara.

¹² "O Tasisi e nomu dauveivoli e na vuku ni levu ni nomui yau kecega. Era solia vei iko na siliva, kaukamea, kava, kei na uma e na vuku ni nomu i yau.

¹³ "O Javana, Tubali, Meseki era mai veivoli kei iko. Era volitaka na tamata kei nai yaya varasa me veisau kei na nomui yau talei.

¹⁴ "O ira mai na vuvale i Toqama era sa veivolitaka na nomui yaya kei na ose, kei na ose

ni valu, kei na meule.

15 "O ira na kai Dedana era dauveivoli kei iko; na yanuyanu e vuqa era makete ni veika o rawata. Era kauta mai nai leu tabua kei na evoni vei iko me kenai voli.

16 "O Siria e a dauveivoli kei iko e na vuku ni levu ni yaya o sa cakava. Era volia na nomui yau ena emeralita, nai sulu lokaloka, nai sulu tali, na lineni matailailai, na lase damudamu, kei na rupi.

17 "O Juta kei na vanua o Isireli era a dauveivoli kei iko. Era volia na nomui yau e na witi ni Minici, mileti, o ni, waiwai, kei na drega.

18 "O Tamasiko e a dauveivoli kei iko me vaka na levu ni yaya o a cakava, baleta na levu ni i yau talei e tu vei iko, e na waini ni Eliboni kei na vutika ni sipi vulavula.

19 "O Tani kei Javana era volia na nomui yau ni ra voli ciri vaka ki liu ki muri talega. Na kaukamea ni ukuuku, nai lumu kasia, kei nai titoko era wili vata kei na nomui yau ni veivoli.

20 "O Dedana e a dauveivoli kei iko e nai sulu ni vodo ose.

21 "O Arepea kei na turaga kecega ni Kedari, era nomu dauveivoli tudei. Era volitaka vei iko na lami, na sipi tagane, kei na me.

22 "O ira na dauveivoli mai Sipa kei Reama era a dauveivoli kei iko. Era volia na nomui yau e nai vakaboi vinaka kecega, na veimataqali vatu talei kecega, kei na koula.

23 "O Karana, Kane, Iteni, ira na dauveivoli mai Sipa, Asuri, kei Kilimada era a dauveivoli kei iko.

24 "O ira oqo era a dauveivoli kei iko e nai yaya digitaki kecega e nai sulu lokaloka, nai sulu tali, na kato i sulu duiroka, era tali ena dali mulo, ka ra tiko ena nomu makete ni veivoli.

25 "Na waqa ni Tasisi era a dau usa na nomui yau veivoli. O a vakavutuniyautaki ka rogo sara e loma ni wasawasa.

26 Era a kauti iko ki na vuqa na wasa levu o ira na nomu dauvoce, ia na cagi mai na tokalau o sa kasere kina e loma ni wasawasa.

27 "Na nomui yau, nai yaya, kei nai voli, na nomu dausoko kei na pailate, na nomu dausaubulu kei na dauveivoli, na nomu tamatai valu kecega era tiko vei iko, kei nai soqosoqo taucoko e tiko e na kemu maliwa, era na lutu dromu e loma ni wasawasa e na siga o sa rusa kina.

28 Ena yavala na vanua taucoko ni sa rogo na nodra tagi na nomu pailate.

29 "O ira kece era taura nai voce, na dausoko, na pailate kece ni wasawasa era na sobu mai na nodra waqa ka mai tu e baravi.

30 Era na tabalaka na domodra me rogoci e na vukumu; Era na tagi vakararawa ka kaburaka ki uludra na kuvu-ni-soso; Era na veiqiqiyaki voli e na dravusa;

31 Era na tasia vakadua sara na uludra e na vukumu, Era na vauci ira e nai sulu taga ka tagicaki iko, Ena rarawa na lomadra kei na qoqolou e na rarawa.

32 Ena nodra qolouvaki iko era na ia ena tagi lagalaga, ena dua na tagi lagalaga, ka vaka, 'Na koro cava e na tauvata kei Taia, Me vakarusai mai na loma ni wasawasa?

33 'Ni sa usa yani e loma ni wasawasa ki na veivanua na nomui yaya, o a vaka-saututaki ira kina e lewe vuqa; o a vakavutuniyautaki ira na tui kei vuravura e na kena levu ni nomui yau talei kei na nomui voli.

34 Ia o sa kasere e na ua e na loma ni wai titobu; Na nomui voli kei nai soqosoqo kecega era bale e na kemu maliwa.

35 O ira kece na lewe ni veiyanuyanu era na kidacalataki iko; Na nodra tui era na rere

vakalevu sara, ka ra na vakaveveku mata.

³⁶ O ira na dauveivoli e na kedra maliwa na tamata kecega era na vakatasisitaki iko; o na yaco moi vakarere, ka na yali sara me sega ni mudu.'''''

CHAPTER 28

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

² "Luve ni tamata, mo tukuna vei tui Taia, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Ni sa viavialevu na lomamu, ka ni o sa tukuna talega, 'Oi au e dua na kalou, au sa tiko e na nodra i tikotiko na kalou, e na loma ni wasawasa,' ia o sa tamata ga, o sega ni dua na kalou, e dina ga ni o sa nanuma e lomamu me vaka na loma ni dua na kalou.

³ (Raica, o sa vuku cake vei Taniela! E sega ni dua na ka vuni me vunitaki rawa vei iko!

⁴ E na nomu vuku kei na nomu yalomatua o sa rawata kina na nomui yau, ka o sa binia na koula kei na siliva ki na nomu vale ni yau;

⁵ Ena nomu vuku levu ena veivoli o sa vakalevutaka kina na nomui yau, ka sa viavialevu na lomamu e na vuku ni nomui yau),"

⁶ 'O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: "Ni o sa nanuma e lomamu ni sa loma ni dua na kalou,

⁷ Raica, o koya oqo Au na kauti ira maikina vei iko na kai tani, na nodra qaqa vakarerevaki na veimatanitu; ka ra na ucuna na nodra i seleiwau me cudruva kina na nomu vuku lagilagi, ka ra na vakacacana na nomu matavinaka.

⁸ Era na biuti iko sobu ki na qara, ka o na mate me vakataki ira era vakamatei e na loma ni wasawasa.

⁹ "O na tukuna tiko beka ga e na mata i koya sa vakamatei iko, 'Oi au e dua na kalou'? Ia e dodonu mo tamata ga, ka sega ni kalou, e na liga i koya sa vakamatei iko.

¹⁰ O na mate ena mate ni sega cili e na ligadra na kai tani; Ni'u sa cavuta," sa tukuna na Kalou o Jiova."

¹¹ Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

¹² "Luve ni tamata, mo tagi lagalagataki tui Taia, ka vaka vua, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "O iko o a vakaotia sara na kenai vakarau, o sinai e na vuku ka taucoko na nomu rairai vinaka.

¹³ O a tiko mai Iteni, na were ni Kalou; na vatu talei kecega sa kemui ubi: na satiusa, na topasa, na taiamodi, na perili, na onikisa, kei na jasipa, na safaia, na emeralita, kei na rupi, kei na koula. Na cakacaka ni ligadra na matai ni nomu tibereli kei na nomu bitu-ni-vakatagi era sa vakarautaki oti tu e na siga o a buli kina.

¹⁴ "O iko na jerupi lumuti o koya e a veivakarurugi; Au a vakadeitaki iko; o a tiko e na ulunivanua tabu ni Kalou; o a veilakoyaki tu vaka ki liu ki muri talega e na loma ni vatu waqa.

¹⁵ O sa dodonu sara e na nomui valavala mai na siga o a buli kina, me yacova sara ni kune vei iko na caka cala.

¹⁶ "Ena levu ni nomu veivoli era sa vakasinaiti iko e nai valavala kaukauwa e loma, o sai valavala ca; o koya oqo Au sa biuti iko tani kina me vaka e dua na sa vakacacani mai na ulunivanua ni Kalou; Au a vakarusai iko, Isa o koya na jerupi kai vakaruru, mai na loma ni vatu waqa.

¹⁷ "Sa laveti cake na lomamu e na vuku ni nomu totoka; o sa vakacacana na nomu vuku e na vuku ni kemui rairai; Au a viritaki iko ki na qele, Au a tevuki iko e matadra na tui, de ra mani wanonovi iko.

- ¹⁸ "O sa vakacacana na nomu vale tabu e na levu ni nomu caka cala, ena nodra caka cala na nomu dauveivoli; o koya oqo Au a kauta mai kina na bukawaqa mai na kemu maliwa; E a kani iko, Au a vakamai iko me yacova ni o sa dravusa e dela i vuravura e matadra kece era raici iko.
- ¹⁹ O ira era kilai iko e na kedra maliwa na tamata kecega era kidacalataki iko; o sa yaco mo ka ni veivakarerei, o na yali sara ka sega ni mudu.""
- ²⁰ Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,
- ²¹ "Luve ni tamata, mo vaqara na matamu ki Saidoni, ka parofisai vei koya,
- ²² Ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Raica, Au sa veimecaki kei iko, Isa Saidoni; Au na vakacaucautaki e na kemu maliwa; ka ra na kila ni sai Au o Jiova, Ni'u sa vakayacora na noqu lewa vua ka vakarokorokotaki mai vua.
- ²³ Ni'u na tala vua na mate dauveiveitauvi, kei na dra e na nona sala ni koro; o ira na mavoa era na lewai e na kena maliwa e nai seleiwau sa coba vua e na vei-yasana; era na qai kila ni sai Au o Jiova.
- ²⁴ "Ena sega tale ni dua na soni se wa vakavotona e na vuvale i Isireli mai vei ira era voliti ira, era beci ira. Era na qai kila ni sai Au na Kalou o Jiova."
- ²⁵ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Ni'u sa na vakasoqoni ira oti na vuvale i Isireli mai na kedra maliwa na tamata era a dui veiseyaki kina, Au a vakarokorokotaki kina vei ira e matadra na veimatanitu, era na qai tiko ga e na nodra vanua Au a solia vei Jekope na Noqu tamata.
- ²⁶ "Ka ra na tiko vakacegu e kea, era tara vale, tea na veiwere ni vaini; io, era na tiko sautu, Ni'u sa na cudruvi ira oti kece na tiko vakavolivoliti ira era beci ira. Era na qai kila ni sai Au o Jiova na nodra Kalou.""

CHAPTER 29

E nai katini ni yabaki, e nai katini ni vula, e nai katinikarua ni siga ni vula, na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

- ² "Luve ni tamata, mo vaqara na matamu vei Fero na tui Ijipita, ka parofisai ki vua, kei Ijipita taucoko.
- ³ "Mo vosa, ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Raica, Au sa kemu meca, Isa Fero na tui Ijipita, Isa na gata levu sa davo no e na kedra maliwa na nona uciwai, o koya ka tukuna, 'Na noqu uciwai e noqu ga; au a cakava me baleti au ga.'
- ⁴ Ia Au na vakacoba na bati ni siwa ki na nomu galegale, ka vakabita na ika e na nomu uciwai ki na varimu, Au na yarataki iko cake mai na loma ni nomu uciwai, na ika kecega e na nomu uciwai ena kabita na varimu.
- ⁵ Au na biuti iko laivi tu e na veikau, o iko kei na ika kecega e na nomu uciwai; o na lutu ki na dela ni vanua; dou na sega ni tomiki cake se kumuni vata. Au sa soli kemudou me kakana vei ira na manumanu kila ni vanua kei na manumanu vuka.
- ⁶ "Era na qai kila na kai Ijipita kecega ni sai Au o Jiova, ni ra sa nodra i titoko gasau na vuvale i Isireli.
- ⁷ Ni ra sa tauri iko e na ligadra, o a qai musuka ka cavuta sara na tabadra; ni ra raviti iko o musuka ka vakavuna me sautaninini kecega na dakudra."
- ⁸ 'O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: "E dina Au na kauta mai vei iko nai seleiwau ka taya laivi mai vei iko na tamata kei na manumanu.
- ⁹ "Ka na yaco vanua o Ijipita me lala ka biu wale; era na qai kila ni sai Au o Jiova, baleta ni a tukuna o koya, 'Na uciwai e noqu, au a cakava ga.'

- ¹⁰ "E dina, o koya oqo, Au sa veimecaki kina kei iko kei na nomu uciwai, Au na cakava me vanua lala ka biu wale o Ijipita, mai Mikidoli ki Saiene me yaco sara ki Iciopea.
- ¹¹ "Ena sega tale ni lako sivia na yava ni tamata se na yava ni manumanu, ka na sega talega ni sega me vasagavulu na yabaki.
- ¹² "Au na cakava me vanua lala o Ijipita e na maliwa ni veivanua lala, kei na maliwa ni veikoro lala, na nona veikoro e na lala tu me vasagavulu na yabaki; Au na qai vakasavi ira na kai Ijipita ki na veimatanitu ka veibiuyaki ira ki na veivanua."
- ¹³ 'Ia, sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Ni sa oti na vasagavulu na yabaki Au na qai vakasoqoni ira na kai Ijipita mai vei ira na tamata e na maliwa ni veivanua era dui veiseyaki kina.
- ¹⁴ "Au na kauti ira tale mai na kai Ijipita era a kau vakavesu ka vakalesui ira tale ki na vanua o Pacirosi, ki na vanua era a sucu kina, maikea era na matanitu lolovira.
- ¹⁵ "Ena matanitu lolovira sara vei ira na vematanitu; ena sega tale ni vakalevulevui koya cake vei ira na veimatanitu, Ni'u na vakalolovirataki ira me ra kakua ni lewa tale vei ira na veimatanitu.
- ¹⁶ "Ena sega tale ni vuni nodra nuidei na vuvale i Isireli, ia ena vakananumi ga e na nodra caka cala ni ra sa vuki me ra muri ira. Era na qai kila ni sai Au na Kalou o Jiova.""
- ¹⁷ Ka sa yaco e nai karuasagavulu ka vitu ni yabaki, e nai matai ni vula, e nai matai ni siga ni vula, na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,
- ¹⁸ "Luve ni tamata, o Nukanesa na tui Papiloni sa vakavuna vei ira na nona mataivalu e dua na cakacaka kaukauwa e na vuku i Taia; na ulu kece sa tasi me cou, kei na tabadra kece sa drakulu; ia e sega ni sauma vua se vei ira na nonai mataivalu o Taia, na cakacaka levu era a cakava.
- ¹⁹ "O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: 'E dina, Au na solia na vanua o Ijipita vei Nepukanesa na tui Papiloni; ena kauta o koya na nonai yau, tokitaka na nonai toki ni valu, ka kovea na ka kecega e taukena; oqori me kedra i sau na nona mataivalu.
- ²⁰ 'Au sa solia vua na vanua o Ijipita e na vuku ni cakacaka sa cakava o koya, baleta ni ra cakacaka vei Au,' sa tukuna na Kalou o Jiova.
- ²¹ 'E na siga o ya Au na vakavuna me tubu cake nai leu ni vuvale i Isireli, Au na dolava talega na gusumu mo vosa e na kedra maliwa. Era na qai kila ni sai Au o Jiova."

CHAPTER 30

Na vosa ni Kalou sa lako tale mai vei au, ka vaka,

- ² "Luve ni tamata, mo parofisai ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Dou qoqolou, 'E na ca na siga o ya!'
- ³ Ni sa voleka mai na siga, e dina sa voleka mai na siga i Jiova; e na dua siga ni o loaloa, na nodra gauna na veimatanitu.
- ⁴ Nai seleiwau ena lako mai ki Ijipita, kei na rarawa levu ena tarai Iciopea, ni ra sa bale mate na moku e Ijipita, ka ra kauta tani na nodra i yau, ka sa talaraki sobu na nona yavu.
- ⁵ "O Iciopea, Libia, kei Lidia, na tamata kece era veimaliwai, o Kupi, kei ira na na tamata ni veivanua era nodra i to, era na bale vata kei ira e nai seleiwau."
- ⁶ 'Sa tukuna vakaoqo o Jiova: "O ira era totaki Ijipita era na bale, Kei na viavialevu e vuku ni nona kaukauwa ena vakamalumalumutaki sobu mai. Mai Mikidoli ki Saieni o ira era tiko kina era na bale e nai seleiwau," e tukuna o Jiova na Kalou.
- ⁷ "Era na lala tu e na kedra maliwa na veivanua lala, kei na nona veikoro ena tu e na

maliwa ni veikoro sa biu wale.

⁸ Era na qai kila ni sai Au o Jiova, Ni'u a waqaca e dua na bukawaqa mai Ijipita, ka ra sa vakarusai kece era dau vukei koya.

⁹ E na siga o ya na dau tukutuku era na lako yani mai vei Au e na waqa me vaka-rerei ira na kai Iciopea vakawelewele, kei na rarawa levu ena yaco vei ira, me vaka e na siga i Ijipita; e dina sa lako tiko mai!"

¹⁰ 'Sa tukuna vakaoqo na na Kalou o Jiova, "Au na vakaotia talega na lewe vuqa mai Ijipita e na liga i Nepukanesa na tui Papiloni.

¹¹ O koya vata kei ira na nona tamata, e vakadomobula duadua vei ira na veimatanitu, ena kau mai me vakarusa na vanua; Era na ucuna na nodra i seleiwau me yaviti Ijipita, ka vakasinaita na vanua e na tamata mate.

¹² Au na vakadiva na uciwai, ka volitaka na vanua ki na ligadra na tamata ca; Au na cakava me biu wale na vanua, kei na ka kecega e tu kina, e na ligadra na vulagi. Oi au, o Jiova, Au a vosa."

¹³ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Au na vakarusa talega na matakau, ka vakavuna me tarovi nai vakatakarakara mai Nofi; Ena sega tale turaga mai na vanua o Ijipita; Au na vakatubura na rere e na vanua o Ijipita.

¹⁴ Au na cakava me vanua lala o Pacirosi, vakamai Soani, ka vakayacora na veicudruvi e No.

¹⁵ Au sovaraka na Noqu cudru ki Sini, na vu ni kaukauwa i Ijipita; ka muduki ira laivi na lewe vuqa mai No,

¹⁶ ka vakamai Ijipita; o Sini ena rarawa vakalevu, o No ena basuraki, kei Nofi ena sotava na rarawa e na veisiga.

¹⁷ O ira na cauravou ni Eveni kei Pi-beseci era na bale e nai seleiwau, ka ra na kau vakavesu na veikoro oqo me ra vakabobulataki.

¹⁸ Mai Tapanesi na siga ena butobuto talega, Ni'u sa na musuka maikea nai vua i Ijipita. Kei na nona kaukauwa viavialevu ena muduki ga vua; ia vei koya, e dua na o ena tabonaki koya, o ira talega na luvena yalewa era na vakabobulataki.

¹⁹ Au na cakava vakaoqo na veicudruvi vei Ijipita; Era na qai kila ni sai Au o Jiova.""

²⁰ Ka sa oti oqo e nai ka tinikadua ni yabaki, e nai matai ni vula, e nai kavitu ni siga ni vula, na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

²¹ "Luve ni tamata, Au sa musuka na liga i Fero na tui Ijipita; ka raica, e a sega ni vadretitaki me mavo, se viviraki kina e dua na kau, me kaukauwa ka rawa ni taura nai seleiwau.

²² "O koya e tukuna kina na Kalou o Jiova: 'E dina, Au na mecaki Fero na tui Ijipita, ka na musuka na ligana ruarua, o koya e kaukauwa kei koya e sa ramusu; Au na cakava talega me lutu tani mai ligana nai seleiwau.

²³ 'Au na dui vakasavi ira na kai Ijipita e na maliwa ni veimatanitu, ka veibiuyaki ira e na veivanua.

²⁴ 'Au na vakaukauwataka na liga i tui Papiloni ka solia na Noqui seleiwau ki na ligana; ia Au na musuka na liga i Fero, ka na vutugu o koya e matana e na vutugu ni tamata sa mavoa vakaca sara.

²⁵ 'Au na vakaukauwataka vakaoqo na liga i tui Papiloni, ia na liga i Fero ena lutu sobu; ka ra na kila ni sai Au o Jiova, e na gauna solia kina na Noqui seleiwau ki na liga i tui Papiloni ka sa dodoka yani o koya ki na vanua o Ijipita.

²⁶ 'Au na dui vakasavi ira na kai Ijipita e na maliwa ni veimatanitu, ka veibiuyaki ira ki na veivanua. Era na qai kila ni sai Au o Jiova.""

CHAPTER 31

1 a oqo sa yaco e nai katinikadua ni yabaki, e nai katolu ni vula, e nai matai ni siga ni vula, Na vosa i Jiova sa lako tale mai vei au, ka vaka,

2 "Luve ni tamata, vosa vei Fero na tui Ijipita kei ira talega na nona lewe vuqa, 'O sa vakataki cei beka e na cecere?

3 E dina o Asiria e dua na vuni sitari mai Lepanoni, na tabana sa vakaruguta na veikau taucoke, ka cecere sara; kei na sovuna sa tu vata na veitabana lelevu.

4 Na wai sa vakatubura, na wai titobu sa cecere kina, na uciwai sa drodro volita na vanua sa tei kina, sa tala yani na kena soniwai kina kau kecega ni were.

5 'E na vuku ni ka oqo sa cecere cake sara kina o koya e na kau kecega ni were, ka sa vakalevutaki na tabana, ka babalavu na tabana e na vuku ni sa daulevu na wai, sa drodro yani.

6 Era sa caka nodra sova na manumanu vuka kecega e na tabana, era sa vakasucu talega na manumanu e ruku ni tabana, ena yaloyalalo ni tabana era sa vakavale kina na veimatanitu.

7 'Sa rairai vinaka na kena cecere kei na babalavu ni tabana, ka ni sa ti sobu na wakana ki na bati ni wai levu.

8 Na sitari e na were ni Kalou sa sega ni vunitaki koya rawa: na vuni damanu, sa sega ni tautauvata kei na tabana, na vuni vuto talega, sa sega ni tautauvata kei na tabana lalai; sa sega e dua na kau e na were ni Kalou me tautauvata tukuna e na kena rairai vinaka.

9 Au sa vakarairai vinakataka ena levu ni tabana: era sa vuvutaki koya kina na kau kece ni Iteni, sa tu e na were ni Kalou.'

10 "O koya oqo sa tukuna kina na Kalou o Jiova: 'Ni o sa tubu balavu sara, ka sa cecere mai na tabana lelevu kecega sa dokadoka na lomana ni sa cecere o koya,

11 'O koya oqo Au sa soli koya kina ki na liga i koya na nodra qaqa na veimatanitu, ena cakava dina o koya; Au sa vakasavi koya tani ni sa ca sara.

12 'O ira na kai tani, na nodra tamata rerevaki na veimatanitu, sa biuti koya tani; sa lutu sobu na tabana e na veiulunivanua kei na veibuca kecega; ka sa musuki laivi tu na tabana e na uciwai kecega ni vanua; o ira kece na kai vuravura, era a lako tu ena yaloyalona, era sa biuti koya.

13 'Na kena caca sa tu ga, o ira na manumanu vuka kecega, na manumanu kila ni vanua, era na lako mai ki na tabadra.

14 'Me kakua kina ni vakalevulevui koya cake ni sa cecere e dua vei ira kece na kau e na bati ni wai, Se vakatura cake na tabana e na maliwa ni taba ni kau, se me tu vakacecere na kau eso, vei ira era gunuva na wai: 'Ni ra sa soli kece yani ki na mate, me ra la'ki koto ki na ruku i vuravura, kei ira na luve ni tamata, era sa lako sobu ki nai Keli.'

15 "Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'E na siga ka lako sobu kina o koya ki bulu Au a cakava na somate. Au a tabonaka na wai titobu me kenai loloku, ka tarova na kena uciwai, ka vakatuvakaduataka na wai levu. Au a vakauqeti Lepanoni me tagicaki koya, ka sa waicala kecega na kau kece ni were ena vukuna.

16 'Au a vakayavalataka na veimatanitu e na rorogo ni nona bale, Ni'u sa biuti koya sobu ki bulu kei ira era sa lako sobu ki nai Keli; kei na vunika kecega ni Iteni, na kau digitaki ni Lepanoni, o ira kece era gunu wai, era sa vakacegui kecega e na ruku i vuravura.

17 'Era sa lako sobu vata tukuna ki eli, kei ira era vakamatei e nai seleiwau; kei ira era sa ligana kaukauwa era tiko e ruku ni yaloyalona e na kedra maliwa na veivanua.

18 'O sa qai vakataki cei beka vei ira na kau ni Iteni e nai ukuuku kei na kena cecere? Ia

dou na sobu vata ga kei ira na kau ni lteni ki na ruku i vuravura; dou na davo vata ga kei ira sa sega ni cili, kei ira era vakamatei e nai seleiwau. Oqo o Fero kei ira kecega na nona lewe vuqa,' sa tukuna na Kalou o Jiova."

CHAPTER 32

Ia oqo sa yaco e nai katinikarua ni yabaki, e nai katinikarua ni vula, e nai matai ni siga ni vula, Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka:

² "Luve ni tamata, mo tagi lagalaga e na vuku i Fero na tui Ijipita, ka tukuna vua: 'O sa tautauvata kei na dua na luve ni laione e na maliwa ni veimatanitu, ka vaka e dua na tavuto mai na wasawasa, o a yavala vakaukauwa mai na nomu uciwai, ka vakayavalata na wai e na yavamu, ka vakavuvuya na nodra uciwai.'

³ "Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Au na tevuka na Noqu lawa me ubi iko kei nai vavakoso tamata e lewe vuqa, ka ra na yarataki iko mai e na Noqu lawa.

⁴ Au na qai laivi iko e na vanua; Au na biuti iko sara ki na dela ni vanua lalaga, ka lewa me ra mai ro e delamu na manumanu vuka kecega ni lomalagi. Ia vei iko, Au na vakamamautaki ira kece na manumanu kila e vuravura.

⁵ Au na laiva na lewemu ena veiulunivanua, ka vakasinaita na veibuca e na suimu kei na lewemu.

⁶ 'Au na vakasuasuataka talega na vanua e na nomu dra, me yaco sara ki na veiulunivanua; kei na boto ni uciwai era na sinai mai vei kemuni.

⁷ Ni'u sa bokoca na nomu cina, Au na tabonaka na lomalagi, ka vakabutobutotaka na kena kalokalo; Au na tabonaka na matanisiga e na o, kei na vula ena sega ni solia na nona rarama.

⁸ Na rarama kecega ni lomalagi Au na vakabutobutotaka vei iko, ka kauta mai na butobuto ki na nomu vanua,' sa tukuna na Kalou o Jiova.

⁹ 'Au na vakayavalata talega na yalodra e lewe vuqa na tamata, Ni'u sa kauta mai na nomu rusa e na kedra maliwa na veimatanitu, ki na veivanua o a sega ni kila.

¹⁰ 'Io, Au na cakava me ra kidroa e na vukumu e vuqa na tamata, kei na nodra tui era na rerevaki iko vakalevu Ni'u na laveta cake na noqui seleiwau e matadra; ka ra na sautaninini tikoga, na tamata yadua e na vuku ni nona bula ga, e na siga o na bale kina.'

¹¹ "Ni sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Nai seleiwau i tui Papiloni ena lako mai iko.

¹² 'Ena nodra i seleiwau na mataivalu qaqa, o ira kecega era rerevaki vakalevu cake vei ira na veimatanitu, Au na vakavuna me bale na nomu lewe vuqa. 'Era na butakoca nai yau talei i Ijipita, kei ira na lewena e vuqa era na vakawabokotaki.

¹³ Au na vakarusa talega na kena manumanu kecega mai na bati ni kena wai levu; na yava ni tamata e na sega ni vakasosotaka tale, se dua na ququ ni manumanu me vakasosotaka.

¹⁴ Au na qai vakamakaretaka na nodra wai, ka na cakava me drodro me vaka na waiwai na nodra uciwai,' e tukuna na Kalou o Jiova.

¹⁵ 'Ni'u sa cakava me lala na vanua o Ijipita, ka sa dravuisiga mai na vanua e na ka e a sinai tu kina, Ni'u sa yaviti ira kecega era tiko kina, era na qai kila ni sai Au o Jiova.

¹⁶ 'Sai koya oqo na tagilagalaga Era tagicaki koya kina; Na luvadra goneyalewa na veimatanitu era na tagicaki koya, kei Ijipita, kei ira kecega na kena lewe vuqa sa tiko kina,' sa tukuna na Turaga o Jiova."

¹⁷ Sa yaco e nai katinikarua ni yabaki, e nai katinikalima ni siga ni vula, na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka:

18 "Luve ni tamata, mo tagicaki ira na lewe vuqa ni Ijipita, ka biuti ira sobu ki na botoi vuravura, o koya, kei ira na luvedra goneyalewa na veimatanirogo, kei ira era lako sobu ki nai Keli:

19 'O cei, o uasivia e na kemu rairai vinaka? Mo lako sobu, ka vata kei ira na sega ni cilivi.'

20 "Era na bale ga e na kedra maliwa, era vakamatei e nai seleiwau; Sa soli o koya ki nai seleiwau; sa ucu yani vei koya kei ira kece na nona lewe vuqa.

21 O ira era kaukauwa vei ira na tamata qaqqa era na vosa vua mai na loma i eli vata kei ira era vukei koya: 'Era sa lako sobu ga, era sa davo vata kei ira era sega ni cilivi, era vakamatei e nai seleiwau.'

22 "O Asiria e tu mai kea, kei na nonai soqosoqo taucoko, kei na nodra i bulubulu e tu wavokiti koya, era vakamatei taucoko, era mate e nai seleiwau.

23 Na nonai bulubulu sa vakarautaki tu e na maliwa ni Keli, kei na nonai soqosoqo e tuva ena yasa ni nona i bulubulu, era vakamatei kece, era mate kecega e nai seleiwau, era sa vu ni taqaya levu e na nodra vanua na bula.

24 "Sa tiko e kea o Elama kei ira na nona lewe vuqa, era vakavolivolita na nonai bulubulu, Era sa vakamatei kece, era mate e nai seleiwau, Era sa lako sobu ka sega ni cilivi ki na vanua lolovira kei vuravura, era sa vu ni taqaya levu e na nodra vanua na bula; la oqo era sa colata na nodra madua vata kei ira era lako sobu ki nai Keli.

25 Era sa vakarautaka na nonai davodavo e na kedra maliwa na vakamatei, kei na nonai soqosoqo, kei na nonai bulubulu era vakavolivolita, Era sega ni cilivi kecega, era vakamatei kecega e nai seleiwau; E dina ni nodra taqaya levu e vu mai na nodra vanua na bula, la era sa colata na nodra madua vata kei ira era lako sobu ki nai Keli; o koya sa biu tu e na kedra maliwa era vakamatei.

26 "E rau tu e kea o Meseki kei Tubali kei ira na nodrau lewe vuqa, vata kei na nodrau i bulubulu era tu vakavolivolita, era sega ni cilivi kecega, era vakamatei e nai seleiwau, e dina era sa vu ni nodra taqaya levu e na nodra vanua na bula.

27 Era sega ni davo vata kei ira na qaqqa era bale mai vei ira era sega ni cilivi; era a lako sobu ki eli kei na nodra i yaragi-ni-valu; Era vakadavora na nodra i seleiwau e ruku ni uludra, la na nodra caka cala ena tiko ga e na suidra, e na vuku ni nodra taqaya levu na qaqqa e na nodra vanua na bula.

28 Io, o na musuki e na kedra maliwa na sega ni cili, ka davo vata kei ira era vakamatei e nai seleiwau.

29 "E tiko e kea o Itomi, Na nona tui kei na nona turaga kecega, veitalia na nodra kaukauwa era sa davo e yasadra era vakamatei e nai seleiwau; Era na davo vata kei ira era sa sega ni cili, Kei ira era sa lako ki nai Keli.

30 Era tiko e kea na turaga mai na vualiku, o ira kece, kei ira kece na kai Saidoni, o ira era lako sobu vata kei ira era vakamatei e na madua e na vuku taqaya levu era vakavuna e na nodra kaukauwa; era davo ka sega ni cili kei ira era vakamatei e nai seleiwau, ka ra colata na nodra madua vata kei ira era lako sobu ki nai Keli.

31 "Ena raici ira o Fero, ka na vakacegui mai e na vukudra na nona lewe vuqa, o Fero kei na nona mataivalu taucoko, era vakamatei e nai seleiwau," sa tukuna na Kalou o Jiova.

32 "Ni'u a vakavuna na Noqu veivakarerei levu e na nodra vanua na bula; ka vakatikori o koya e na kedra maliwa na sega ni cilivi vata kei ira era vakamatei e nai seleiwau, o Fero kei na nona lewe vuqa kecega," sa tukuna na Kalou o Jiova.

CHAPTER 33

Na vosa i Jiova sa lako tale mai vei au, ka vaka,

² "Luve ni tamata, mo vosa vei ira na luvedra na nomu tamata, ka tukuna vei ira: 'Ni'u sa kauta mai nai seleiwau ki na dua na vanua, ka ra kauta o ira na lewe ni vanua e dua na tamata mai na nodra yasana ka lesi koya me nodra i vakatawa,

³ 'Ni sa raica o koya nai seleiwau ni sa lako tiko mai ki na vanua, ke sa uvuca na davui ka vakasalataki ira na tamata,

⁴ 'O koya ga na tamata sa rogoca na domo ni davui ka sega ni via ciqoma nai vakasala, ke mani lako mai nai seleiwau ka kauti koya tani, na nona dra e na tu ga e uluna.

⁵ 'Sa rogoca o koya na domo ni davui ka sega ni ciqoma nai vakasala; na nona dra e na tarogi ga vua. Ia o koya e ciqoma nai vakasala e na vakabula na yalona.

⁶ 'Ia kevaka sa raica o koya nai vakatawa ni sa lako tiko mai nai seleiwau ka sega ni uvuca na davui, ka ra sega ni vakasalataki na tamata, kevaka sa lako mai nai seleiwau, ka kauta tani e dua na tamata mai na kedra maliwa, sa kau tani o koya e na nonai valavala ca; ia na nona dra Au na taroga ena ligana nai vakatawa.'

⁷ "Ia o iko, luve ni tamata: Au sa lesi iko moi vakatawa e na vukudra na vuvale i Isireli; o koya ogo o na rogoca kina na vosa sa tau mai na Gusuqu ka vakasala vei ira e na Vukuqu.

⁸ "Ni'u sa tukuna vua na tamata ca, 'Isa na tamata ca, o na mate vakaidina!' Kevaka o na sega ni vakasala vua na tamata ca me lesu tani mai na nonai tovo ca, e na mate ga na tamata ca o ya e na nonai valavala ca; ia na nona dra Au na taroga e na ligamu.

⁹ "Ia, kevaka o sa vakasalataka na tamata ca me lesu tani mai na nonai tovo ca, ke sega ni biuta o koya na nonai tovo, ena mate ga o koya e na nonai tovo ca; ia o sa vakabula na yalomu.

¹⁰ "O koya ogo o iko, na luve ni tamata, tukuna ki na vuvale i Isireli: 'Dou vosa vakaoqo, "Kevaka sa tu ga vei keda na noda talaidredre kei na noda ii valavala ca, ka da sa tauvimate kina, eda na qai bula rawa vakaevei oi keda?"'

¹¹ "Tukuna vei ira: 'Me vaka Au sa bula,' sa tukuna na Kalou o Jiova, 'Au sega ni marautaka na nona mate na tamata ca; ia me lesu ga mai na tamata ca mai na nonai tovo me bula. Vuki, dou vuki tani mai na nomudou tovo ca! Ena vuku ni cava mo dou mate kina, Isa na vuvale i Isireli?'

¹² "O koya ogo o iko, na luve ni tamata, tukuna vei ira na luvedra na nomu tamata: 'Na nonai valavala dodonu na yalododonu ena sega ni vakabulai koya e na siga ni nona talaidredre; me vaka na nona ca na tamata ca, ena sega ni mate kina o koya e na siga sa lesu kina mai na nona ca; se me na bula o koya na yalododonu baleta na nona yalododonu e na siga sai valavala ca kina o koya.'

¹³ "Ni'u sa tukuna vua na tamata yalododonu ni na bula vakaidina o koya, ia sa vakararavi o koya ki na nona yalododonu ka vakayacora nai valavala ca, ena sega ni dua na nonai valavala dodonu me nanumi; ia e na vuku ni valavala ca e vakayacora, ena mate kina o koya.

¹⁴ "Ogo tale, Ni'u sa tukuna vua na tamata ca, 'O na mate vakaidina,' kevaka ena lesu mai o koya mai na nona i valavala ca, ka cakava na ka e dodonu ka dina,

¹⁵ "Ke vakasuka tale na tamata ca na yalayala, vakasuka talega na ka e butakoca, ka muria na vunau ni bula ka sega ni cakava na ka ca; ena bula vakaidina o koya, ena sega ni mate.

¹⁶ "Ena sega ni dua na nonai valavala ca e a cakava me na nanumi me baleti koya; sa cakava o koya na ka e dodonu ka dina; ena bula vakaidina o koya.

¹⁷ "Ia era tukuna o ira na luve ni nomu tamata, 'Nai valavala i Jiova e sega ni vinaka.' Ia

na nodra i valavala ga sa sega ni dodonu!

18 "Ni sa lesu tani na yalododonu mai na nonai valavala dodonu ka sa cakava na ka ca, ena mate kina o koya.

19 "Ia ni sa lesu na tamata ca mai na nona ca ka cakava na ka e dodonu ka vinaka, ena bula kina o koya.

20 "Ia dou sa tukuna, 'Nai valavala i Jiova e sega ni vinaka.' Isa na vuvale i Isireli, Au na lewai kemudou yadua me vaka na dui nomudoui valavala."

21 Ka sa yaco e nai katinikarua ni yabaki ni neimami tiko vakabobula, e nai katini ni vula, e nai kalima ni siga ni vula, e dua e a dro mai Jerusalem sa lako mai vei au ka tukuna, "Sa vesuki na koro!"

22 Ia oqo na liga i Jiova e a tu vei au e na yakavi ni se bera ni yaco mai na tamata dro o ya. Ka sa dolava na gusuqu o Koya; ka ni qai lako mai vei au o koya ena mataka, sa dalaga na gusuqu, au sa qai sega tale ni galu.

23 Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka:

24 "Luve ni tamata, o ira era vakatawa tu na veitikina vakarusai e na vanua o Isireli era sa tukuna, 'O Eparaama e le dua ga, ka sa taukena na vanua. Ia eda sa lewe vuqa; na vanua e a soli vei keda me da taukena.'

25 "O koya oqo mo tukuna vei ira, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: "Dou sa kania na lewe ni manumanu kei na kena dra, dou sa vaqara cake na matamudou ki na nomudou matakau, ka vakadave dra. Mo dou na qai taukena li na vanua?"

26 "Dou sa vakararavi ki na nomudoui seleiwau, dou cakava na ka vakasisila, ka dou dui vakacacana na watina na wekamudou. Mo dou na qai taukena li na vanua?"

27 "Mo tukuna vakaoqo vei ira, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: "Me vaka Au sa bula, e dina o ira era tiko e na veivanua vakarusai era na mate ga e nai seleiwau, kei koya e tu mai na vanua lalaga Au na soli koya vei ira na manumanu kila me ra kania, kei ira era tiko e na veivanua vakabai kei na qaravatu era na mate e na mate dauveiveitauvi.

28 "Ni'u na vakayacora na vanua me laladidi, na nona kaukauwa viavialevu ena muduki, kei na veiulunivanua i Isireli ena laladidi me sega ni dua na tamata e na lakova.

29 "Era na qai kila ni sai Au o Jiova, Ni'u a cakava me laladidi sara na vanua e na vuku ni nodra i valavala vakasisila kecega era a cakava."

30 "Ia vei iko, na luve ni tamata, na luvedra na wekamu era sa veivosakitaki iko tiko e na yasa ni lalaga kei na katuba talega ni veivale, ka ra veivosaki vakai ira, na tamata yadua vua na tacina, 'Yalovinaka mo dou lako mai ka mai rogoca na vosa cava e lako mai vei Jiova.'

31 "Era sa mani lako mai vei iko me vaka era dau vakayacora na tamata, ka mai dabe e matamu me vaka ni ra Noqu tamata, ka ra vakarogoca na nomu vosa, ia era sega ga ni cakava; ni ena gusudra era vakaraitaka na levu ni loloma, ia na yalodra e vakasaqara na ka me nona ga.

32 "E dina o sa vaka vei ira na nona sere rogo vinaka e dua e domo vinaka ka rawa talega ni qiria vakavinaka nai vakatagi; ni ra sa rogoca na nomu vosa, ia era sega ga ni cakava.

33 "Ka ni sa na yaco oti na ka oqo " e dina ena yaco mai " Era na qai kila ni sa tiko e dua na parofita ena kedra maliwa."

CHAPTER 34

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

² "Luve ni tamata, mo parofisai vei ira nai vakatawa e Isireli, mo parofisai ka tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova vei ira nai vakatawa: "Ena ca o ira nai vakatawa e Isireli era vakani ira ga vakataki ira! E sega li ni dodonu me ra vakania na qele ni sipi o ira nai vakatawa?"

³ "Dou kania na uro ka vakasulumu kemudou e na vuti ni sipi; dou vakamatea na sipi uro, ia dou sega ga ni vakania na qele ni sipi.

⁴ "O ira na malumalumu dou a sega ni vakaukauwataka, se mo dou a vakabulai ira era a tauvimate, se vadretitaki ira na ramusu, se kauta lesu tale mai na ka e a vakasavi tani, se vakasaqara na ka sa yali; ia ena veivakasaurarataki kei nai valavala e sega ni loloma dou a lewa kina vei ira.

⁵ "Sa yaco me ra dui veiseyaki baleta ni sa sega nai vakatawa; ka sa yaco me ra kakana vei ira na manumanu kila ni vanua ni ra sa dui veiseyaki.

⁶ "Na noqu sipi era sa sese voli e na veiulunivanua kecega, kei na veidelana yadua; io, na Noqu qele ni sipi era sa veiseyaki e dela i vuravura taucoko, ka sega ni dua me vakataroga se vakasaqarai ira."

⁷ 'O koya oqo, oi kemudou nai vakatawa, dou rogoca na vosa i Jiova:

⁸ "Me vaka Au sa bula," sa tukuna o Jiova na Kalou, "E dina ni sa yaco na Noqu qele ni sipi me kakana vei ira na manumanu kila kecega ni vanua, baleta ni sa sega ni dua nai vakatawa, se me ra vakasaqara na Noqu qele ni sipi o ira na Noqui vakatawa, ia era sa vakani ira vakataki ira ga nai vakatawa ka sega ni vakania na Noqu qele ni sipi""

⁹ 'O koya oqo, Isa nai vakatawa, dou rogoca na vosa i Jiova!

¹⁰ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Raica, Au sa veimecaki kei ira nai vakatawa, ia Au na taroga na Noqu sipi e na ligadra; Au na vakavuna me ra kakua ni vakania tiko na sipi, ka ra na sega talega ni vakani ira tiko vakataki ira o ira nai vakatawa; Ni'u na kaliraka na Noqu qele ni sipi mai na gusudra, me kakua ni ra kakana tiko vei ira."

¹¹ 'Ni sa tukuna vakaoqo o Jiova na Kalou: "E dina oi Au duaduaga Au na vakatarogi ira na Noqu sipi ka vakasaqarai ira yadua.

¹² "Me vaka nai vakatawa sa vakasaqara na nona qele ni sipi e na siga sa tiko kina e na kedra maliwa na nona sipi veiseyaki, Au na vakasaqarai ira vakakina na Noqu sipi ka kaliraki ira mai na veiyasana kecega era sa dui veiseyaki kina e na dua na siga loaloa ka butobuto.

¹³ "Au na kauti ira tani mai vei ira na veimatatamata ka vakasoqoni ira mai na veivanua, ka na kauti ira mai ki na nodra vanua; Au na vakani ira e na veiulunivanua i Isireli, e na veibuca kei na veivanua kecega sa tawani tu e na vanua.

¹⁴ "Au na vakani ira e na vanua veico vinaka, kei na kedra kakana e na tiko e na veiulunivanua cecere i Isireli. E kea era na davo sobu e na lomanibai vinaka ka kana mai na veico bulabula e na dela ni veiulunivanua i Isireli.

¹⁵ "Au na vakania na Noqu qele ni sipi, Au na cakava talega me ra davo sobu," sa tukuna o Jiova na Kalou.

¹⁶ "Au na vakasaqara na ka sa yali ka kauti ira lesu mai era sa vakasavi, vadretitaka na ramusu, ka vakaukauwataki koya e tauvimate; ia Au na vakarusai ira sa urouro kei ira na kaukauwa, ka na vakani ira e na cudru."

¹⁷ 'Ka me vaka vei kemudou, Isa na Noqu qele ni sipi, sa tukuna vakaoqo o Jiova na Kalou: "Raica, Au na vakatulewa e na kedra maliwa na sipi kei na sipi, e na maliwa ni sipi tagane kei na me tagane.

¹⁸ "E lailai beka vei kemudou na nomudou sa kania oti na veico vinaka, mo dou buturaka

kina e na yavamudou na vo ni nomudou vanua veico “ ka dou a gunu mai na wai makare, dou qai vakavuvuya na kena vo e na yavamudou?

19 "Ka me vaka ki na Noqu qele ni sipi, era kania na ka dou sa butuka e yavamudou, ka ra gunuva na ka dou sa vakavuvuya e na yavamudou."

20 'O koya sa tukuna kina vakaoqo na Kalou o Jiova vei ira: "Raica, oi Au ga Au na vakatulewa e na maliwa ni sipi levulevu kei na sipi lila.

21 "Baleta ni dou sa veibili e na sarisarimudou kei na tabamudou, ka cumuti ira era malumalumu e na nomudou leu, ka vakasavi ira vakayawa.

22 "O koya oqo Au na vakabulai na Noqu qele ni sipi, ka ra na sega tale ni biu wale tiko; Au na vakatulewa e na maliwa ni sipi kei na sipi.

23 "Au na vakataudeitaka e dua nai vakatawa me nodra, ka na vakani ira o koya “ na Noqu tamata o Tevita. Ena vakani ira o koya ka na nodra i vakatawa.

24 "Oi Au, o Jiova, Au na nodra Kalou, kei na Noqu tamata o Tevita e na turaga e na kedra maliwa; oi Au o Jiova, sa kainaka.

25 "Au na cakava e dua na veiyalayalati ni veivinakati kei ira, ka vakavuna me ra lako tani na manumanu kila e na vanua; ka ra na qai tiko vinaka mai na vanua liwa lala ka moce e na veikau.

26 "Au na vakayacori ira kei na veivanua vakavolivolita na Noqu delana me ka ni veivakalouvinakataki; Au na vakavuna me tau mai na uca e na kena gauna; ena tau mai na uca ni veivakalouvinakataki.

27 "Na vu-ni-kau ni vanua era na qai vuataka na vuana, ia o vuravura ena vuataka vakalevu na kena vuata. Era na tiko vinaka e na nodra vanua; ka ra na kila ni sai Au o Jiova, Ni'u sa gutuva nai vau ni kedra i vua ka sereki ira mai na ligadra era a vakabobulataki ira.

28 "Ka ra na sega ni yaco tale me kedra kakana na veimatanitu, se me ra tilomi ira o ira na manumanu kila ni vanua; ia era na tiko vinaka ga, ka na sega ni dua me vakarerei ira.

29 "Au na vakatubura vei ira e dua na were e na rogo, ka na sega tale ni kani ira na viakana levu e na vanua, se vakamaduataki tale vei ira na veimatanitu tani.

30 "Era na kila vakaoqo ni sai Au, o Jiova na nodra Kalou, Au sa tiko vata kei ira, kei ira, na vuvale i Isireli, era sa Noqu tamata," sa tukuna na Kalou o Jiova."

31 "Oi kemudou na Noqu qele ni sipi, na qele ni sipi ni Noqu vanua veico, dou sa tamata ga, ia Au sa nomudou Kalou," sa tukuna na Kalou o Jiova.

CHAPTER 35

Na vosa i Jiova sa lako tale mai vei au, ka vaka,

2 "Luve ni tamata, mo vaqara na matamu ki naulunivanua o Sia, ka parofisai vei koya,

3 "Ka tukuna vei koya, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: "Raica mada, Isa na ulu-ni-vanua o Sia, Au sa mecaki iko; Au na dodoka yani na Ligaqu me tarai iko, ka na cakava mo laladidi sara;

4 Au na vakayacora me ra biu wale na nomu veikoro, ia o na rusa sara. O na qai kila ni sai Au o Jiova.

5 "Baleta ni tikoga e dua na yaloca makawa, ka vakadavea na nodra dra na luve i Isireli e na kaukauwa ni seleiwau e na gauna ni nodra rarawa, e na gauna mai cava kina na nodra i valavala ca,

6 "O koya oqo, me vaka Au sa bula," sa tukuna na Kalou o Jiova, "Au na vaka-rautaki iko

ki na dra, ia na dra ena vakasavi iko; e na vuku ni o a sega ni cata na dra, o koya oqo ena vakasavi iko kina na dra.

⁷ "Au na cakava vakaoqo me laladidi sara na ulu-ni-vanua o Sia, ka muduka tani mai kina na tamata e lako yani kei koya talega e lako tale mai.

⁸ "Au na vakasinaita talega na kena veiulunivanua e na tamata vakamatei; e na nomu veidelana kei na nomu veibuca kei na nomu veivanua qakilo, o ira sa kani ira nai seleiwau era na bale kina.

⁹ "Au na cakava mo vanua laladidi me sega ni mudu, kei na nomu veikoro ena sega ni sega tale; dou na qai kila ni sai Au o Jiova.

¹⁰ "Baleta ni o a tukuna, 'Na matanitu ruarua oqo kei na vanua ruarua oqo ena noqu ga, ka keimami na taukena,' e dina ga ni a tiko kina o Jiova,

¹¹ "O koya oqo, me vaka Au sa bula," sa tukuna na Kalou o Jiova, "Au na cakava me vaka na nomu cudru ka me vaka talega na nomu kocokoco o a vakaraitaka e na nomu cati ira; Au na cakava talega Me'u kilai vei ira Ni'u sa na lewai iko.

¹² "O na qai kila ni sai Au o Jiova. Au a rogoca na nomu vosa vakacaca o a cavutaki na na veiulunivanua i Isireli, ka vaka, 'Era sa laladidi, era sa soli vei keda me da kania.'

¹³ "Ena gusumudou dou sa bolei au kina, ka vakalevutaka na nomudou vosa ca vei Au; Au a rogoca kecega."

¹⁴ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "O vuravura taucoko e na reki Ni'u sa cakava mo laladidi sara.

¹⁵ "Me vaka ni o a reki ni sa vakacacani na veika e taukena o Isireli, Au na cakava vakakina vei iko; o na laladidi sara, Isa na ulunivanua o Sia, kei Itomi taucoko " taucoko sara ga! Era na qai kila ni sai Au o Jiova."

CHAPTER 36

"Kei iko, luve ni tamata, parofisai ki na veiulunivanua i Isireli, ka vaka, 'Na veiulunivanua ni Isireli, dou rogoca na vosa i Jiova!

² 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Baleta ni sa tukuna e na vukumu o koya na meca, 'Sai koya ga! Na vanua-cecere makawa sa yaco me noda i votavota,'"

³ "O koya oqo mo parofisai, ka tukuna, 'Sa vosa vakaoqo na Kalou o Jiova: "Baleta ni ra sa cakava mo dou laladidi, ka tilomi kemudou e na veitikina kecega, mo dou nodra i votavota kina na vo ni veimatanitu, ni dou sa cavuti tiko e na gusudra na dauvosa ka kaseti mai vei ira na tamata".

⁴ 'O koya oqo, Isa na veiulunivanua i Isireli, dou rogoca na vosa ni Kalou o Jiova! Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova ki na veiulunivanua, na veidelana, na veiuciwai, na veibuca, na veitikina sa laladidi, kei na veikoro sa biu wale, na ka sa kovei ka sa ka ni veivakalialiai vei ira na vo ni veimatanitu ka ra tiko vakavolivoliti kemudou.

⁵ 'O koya sa tukuna kina vakaoqo na Kalou o Jiova: "E dina Au sa vosataka na ka ca e na dela ni Noqu vuvu katakata e na vukudra na vo ni veimatanitu kei na vuku i Itomi taucoko, o ira era a solia na Noqu vanua me nodra ga, kei na reki e na vu ni yalodra ka veibeci e na nanuma ni lomadra, me ra kovea kina na vanua lalaga."

⁶ "O koya oqo mo parofisai e na vuku ni vanua o Isireli, ka tukuna ki na veiulunivanua, na veidelana, kei na veiuciwai, kei na veibuca, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Raica, Au a vosa e na dela ni Noqu vuvu kei na Noqu cudru, baleta ni dou a colata madua ni veimatanitu."

⁷ 'O koya sa tukuna kina vakaoqo na Kalou o Jiova: "Au a laveta cake na Ligaqu e na

bubului ni sa dina o ira na veimatanitu era tu vakavolivoliti kemudou era na colata ga na nodra madua.

⁸ "Ia Oi kemudou, na veiulunivanua i Isireli, dou na vakatubura yani na taba-mudou ka vuataka na vuata vei ira na Noqu tamata na Isireli, ni ra sa voleka ni lako mai.

⁹ "Ni sa dina Au sa to vata kei kemudou, Au na vuki lesu tale vei kemudou, dou na cukiraki ka teivaki.

¹⁰ "Au na vakaikuritaka na tagane vei kemudou, na vuvale kecega i Isireli, taucoko sara; kei na veikoro kece e na sega ka tara cake tale na veika e a vakarusai.

¹¹ "Au na vakaikuritaka vei kemudou na tamata kei na manumanu; era na lewe levu ka vakaluvuni; Au na vakavuna mo tawani tale me vaka e na veiguna e liu, ka cakava vei kemudou na ka e vinaka cake mai na nomudoui tekitekivu. Dou na qai kila ni sai Au o Jiova.

¹² "Io, Au na vakavuna me ra lakovi kemudou na tamata, oi kemudou na Noqu tamata na Isireli; era na taukeni iko, o na nodra i votavota talega; o na sega tale ni o tagimatetaki ira e na vukudra na gone."

¹³ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Baleta ni ra tukuna vei iko, 'O a kani ira na tamata, ka a tagimatetaka na nomu matanitu e na vukudra na gone.'

¹⁴ "O koya oqo o na sega tale ni kania na tamata, se tagimatetaka tale na nomu matanitu," sa tukuna na Kalou o Jiova.

¹⁵ Se Me'u na vakatara mo rogoca tale na nodra veivakalialiai na veimatanitu, se mo na colata tale na nodra veibeitaki na tamata, se mo na vakavuna tale na tarabe ni nomu matanitu," sa tukuna na Kalou o Jiova."

¹⁶ Na vosa i Jiova sa lako tale mai vei au, ka vaka:

¹⁷ "Luve ni tamata, ni ra a tiko na vuvale i Isireli e na nodra vanua, era a vakadukadukalitaka e na nodra i valavala kei na nodra cakacaka; kivei Au na nodra i valavala sa vaka na nona dukadukali na yalewa e na gauna ni nona tawasei.

¹⁸ "O koya oqo Au a sovaraka kina na Noqu cudru vei ira e na vuku ni dra era a vakadavea e na vanua, kei na vuku talega ni nodra matakau era sa vaka-dukadukalitaka kina.

¹⁹ "Au a mani vakasavi ira kina e na maliwa ni veimatanitu, ka ra veibiuyaki e na veivanua; Au a lewai ira me vaka na nodra i valavala kei na nodra cakacaka.

²⁰ "Ni ra yaco yani ki na vematanitu, me vaka era dui lakova, era a vakacacana na Yacaqu tabu O ni sa tukuni e na vukudra, 'O ira oqo na tamata i Jiova, ia era sa lako tani mai na Nona vanua.'

²¹ "Ia Au a kauwai e na vuku ni Yacaqu tabu, o koya era a vakacacana na vuvale i Isireli e na maliwa ni veimatanitu tani era a dui lako kina.

²² "O koya oqo mo vosa ki na vuvale i Isireli, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Au sega ni cakava oqo e na vukumudou, Isa na vuvale i Isireli, ia e na vuku ga ni Yacaqu tabu, o Koya dou a vakacacana e na veimatanitu tani dou a dui lako kina.

²³ "Au na vakatabuya na Yacaqu levu, o Koya e a vakacacani e na maliwa ni veimatanitu, o Koya dou a vakacacana e na kedra maliwa; Ka ra na kila na veimatanitu ni sai Au o Jiova," sa tukuna na Kalou o Jiova, "Ni'u sa vakarokorokotaki vei kemudou e matadra.

²⁴ "Ni'u na kauti kemudou mai na kedra maliwa na veimatanitu, soqoni kemudou vata mai na veivanua kecega, ka kauti kemudou mai ki na nomudou vanua.

²⁵ "Au na qai kureitaka na wai savasava vei kemudou, ka dou na savasava; Au na vakasavasavataki kemudou mai na nomudou dukadukali kecega kei na nomudou matakau kecega.

- 26** "Au na solia vei kemudou e dua na uto vou ka vakacuruma ki lomamudou e dua na yalo vou; Au na kauta tani na uto e vatu mai na yagomudou ka solia na uto vakalewe vei kemudou.
- 27** "Au na vakacuruma ki na lomamudou na Yaloqu, ka cakava mo dou muria na Noqu vunau, ka dou na maroroya na Noqu lewa ka cakava.
- 28** "Dou na qai tiko ga e na vanua Au a solia vei ira na nomudou qase; dou na Noqu tamata, Au na qai nomudou Kalou.
- 29** "Au na vakasavasavataki kemudou mai na nomudou dukadukali kecega. Au na kaci e na vuku ni sila ka vakaikuritaka, ka sega ni kauta tale mai vei kemudou na dausiga.
- 30** "Au na vakalevutaka talega na vua ni nomudou veivunikau, kei na nomudou vua ni qele, me yaco mo dou kakua tale ni colata na veibetaki ni dausiga e na maliwa ni veimatanitu.
- 31** "Dou na qai nanuma na nomudou valavala e ca kei na nomudou cakacaka e sega ni vinaka; ka dou na vakasisilataki kemudou e matamudou, e na vuku ni nomudou caka ca kei na nomudou valavala vakasisila.
- 32** "E sega ni vukumudou Au cakava kina na ka oqo," sa tukuna na Kalou o Jiova. "Me kilai mada oqo vei kemudou. Dou madua ka taqaya e na vuku ni nomudou valavala, Isa na vuvale i Isireli!"
- 33** 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "E na siga o ya Au na vakasavasavataki kemudou mai na nomudou valavala ca kecega, Au na vakarawarawataka talega vei kemudou na nomudou tawana na veikoro, ka na tara cake tale na veitikina e vakarusai.
- 34** "Na vanua lala ena cuki tale me kakua ni biu tu ga me lala e matadra kece era lakova.
- 35** "Era na mani tukuna, 'Na vanua oqo ka lala sa qai yaco me vaka na were o Iteni; kei na veikoro sa biu wale tu, lala, ka rusa sa qai yaco me koro vakabai ni valu ka sega tale.'
- 36** "Era na qai kila na veimatanitu sa vo tu e yasamu ni oi Au, o Jiova, sa tara cake tale na veitikina sa rusa ka tea tale na veivanua lala. Oi Au, o Jiova, sa tukuna, Ka'u na cakava talega."
- 37** 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Au na vakatara talega ki na vuvale i Isireli me ra masuti Au Me'u cakava vei ira na ka oqo: Au na vakalewevuqataka na nodra tamata me vaka na qele ni sipi.
- 38** "Me vaka na qele ni sipi e vakacabori mei soro tabu, me vaka na qele ni sipi e Jerusalemi e na kena veisiga ni Solevu tabu, e na yaco na veikoro lala me sinai e nai soqosoqo levu ni tamata. Era na qai kila ni sai Au o Jiova.'"

CHAPTER 37

Na Liga i Jiova sa tauri au ka kauti au tani mai e na Yalo i Jiova, ka vakadaberi au sobu e na loma ni dua na buca; ka sa sinai tu e na sui.

2 Sa qai laiva o Koya me'u lako siviti ira ka wavokita vinaka na vanua taucoko, ka raica, sa dua na ka na kena levu e na buca o ya; e dina ni ra sa mamaca sara.

3 Ka sa tukuna vei au o Koya, "Luve ni tamata, era na bula rawa tale beka na sui oqo?" Au a mani tukuna, "Isa Kemuni Jiova na Kalou, o ni sa kila ga."

4 Sa tukuna tale vei au o Koya, "Parofisai vei ira na sui oqo, ka tukuna vei ira, 'Oi kemudou na sui mamaca, dou rogoca na vosa i Jiova!

5 'Sa tukuna na Kalou o Jiova ki na sui oqo: "E dina Au na vakavuna me curumi kemudou nai cegu, ka dou na bula.

- ⁶ "Au na biuta vei kemudou na ua ka kauta mai vei kemudou na lewe, ubi kemudou e na kuli ka vakacuruma vei kemudou nai cegu; ka dou na bula. Dou na qai kila ni sai Au o Jiova."""
- ⁷ Au a mani parofisai me vaka e vakaroti vei au; ia ni'u sa parofisai tiko, sa dua na rorogo, ka vakasauri na tataqiriqiri; ka ra sa toso vata mai na sui, ka veiuturi na sui ki na sui.
- ⁸ E dina, ni'u a vakaraica tiko, sa tubu cake mai na kena ua kei na lewena, ka sa vakasulumi taucoko e na kulina; ia e sega nai cegu vei ira.
- ⁹ E tukuna tale vei au o Koya, "Parofisai ki nai cegu, parofisai, ka tukuna ki nai cegu, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Lako mai na mata ni cagi vava, Nai cegu, ka ceguvi ira na mate tu oqo, me ra bula mada."""
- ¹⁰ Au a mani parofisai me vaka e vakaroti vei au, ka sa curumi ira nai cegu, ka ra sa bula, ka wavu tu e na yavadra, e dua na mataivalu levu sara.
- ¹¹ E qai tukuna vei au o koya, "Luve ni tamata, na sui kece oqo sai koya na vuvale taucoko i Isireli. E dina era sa tukuna vakaoqo, 'Na suida sa mamaca, sa yali na noda i nuinui, ka da sa muduki oi keda!'
- ¹² "O koya oqo mo parofisai kina ka tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Raica, Isa oi kemudou na Noqu tamata, Au na dolava na nomudoui bulubulu ka vakavuna mo dou lako cake mai na nomudou bulubulu, ka kauti.
- ¹³ "Dou na qai kila ni sai Au o Jiova, Ni'u a dolava na nomudoui bulubulu, Oi kemudou na Noqu tamata, ka kauti kemudou cake mai na nomudoui bulubulu.
- ¹⁴ "Au na vakacuruma na Yaloqu ki lomamudou, ka dou na bula, Au na vakatikori kemudou talega e na nomudou vanua. Dou na qai kila ni oi Au, o Jiova, sa tukuna ka cakava talega," sa tukuna o Jiova."
- ¹⁵ Na vosa i Jiova sa lako tale mai vei au, ka vaka,
- ¹⁶ "Me vaka vei iko, luve ni tamata, mo taura e dua nai titoko ka vola kina: 'Vei Juta kei ira talega na luve i Isireli, era nonai tokani.' Mo qai taura e dua tale nai titoko ka vola kina, 'Vei Joseva, nai titoko i Ifereimi, kei na veivuvale taucoko e Isireli, era nonai tokani.'
- ¹⁷ "Mo qai semati rau vata vei iko me dua ga nai titoko, ka rau na yaco me dua ga e na ligamu.
- ¹⁸ "Ka ni ra na vosa vei iko o ira na luve ni nomu tamata, ka tukuna, 'O na sega beka ni vakaraitaka vei keimami nai balebale ni ka oqori?' "
- ¹⁹ "Tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "E dina Au na taura nai titoko i Joseva, o koya e tiko e na liga i Ifereimi, kei na veiyavusa i Isireli era nonai tokani; Au na semati rau vata, vata kei nai titoko i Juta, ka cakava me dua ga nai titoko, ka rau na dua bau ga e na Ligaqu."
- ²⁰ "Kei nai titoko o a volavola kina ena tu ga e na ligamu e matadra.
- ²¹ "Mo qai tukuna vei ira, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "E dina Au na kauti ira na Isireli mai kedra maliwa na veimatanitu, e vei ga era a dui yaco yani kina, Au na vakasoqoni ira mai na veiyasana, ka kauti ira mai ki na nodra vanua;
- ²² "Ia Au na cakava me rau dua ga na matanitu e na vanua, e na veiulunivanua i Isireli; ka dua na tui me na tui vei ira kecega; ena sega tale ni rua na matanitu, se me rau tawase tale me rua na matanitu.
- ²³ "Era na sega tale ni vakadukadukalitaki ira e na nodra matakau, se na nodra ka vakasisila, se e na dua na nodra talaidredre; ia Au na vakabulai ira mai na nodra i tikotiko kece era sai valavala ca kina, ka vakasavasavataki ira. Era na qai Noqu tamata, Ka'u na nodra Kalou.
- ²⁴ "O Tevita na Noqu tamata ena tui vei ira, ena dua ga nai vakatawa vei ira kece; era na

lako tu e na Noqu lewa ka muria na Noqu vunau, ka cakava.

²⁵ "Era na tiko ga e na vanua Au a solia vei Jekope na Noqu tamata, ena vanua era a tiko kina na nomudou qase; ka ra na tiko kina, o ira, kei ira na luvedra, kei ira na makubudra, me sega ni mudu; kei Tevita na Noqu tamata, ena nodra turaga me sega ni mudu.

²⁶ "Ia Au na cakava e dua na veiyalayalati ni veivinakati kei ira, ka na veiyalayalati e sega ni mudu vei ira; Au na vakataudeitaki ira ka vakalewe-levutaki ira, ka vakadeitaka na Noqu vale tabu e na kedra maliwa me sega ni mudu.

²⁷ "Na noqu valenisoro talega e na tu vata kei ira; e dina Au na nodra Kalou, ka ra na Noqu tamata.

²⁸ "Na veimatanitu talega era na kila ni oi Au o Jiova, sa vakatabui Isireli, ni sa tiko ga na Noqu vale tabu e na kedra maliwa me sega ni mudu.""

CHAPTER 38

Na vosa i Jiova sa lako mai vei au, ka vaka,

² "Luve ni tamata, mo vagolea na matamu ki Koki, e na vanua i Mekoki, na nodra turaga na Rosi, Meseke, kei Tubali, ka parofisai vei ira,

³ "Ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Raica, Au sa mecaki iko, o iko Koki, na nodra turaga na Rosi, Meseke, kei na Tubali.

⁴ "Au na vukici iko kimuri, vakacobara na bati ni siwa ki na galegalemu, ka kauti iko ki tautuba, vata kei na nomu mataivalu kece, na ose, kei na dauvodo ose, era dui vakaisulu vakamatau, e dua nai vavakoSolevu era vakaisala ni valu kei nai sasabai, o ira kece era vakai seleiwau.

⁵ "O Perisia, Iciopea, kei Libia era sa to vata, era vakaisasabai ka vakaisala ni valu kecega;

⁶ "O Komera, kei na nona mataivalu kecega; na vuvale i Tokama e tiko vakayawa mai na vualiku kei na nona mataivalu kecega " era levu na tamata sa tu vata kei iko.

⁷ "Mo vakarautaki iko ka tu vakarau, o iko kei na nomui soqosoqo kecega era sa soqoni e yasamu; ka mo dua na dauyadra vei ira.

⁸ "Ni sa oti na veisiga eso o na mai sikovi. Ena veiyabaki emuri o na lako mai ki na nodra vanua era kau lesu mai nai seleiwau ka vakasoqoni mai vei ira e vuqa na tamata e na dela ni veiulunivanua i Isireli, o koya sa lala tu vakadede; era sa kau tani mai na veimatanitu, ia oqo era sa tiko vinaka kecega.

⁹ "O na cabe cake, o na lako mai me vaka na cava, mo ubia na vanua me vaka na o, o iko kei na nomu mataivalu kecega kei na lewe levu na tamata vata kei iko."

¹⁰ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "E na siga o ya e na yaco me na tubu mai na nanuma eso ni lomamu, o na bucina e dua nai naki ca:

¹¹ "O na tukuna, 'Au na lako cake yani ki na vanua ka ra tu kina na veikoro e sega ni vakabai; au na lako vei ira era tiko vakacegu, era tiko sautu, o ira era tiko wale ka sega na nodra bai, e sega na nodra bai se na matamata' "

¹² "Me'u kauta nai toki ni valu ka butakoca na nodra ka vakamareqeti, mo dodoka yani na ligamu ki na veiyasana lala ka sa sega tale, kivei ira na tamata era a vakasoqoni mai na veimatanitu, era sa mai taukena na manumanu kei nai yau, era tiko voli e na loma ni vanua.

¹³ "O Seba, Dedana, kei ira na dauveivoli mai Tasisi, kei ira na nodra luve ni laioni, era na tukuna vei iko, 'O sa lako mai, mo kovea nai toki ni valu? O sa vakasoqoni ira li na nomu mo mai butakoca nai yau, mo kauta tani yani na siliva kei na koula, mo kauta tani na

manumanu kei nai yaya, mo kauta e dua nai toki ni valu levu?"

14 "O koya oqo, luve ni tamata, mo parofisai ka tukuna vei Koki, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "E na siga o ya ni ra sa tiko vinaka na Noqu tamata na Isireli, o na sega beka ni kila?"

15 "O na qai lako mai na nomu yasana vakayawa mai vualiku, o iko vata kei ira na lewe vuqa na tamata, era vodo ose kece, e dua nai vavakoSolevu kei na mataivalu qaqa.

16 "O na lako cake mai ki vei ira na noqu tamata na Isireli me vaka na o, ka ubia na vanua. Ena yaco e na gauna emuri sara, Au na qai kauti iko mai ki na noqu vanua, me ra na kilai Au kina na veimatanitu, Ni'u sa vakarokorokotaki vei iko, I Koki, e matadra."

17 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "O iko li Au a vosa kina e na veisiga e liu e na gusudra na Noqu tamata na parofita e Isireli, era a parofisai me vuqa na yabaki e na gauna makawa o ya Ni'u na qai kauti iko mai mo valuti ira?"

18 "Ka na yaco e na gauna talega o ya, ni sa lako vakaivalu mai o Koki ki na vanua o Isireli," e tukuna o Jiova na Kalou, "Na Noqu cudru e na rairai e Mataqu.

19 "E na vuku ni Noqu vuvu kei na Noqu cudru waqawaqa Au sa kainaka: 'E dina e na siga o ya ena dua uneune levu e na vanua o Isireli,

20 'Ena yaco kina na ika ni waitui, na manumanu vuka, na manumanu kila ni vanua, na ka kecega sa qasi voli e na qele, kei na tamata kecega era tiko e na dela i vuravura era na sautaninini e Mataqu. Na veiulunivanua e na talaraki sobu, na vei uluvatu e na lutu, kei na bai kecega ena bale ki na qele.'

21 "Au na kaciva mai e dua nai seleiwau me kei Koki e na Noqu veiulunivanua kecega," sa tukuna na Kalou o Jiova. "Na nodra dui seleiwau yadua e na kei tacina.

22 "Au na kauti koya ki na veilewai e na mate dauveiveitauvi kei na vakadave dra; Au na vakatauca ki vua, ki na nona mataivalu, kei ira na lewe vuqa sa tiko kei koya, na uca tau bi, uca cevata, buka waqa, kei na sulifure.

23 "Au na vakalevulevui Au vakaoqo ka vakatabui Au, Ka'u na kilai e matadra na veimatanitu e vuqa. Era na qai kila ni sai Au o Jiova."

CHAPTER 39

"Ia o iko, luve ni tamata, mo parofisai vei Koki, ka vaka, 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova': "Raica, Au sa kemu meca, I Koki, na nodra turaga levu na Rosi, Meseke kei na Tubali;

2 "Au na vukici iko ki muri ka liutaki iko tani yani, Au a vakavuna na nomu lako cake mai na vanua vakayawa mai na vualiku, ka kauti iko mai ki na veiulunivanua ni Isireli.

3 "Au na vakalutuma na nomu dakai mai na ligamu i mawi, ka vakavuna me lutu tani na nomu gasau mai na ligamu i matau.

4 "Dou na bale e na veiulunivanua i Isireli, o iko kei na nomu mataivalu kece kei na tamata kecega era tiko kei iko; Au na soli iko ki na manumanu vuka kecega e dauveikata kei na manumanu kila ni vanua mo laukana.

5 "O na bale e dela ni vanua galala; Ni sai Au ka vosa," sa tukuna na Kalou o Jiova.

6 "Ia Au na tala na bukawaqa ki Mekoki kei ira talega era sa tiko vakacegu e na vei baravi. Era na qai kila ni sai Au o Jiova.

7 "Au na cakava me kilai na Yacaqu tabu e na kedra maliwa na Noqu tamata na Isireli, Au na sega tale ni vakatara me ra vakacacana na Yacaqu tabu. Era na qai kila na veimatanitu ni sai Au o Jiova, na Le Dua Yalosavasava e Isireli.

8 "E dina sa lako tiko mai, ka na vakayacori talega," sa tukuna na Kalou o Jiova. "Oqo na

siga Au a vosa kina.

⁹ "Era na qai lako yani o ira era tiko e na veikoro vakalsireli ka vakacaudreva na buka ka vakama nai yaragi ni valu, nai sasabai kei nai sala ni valu, na dakai titi kei na gasau, na moto mama kei na moto bi; era na vakama e na bukawaqa me vitu na yabaki.

¹⁰ "Era na sega ni ca buka mai na were se taya sobu na kau mai veikau, baleta ni ra vakama nai yaragi ni valu me nodra buka; ka ra na tokitaki ira na tamata era a tokitaki ira e liu, ka butakoca na tamata ka butakoci ira e liu," sa tukuna na Kalou o Jiova.

¹¹ "Ia e na siga o ya, Au na solia vei Koki e dua na nona tikina mai Isireli mei bulubulu, na nodra buca na daulako tu e na tokalau ni bati ni waitui; ka na vakalatilati vei ira na dau veilakoyaki, ni ra na buluti Koki mai kea kei na nonai soqosoqo levu. O koya oqo era na vakatoka kinana Buca o ya o Emoni " Koki.

¹² "E na vitu taucoko na vula na nodra veibulu tiko vei ira o ira na vuvale i Isireli, me na vakasavasavataki kina na vanua.

¹³ "E dina era na oga e na veibulu o ira kece na lewe ni vanua, ia era na rogo tale kina e na siga Au na vakarokorokotaki kina," sa tukuna na Kalou o Jiova.

¹⁴ "Era na tawasea eso na tamata cakacaka, e na nodra veivuke na dauveivaqarai, me ra lako voli yani e na loma ni vanua me buluta na yago era vo tu e dela ni vanua, me vakasavasavataki kina na vanua. Ni sa oti e vitu na vula era sa qai tekivu vakasaqaqara.

¹⁵ "Era na lako voli na dauveivaqarai e na vanua; ke dua e raica e dua na sui ni tamata, me qai biuta kina e dua nai vakatakilatakila, me yacova ni ra sa buluta o ira na dauveibulu e na Buca i Emoni " Koki.

¹⁶ "E na yaca talega ni koro o ya o Emoni. Era na vakasavasavataka vakaoqo na vanua."

¹⁷ "Ia vei iko, luve ni tamata, sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova, 'Mo vosa vei ira na vei mataqali manumanu vuka kecega kei na manumanu kila kecega ni vanua: "Dou soqoni vata ka lako mai; Dou soqoni vata mai na veiyasana kecega ki na Noqui madrali laukana, Au sa vakacabora vei kemudou, E dua nai madrali levu e na veiulunivanua ni Isireli, Mo dou kania na lewe ka gunuva dra.

¹⁸ Dou na kania na lewe ni tamata qaq, Gunuva na nodra dra na turaga kei vuravura, na sipi tagane kei na lami, na me kei na bulumakau, era manumanu uro kecega ni Pasani.

¹⁹ Dou na kania tiko na uro me yacova ni dou sa mamau, ka gunu dra me yacova ni dou sa mateni, e na Noqui madrali laukana Au sa vakacabora vei kemudou.

²⁰ Dou na vakamamautaki e na Noqu teveli e na ose kei ira na dauvodoka, ena tamata qaq kei na tamatai valu kecega," sa tukuna na Kalou o Jiova. Sa Vakatikori Lesu Ki Na Vanua O Isireli

²¹ "Au na qai vakadeitaka na Noqui ukuuku e na maliwa ni veimatanitu; na vei-matanitu era na raica na Noqu lewa dodonu Au a cakava, kei na Noqu tarai ira e na Ligaqu.

²² "Era na qai kila na vuvale i Isireli ni sai Au o Jiova na nodra Kalou mai na siga o ya ka lako mai.

²³ "Na veimatanitu era na kila ni ra a vakabobulataki na vuvale i Isireli e na vuku ni nodra caka cala; ka ni ra a sega ni yalodina vei Au, o koya oqo Au a tabonaka kina na Mataqu vei ira. Au soli ira yani ki na liga ni nodra meca, ka ra a bale kece kina e nai seleiwau.

²⁴ "E na vuku ni nodra dukadukali kei na nodra talaidredre Au a cakava vakakina vei ira, ka tabonaki vei ira na Mataqu."

²⁵ "O koya sa vosa kina vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Ia oqo Au na qai kauti ira tale mai na Jekope era vakabobulataki, ka yalololoma vei ira kece na vuvale i Isireli; Au na vuvu e na vuku ni Yacaqu tabu.

²⁶ 'Ni ra sa vakamaduataki oti, kei na nodra segani yalodina era a sega kina ni yalo dina

vei Au, ni ra a tiko vinaka e na nodra vanua ka sega ni dua me vakarerei ira.

²⁷ 'Ni'u a kauti ira tale mai vei ira na tamata, ka vakasoqoni ira tani mai na vei vanua ni nodra meca, Ka'u sa vakarokorokotaki kina vei ira e na matadra na veimatanitu e vuqa,

²⁸ 'Era na qai kila ni sai Au o Jiova na nodra Kalou, Au vakauti ira tani me ra vaka bobulataki ki na veimatanitu, ia Au a qai vakasoqoni ira tale mai ki na nodra vanua, ka sega ni vakalaiva tale e dua vei ira me bobula.

²⁹ 'Au na sega tale ni qai vunia na Mataqu mai vei ira; Ni'u na sovaraka na Yaloqu ki na vuvale i Isireli,' sa tukuna na Kalou o Jiova."

CHAPTER 40

E nai karuasagavulu ka lima ni yabaki ni neimami tiko vakabobula, e nai tekivu ni yabaki, e nai katini ni siga ni vula, e nai katinikava ni yabaki ni kena tauri vakaukauwa na koro, e na siga sara ga o ya sa tarai au kina na liga i Jiova, ka kauti au ki kea.

² E na raivotu ni Kalou sa kauti au mai o Koya ki na vanua i Isireli ka vakatikori au e na dua na dela ni ulunivanua cecere sara; e tiko e kea vaka ki na ceva e dua na ka e vaka nai rairai ni dua na koro.

³ E kauti au kikea o Koya, ka raica, e tu maikea e dua na tamata sa rairai me vaka nai rairai ni varasa. E taura tu e dua na dali kei na dua na gasau i vakarau e na ligana, ka wavu tu o koya e na matamata-ni-koro.

⁴ E a tukuna vei au na tamata, "Luve ni tamata, vakaraica e na matamu ka vakarogoca e na daligamu, ka maroroya e lomamu na ka kecega au na vakaraitaka vei iko; ni o a kau mai kike me'u na vakaraitaka vei iko. Vakatakila ki na vuvale i Isireli na veika kece o raica."

⁵ Ia oqo e dua na bai e vakavolivolita na vale ni soro e taudaku. E taura tu na tamata e ligana e dua na kau ni vakarau e ono na kiupiti na kena balavu, na kenai vakarau yadua e dua na kiupiti kei na dua na raba ni liga; ka varautaka o koya na raba ni bai, e dua nai vakarau kau; kei na kena cecere, e dua na kau.

⁶ Sa qai lako o koya ki na matamata e qara ki na tokalau; ka cabeta cake o koya na kenai kabakaba ka vakarautaka na buturara ni matamata-ni-koro, e dua ga nai vakarau kau na kena raraba, kei nai lako kadua talega e dua ga na kau.

⁷ Na veivale kece e na matamata e dui yadua nai vakarau kau na kena balavu ka dua na kau na kena raraba; na maliwa ni veivale e lima na kiupiti; kei na buturara ni matamata e na katuba ki na matamata e loma e dua nai vakarau kau.

⁸ E vakarauta talega o koya na katuba ni matamata ki loma, e dua na kau.

⁹ Sa qai vakarautaka o koya na katuba ni matamata, e walu na kiupiti; kei na duru ni matamata, e rua na kiupiti. Na katuba ni matamata e tu e loma.

¹⁰ E na matamata-ni-koro ki na tokalau e tolu na veivale ni matamata e na dua na yasana ka tolu ena yasana kadua; e ratou tautauvata e kedratou i vakarau; e vaka talega kina kedratou i vakarau na duru ni matata ni tautauvata e na yasana ruarua.

¹¹ E vakarautaka o koya na raba ni i curucuru ki na matamata, e tini kiupiti; kei na balavu ni matamata, e tinikatolu na kiupiti.

¹² E na rara ni veivale ni matamata, e dua na kiupiti e yasana oqo ka dua na kiupiti e na yasana o ya; na veivale kece e ono na kiupiti e na yasana oqo, ka ono na kiupiti e na yasana o ya.

¹³ Sa qai vakarautaka o koya na matamata-nikoro mai na dela ni dua vale ki na dela ni dua tale; na kena raraba e ruasagavulu ka lima na kiupiti, ni sa vei qaravi na katuba kei na

katuba.

¹⁴ E vakarautaka o koya na duru ni matamata, e onosagavulu na kiupiti na kena cecere, kei na rara sa tu volita na matamata e yacova sara na duru ni matamata.

¹⁵ Mai na mata ni matamata-ni-koro me yaco ki na katuba ni matamata e loma e limasagavulu na kiupiti.

¹⁶ Era tautauvata na lelevu ni katuba leka ni veivale kei na kena sala e loma ni matamata, ka vaka talega kina e na kena mata ni katuba ki loma. E va-katuba leleka kece e loma me vakavolivolita. E na veiduru kece sara era tu kina na vuni niusawa.

¹⁷ Sa qai kauti au mai o koya ki na rara e tautuba; ka tu e kea na veivale kei na sala-vatu e caka tu me volita na rara; e tolusagavulu na vale era qara tu ki na sala-vatu.

¹⁸ Na sala-vatu e tiko e na yasa ni curucuru ni matamata-ni-koro, e tautauvata kei na balavu ni curucuru ni matamata balavu; oqo na sala-vatu e ra.

¹⁹ Sa qai vakarautaka o koya na kena raraba mai na mata ni curucuru ni matamata e ra ka yaco ki na mata ni taudaku ni rara e loma, e dua na drau na kiupiti vaka ki na tokalau kei na vualiku.

²⁰ E na rara e tautuba e tiko talega kina e dua nai curucuru ka qara ki na vualiku, ka vakarautaka o koya na kena balavu kei na kena raraba.

²¹ Na kena veivale ni matamata, e tolu ena yasana oqo ka tolu ki na yasana o ya, na kena duru ni matamata kei na kena sala e tautauvata na kenai vakarau kei nai matai ni matamata; na kena balavu e limasagavulu na kiupiti kei na kena raba e ruasagavulu kalima na kiupiti.

²² Na kena katuba leleka kei na katuba leleka talega ni sala e loma, kei na kena vei- vuni niusawa, e tautauvata kei nai vakarau mai na matamata-ni-koro e qara ki na tokalau; na kenai kabakaba e vitu na kenai kalawa, kei na kena sala e loma sa tu ga e matana.

²³ E dua na matamata ki na rara e loma sa veibasai kei na matamata ki na vualiku, me vaka ga na matamata ki na tokalau; ka sa vakarautaka o koya mai na matamata-ni-koro ki na matamata-nikoro, e dua na drau na kiupiti.

²⁴ Ni sa oti o ya sa qai kauti au o koya me donuya na ceva, ka sa dua na matamata-ni-koro e qara ki na ceva; ka vakarautaka o koya na kena duru kei na sala e loma me vaka nai vakarau kecega ga o ya.

²⁵ Era tu e kea na kena katuba leleka ka vaka talega kina e na sala e loma e volita me vakataki ira na katuba leleka o ya; na kena balavu e limasagavulu na kiupiti kei na kena raba e ruasagavulu kalima na kiupiti.

²⁶ Nai kabakaba e vitu na kenai kalawa e cabeti cake kina, kei na kena sala e loma e tu e matadra; ka ra tu talega na vuni niusawa e na duru kecega ni matamata, e dua e na yasana oqo ka dua mai na yasana o ya.

²⁷ E dua talega na matamata e na rara e loma, e qara ki na ceva; ka vakarautaka o koya mai na matamata-ni-koro ki na matamata-ni-koro vaka ki na ceva, e dua na drau na kiupiti.

²⁸ Sa qai kauti au mai o koya ki na rara e loma ka curuma mai na matamata-ni-koro ki na ceva; e vakarautaka o koya na matamata-ni-koro ki na ceva me vaka nai kenai vakarau kecega.

²⁹ Na veivale ni matamata talega, na kena duru, kei na kena sala e loma me vaka na kenai vakarau kecega; era tu na kena katuba leleka ka vaka talega kina e na kena sala e loma; e limasagavulu na kiupiti na kena balavu ka ruasagavulu ka lima na kiupiti na kena raba.

³⁰ E tu volita e loma na kena sala, e ruasagavulu kalima kiupiti na kena dui balavu ka lima

na kiupiti na kena raba.

³¹ Na kena sala e loma era qara ki na rara e tautuba, na vuni niusawa era tu e na kena duru kecega, ka cabeti cake kina nai kabakaba e walu na kenai nai kalawa.

³² Ka sa kauti au mai o koya ki na rara eloma e qara ki na tokalau; e vakarautaka na matamata-nikoro me vaka nai vakarau kecega o ya.

³³ Na kena veivale ni matamata talega, na kena duru, kei na sala e loma e vaka nai vakarau kecega o ya; ka tu na kena katuba leleka, ka vakakina e na kena sala e loma e volita; e limasagavulu na kiupiti na kena balavu ka sa ruasagavulu ka lima na kena raba.

³⁴ Na kena sala e loma e qara ki na rara e tautuba, kei na vuni niusawa e tu e na kena duru kecega e na yasana oqo kei na yasana o ya; ka cabeti cake kina e walu nai kalawa ni kenai kabakaba.

³⁵ Sa qai kauti au mai o koya ki na matamata-nikoro mai na vualiku, ka vakarautaka o koya me vaka nai vakarau kecega o ya “

³⁶ na kena veivale talega ni matamata, na kena duru, kei na kena sala e loma. Na kena katuba leleka era volita; na kena balavu e limasagavulu na kiupiti kei na kena raba e ruasagavulu ka lima na kiupiti.

³⁷ Na kena duru era qara ki na rara e tautuba, na vuni niusawa era tu e na kena duru e na yasana oqo kei na yasana o ya, ka cabeti cake e na walu nai kalawa ni kenai kabakaba.

³⁸ E dua na vale e loma kei na kena katuba e tiko e na yasa ni duru ni matamata, e na vanua era dausavata kina nai soro kama.

³⁹ E na tikina e loma ni curucuru ni matamata e tu kina e rua na teveli e na yasana oqo ki na rua na teveli e na yasana o ya, me ra dauvakamatei kina nai soro kama, kei nai soro ni valavala ca, kei nai soro ni caka cala.

⁴⁰ E na taudaku ni tikina e loma ni curucuru ni matamata, ke dua e lako cake ki nai curucuru ki na matamata mai na vualiku, e tiko kina e rua na teveli; ka tiko e na yasana kadua ni tikina e loma ni matamata e rua na teveli.

⁴¹ E va na teveli e tu e na yasana oqo ka va na teveli e na yasana o ya, e na yasa ni curucuru ni matamata, e walu na teveli era dau vakamatea kina nai soro.

⁴² E va tale na teveli e caka mai na vatu e ta me baleta nai soro kama, e dua na kiupiti ka veimama na kena balavu, e dua na kiupiti ka veimama na kena raba, kei na dua na kiupiti na kena cecere; era dau vakataqara kina nai yaya era dau vakamatea kina nai soro kama kei nai soro.

⁴³ E loma era tu kina nai qila, e vaka na raba ni liga na kena raraba, e vau sara vakavinaka; kei na lewe ni soro e tu e na dela ni teveli.

⁴⁴ E na taudaku ni matamata eloma era tu kina na veivale e nodra na daunisere e na rara eloma, e dua e qara ki na ceva mai na yasa ni matamata e na vualiku, kei na kenai karua e qara ki na vualiku mai na yasa ni matamata e na ceva.

⁴⁵ Sa qai tukuna vei au o koya, "Na vale oqo e qara ki na ceva e nodra na bete era vei qaravi tiko e na vale-ni-soro.

⁴⁶ "Na vale oqo e qara ki na vualiku e nodra na bete era vei qaravi e nai cabocabo ni soro; o ira oqo na luvei Setoki, mai vei ira na luvei Livai, era dau lako voleka mai vei Jiova me ra vei qaravi vei Koya."

⁴⁷ Sa vakarautaka talega o koya na rara, e dua na drau na kiupiti na kena balavu, dua na drau na kiupiti na kena raraba, e tautauvata na tutuna vava. Nai cabocabo ni soro e tu e na mata ni valeni- soro.

⁴⁸ Sa qai kauti au o koya ki nai curucuru ni vale tabu ka vakarautaka na duru yadua ni curucuru, e lima na kiupiti e na yasana oqo ka lima na kiupiti e na yasana o ya; kei na

raba ni katuba e tolu na kiupiti e na yasana oqo ka tolu na kiupiti e na yasana o ya.

⁴⁹ Na balavu ni curucuru e ruasagavulu na kiupiti, kei na kena raba e tini ka dua na kiupiti; kei na yasa ni cabecabe e lako cake kina era tu kina na duru, e dua e na yasana oqo kei na dua tale e na yasana o ya.

CHAPTER 41

Sa qai kauti au mai o koya ki na vale tabu, ka vakarautaka kena duru ni katuba, e ono na kiupiti na kena raba e na yasana oqo ka ono na kiupiti na kena raba e na yasana o ya “ na raba ni vale ni soro.

² Na raba ni katuba e tini na kiupiti, kei na kena lalaga e lima na kiupiti e na yasana oqo ka lima na kiupiti e na yasana o ya: ka vakarautaka o koya na kena balavu, e vasagavulu na kiupiti, kei na kena raba, e ruasagavulu na kiupiti.

³ E curu talega o koya i loma ka vakarautaka na duru ni katuba, e rua na kiupiti.; kei nai curucuru, e ono na kiupiti na kena cecere; kei na raba ni katuba, e vitu na kiupiti..

⁴ E vakarautaka o koya na kena balavu, e ruasagavulu na kiupiti; na kena raba, e ruasagavulu na kiupiti, sivia yani na vale tabu; ka tukuna vei au o koya, "O koya oqo na Tikina Tabu sara."

⁵ E tarava, sa vakarautaka o koya na lalaga ni vale ni soro, e ono na kiupiti. Na raba ni rumu yadua e na tutu ni vale vakavolivolita e va na kiupiti e na vei yasana kecega.

⁶ Na veirumu esau e taba tolu, e veitaqataqai, e tolusagavulu na rumu e na dua nai taba vale; era dabe toka e na dui vata ni rumu yadua me taura na kena bi, ia e sega ni kabi ki na lalaga ni vale ni soro.

⁷ Ni dua e cabe cake mai na dua nai taba vale ki na dua tale, e toso cake na raba ni veirumu kecega, baleta na kena vata e na lalaga e cabeti cake me vaka nai kabakaba; o koya oqo na raba ni vale e levu cake tikoga ni dua e cabe cake mai nai taba vale e ra ni curuma na kena e loma.

⁸ Au a raica talega na kenai vakacere ni vale vakavolivolita na vale ni soro; o koya na yavu ni veirumu esau, e dua na rabana taucoko, o ya, e ono na kiupiti na kena cecere.

⁹ Na vavaku ni lalaga e tautuba ni rumu esau e lima na kiupiti, ka vaka talega kina na vo ni lomanibai ni veirumu esau ni vale ni soro.

¹⁰ E na kedrau maliwa kei na veirumu e lalaga e ruasagavulu na kiupiti vaka-volivolita na vale ni soro e na veiyasana kece.

¹¹ Na katuba ni veirumu esau e dola donuya na rara vatu, e dua na katuba e qara ki na vualiku kei na dua tale ki na ceva; kei na raba ni rara vatu e lima na kiupiti vakavolivolita.

¹² Na vale e qara ki na rara e tawase rua mai na ra e vitusagavulu na kiupiti na kena raba; na lalaga ni vale e lima na kiupiti na kena vavaku e na yasana kece, kei na kena balavu e ciwasagavulu na kiupiti. Nai Vakarau Kei Na Tuvai Ni Vale Ni Soro

¹³ Sa mani vakarautaka o koya na vale ni soro, e dua na drau na kiupiti na kena balavu; kei na rara e tawasei vata kei na vale kei na kena lalaga e dua na drau na kiupiti na kena balavu;

¹⁴ na raba talega ni mata ni vale ni soro e na yasana ki na tokalau, e dua na drau na kiupiti.

¹⁵ E vakarautaka o koya na balavu ni vale e dakuna, e qara ki na rara e tawasei, kei na kena varada e na dua na yasana kei na yasana kadua, e dua na drau na kiupiti, e vaka talega kina e na vale tabu e loma kei na varada ni rara,

¹⁶ na duru ni sogo kei na katuba leleka. Kei na varada vakavolivolita nai taba vale e tolu

ka donuya na buturara botani tu e na kau mai na qele ki na katuba leleka “ na katuba leleka lati tu “

¹⁷ mai na ulu ni katuba, me yaco ki na rumu e loma, e vakakina e tautuba, kei na lalaga e na yasana kece, e loma e tuba talega, ni vakarautraki.

¹⁸ E a caka e na jerubimi kei na niusawa, e dua na vuni niusawa e na maliwa ni dua na jerubimi ki na dua tale. Na jerubimi kece e yarua na matana,

¹⁹ na mata vakatamata e qara ki na niusawa e na dua na yasa, kei na mata vaka luve ni laione e qara ki nai karua ni niusawa; e caka vakaoqo me volita na vale ni soro taucoko.

²⁰ Mai na buturara ki na ulu ni katuba, kei na lalaga ni vale tabu, Sa vu mai na qele ka yala ki na tikina e dela ni katuba e ceuti kina na jerubimi kei na niusawa.

²¹ Na duru ni sogo ni vale ni soro e rivirivi, e vaka talega kina mata ni vale tabu; e tautauvata na kedrau i rairai.

²² Nai cabocabo ni soro e caka e na kau, e tolu na kiupiti na kena cecere, ka rua na kiupiti na kena balavu. Na tutuna, na kena balavu, kei na rabana e caka e na kau; ka sa tukuna vei au o koya, "Oqo na teveli sa tu e na mata i Jiova."

²³ Na vale ni soro kei na vale tabu e rau yarua na katuba.

²⁴ Na katuba kece e rua na kenai sogo, era rua nai sogo lobi: e rua nai sogo e na katuba e dua ka rua na e katuba kadua.

²⁵ Na jerubimi kei na vu-ni-niusawa era ceuti tu e na katuba ni vale ni soro me vaka ga era ceuti tu e na lalaga. E dua nai ubi kau e tu ena mata ni curucuru mai tautuba.

²⁶ Era tu e na dua na yasa na katuba leleka kei na vuni niusawa kei na yasana kadua, ena yasa ni curucuru “ kei na veirumu esau talega ni vale ni soro kei na kenai ubi.

CHAPTER 42

Sa qai kauti au yani o koya ki na loma ni rara e tautuba, e na sala vaka ki na vualiku; ka kauti au ki na veivale e veibasai kei na rara e tawasei, ka veibasai talega kei na vale e tiko vaka ki na vualiku.

² Vakaraica na kena balavu, o koya e dua na drau na kiupiti (na kena raba e lima-sagavulu na kiupiti), e tiko kina na katuba ki na vualiku.

³ E veibasai kei na rara eloma ka ruasagavulu na kiupiti, ka veibasai kei na raravatu ni rara e taudaku, na varada era veitaravi ena veitaba vale e tolu.

⁴ E na mata ni veivale, vaka ki loma, e dua nai gagade e tini na kiupiti na kena raba, me vaka na kena yawa e dua na kiupiti; kei na kena katuba e qara vaka ki na vualiku.

⁵ Ia oqo nai taba loma ni vale ecake e rabailailai sobu, baleta na varada e taura vakalevu cake na vanua e nai taba vale e cake mai nai taba vale e ra kei na kena e loma.

⁶ Ni ra taba tolu ka sega ni vakaduru e lona me vaka na duru e na rara; o koya o ya e vakalekalekataki kina mai na kena e ra kei na kena veimama mai na buturara ki cake.

⁷ Kei na dua na lalaga e taudaku e rau cici vata kei na veivale, e na mata ni veivale ki na rara e tautuba; na kena balavu e limasagavulu na kiupiti.

⁸ Na balavu na veivale vaka ki na rara e tautuba e limasagavulu na kiupiti, ia na kena e qara ki na vale ni soro e dua na drau na kiupiti.

⁹ E nai taba vale e ra e tiko kina nai curucuru ki na yasana e na tokalau, ni dua e via lako yani kina mai na rara e tautuba.

¹⁰ Era tu talega na veivale e na tikina vavaku ni lalaga ni rara vaka ki na tokalau, veibasai kei na rara e tawasei ka veibasai kei na vale.

¹¹ E dua nai gagade e matadra talega, kei na kedra i rairai e tautauvata kei na veivale vaka ki vualiku; e tautauvata na kedra balavu kei na kedra raba kei ira na kena vo, kei na kedra katuba kece ni curu yani ka curu mai e vaka na kena lewa.

¹² Ka veitikivi kei ira na katuba ni veivale era qara ki na ceva, ni dua e curuma, e dua na katuba e na mata ni gagade, na sala e tu donuya na mata ni lalaga vaka ki na tokalau.

¹³ Sa qai tukuna vei au o koya, "A veivale e na vualiku kei na veivale e na ceva, o ira sa veibasai kei na rara e tawasei, era veivale tabu me ra na dau kania kina nai soro tabu sara o ira na bete era dau torovi Jiova. E kea era na dau biuta kina nai soro tabu sara " nai soro laukana, nai soro ni valavala ca, kei nai soro ni caka cala " ni sa tikina tabu o ya.

¹⁴ "Ni ra curu kina na bete, me ra kakua ni lako tani mai na tikina tabu ki na rara e tautuba; ia maikea me ra luvata kina na nodra i sulu ni veiqaravi, ni ra sa tabu. Me ra na daramaka nai sulu tani; me ra na qai torova yani na ka e baleti ira na tamata."

¹⁵ Ia ogo ni sa oti na nona vakarautaka na vale ni soro e loma, sa kauti mai ki tuba ena sala e qara ki na tokalau, ka vakarautaka kece talega.

¹⁶ Sa vakarautaka na yasana ki na tokalau e nai vakarau kau, e lima na drau na kau e na kenai vakarau.

¹⁷ E vakarautaka o koya na yasana ki na vualiku, e lima na drau nai vakarau kau mai na kenai vakarau.

¹⁸ E vakarautaka o koya na yasana ki na ceva, e lima na drau nai vakarau kau mai na kenai vakarau.

¹⁹ Sa lako mai o koya vaka ki na ra ka vakarautaka me lima na drau nai vakarau mai na kenai vakarau.

²⁰ Sa vakarautaka o koya e na yasana vava; e lalaga wavoki, e lima na drau na kiupiti na keina balavu ka lima na drau na kena raba, me tawasea na tikina tabu mai na tikina wale.

CHAPTER 43

Sa qai kauti au o koya ki na matamata-nikoro, io na matamata-ni-koro e qara ki na tokalau.

² Ka raica, na serau ni Kalou ni Isireli sa lako mai e na sala mai na tokalau. Na domona sa vaka na domo ni wai levu; ka sa cilavi vuravura na nona serau.

³ Sa rairai me vaka na raivotu au a raica " ni'u a lako mai me vakarusa na koro. Na raivotu ogo sa tautauvata kei na raivotu au a raica mai na uciwai o Keba; au a cuva vakatoboicu.

⁴ Ia na serau i Jiova sa curuma na vale mai na sala ni matamata-ni-koro sa qara ki na tokalau.

⁵ Sa tuberi au cake na yalo ka kauti au ki loma ni bai eloma; ka raica, sa curuoso na serau i Jiova e na loma ni vale.

⁶ Au a qai rogoci koya sa vosa vei au mai na loma ni vale, ia sa dua na tamata keirau sa tu vata tukuna.

⁷ E tukuna vei au o koya, "Luve ni tamata, ogo na tikina ni Noqui tikotiko kei nai tutu ni qeteqete ni Yavaqu, Au na tiko kina e na kedra maliwa na Isireli ka sega ni mudu. Era na sega ni vakacacana tale na mataqali i Isireli na Yacaqu tabu, o ira se na nodra tui, e na nodra dauyalewa se na yagodra mate na nodra tui e na nodra veiyasana cecere.

⁸ "Ni ra viritaka vata na nodra i lago kei na Noqui lago, kei na nodra duru ni sogo kei na Noqu duru ni sogo, ia na lalaga ga ka tu e na keimami maliwa, ka ra sa vakacacana na Yacaqu tabu e nai valavala vakasisila era sa kitaka; Au na vakarusai ira kina e na Noqu cudru.

- ⁹ 'Ia me ra biuta tani mada na nodra dauyalewa kei na yago mate ni nodra tui me yawa vei Au, Au na qai tiko vata kei ira ka sega ni mudu.
- ¹⁰ "O iko na luve ni tamata, mo vakatakila na vale ki na mataqali i Isireli, me ra maduataka na nodra caka cala; ia me ra vakarauta na kenai vakarau.
- ¹¹ "Ia kevaka era sa maduataka na ka kece era sa cakava, mo qai vakatakila vei ira na kenai vakarau ni vale, kei na kenai valavala, kei na kenai curucuru kituba kei na kenai curucuru kiloma, kei na kenai vakarau kecega kei na kenai lesilesi kecega, kei na kenai vakarau kecega kei na kena vunau kecega. Ka vola e matadra, me ra vakabauta taucoko na kenai vakarau kei na kenai lesilesi kecega, ka cakava ga.
- ¹² "Oqo na vunau ni vale: E dela ni ulu-ni-vanua sa tabu sara na kenai yalayala kecega e na veitikina kecega. Raica, sai koya oqo na vunau sa baleta na vale.
- ¹³ "Ka sa vakaoqo na kenai vakarau ni cabocabo ni soro e na kiupiti (ia na kena kiupiti e dua sa kiupiti e dua ka dua na tikina): ia na botona me rua na kiupiti na kena cecere ka dua na kiupiti na kena raraba, kei nai yalayala ni bati ni botona me dua na veimama ni kiupiti. Ia me vakaoqo na boto ni cabocabo-ni soro:
- ¹⁴ "Ia mai na botona e na qele ka yala ki na kena rara lailai, me rua na kiupiti; ka afa kiupiti na kena raraba, ia mai na kena rara lailai ki na kena rara levu, me va na kiupiti; ka dua na kiupiti, na kena raraba.
- ¹⁵ "Ia na delana dina sa na va na kiupiti, ia me vu mai tutuna ka yaco kicake e va na tutuna sa balavu cake e nai cabocabo ni soro.
- ¹⁶ "Ia nai cabocabo ni soro me tinikarua na kiupiti na kena balavu, ka tinikarua na kiupiti na kena raraba, me veiraurau na kena veiyasana vava;
- ¹⁷ "Ia na kena rara, me tinikava na kiupiti na kena balavu ka tinikava na kiupiti na kena raraba e na kena veiyasana vava, ia na belena e volita me dua na afa kiupiti; ia na rara e botona, me dua na kiupiti e na veiyasana; ia na kenai kabakaba me qaradonu ga ki natuicake."
- ¹⁸ Sa tukuna vei au o koya, "Luve ni tamata, sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: 'Me vakaoqo nai valavala ni cabocabo ni soro e na siga era na cakava, me ra vakacabora kina nai soro kama, ka kureitaka ki delana na dra.
- ¹⁹ 'Mo solia vei ira na bete, o ira na Livai, era kawa i Setoki, era daurovi Au me ra ia na cakacaka vei Au, e dua na luve ni bulumakau mei soro ni valavala ca,' sa tukuna na Kalou o Jiova.
- ²⁰ 'Ia mo kauta eso na kena dra ka boroya kina na tutuna balavu cake vava, kei na muana vava ni rara, kei na kenai yalayala e na veiyasana; ia mo sa vakasavasavataka ka sorovaka.
- ²¹ 'Mo kauta talega na bulumakau sa kenai soro ni valavala ca, ka na vakama o koya e na kena tikina dodonu ni vale, mai taudaku ni vale tabu.
- ²² 'Ia e nai karua ni siga mo vakacabora e dua na luve ni me e sega na kena ca mei soro ni valavala ca; ka ra na vakasavasavataka nai cabocabo ni soro, me vaka era sa vakasavasavataka e na bulumakau.
- ²³ 'Ia ni sa oti na nomu vakasavasavataka, mo qai cabora e dua na luve ni bulumakau sa sega na kena ca, kei na dua na sipi tagane mai na qele ni sipi e dua sa sega na kena ca.
- ²⁴ 'Mo mani vakacabora e na mata i Jiova, ia o ira na bete me ra kureitaka eso na masima ki na yagodrau, ka qai vakacabora vei Jiova mei soro kama.
- ²⁵ 'Me bogi vitu mo cakava tiko e na veisiga e dua na me me kenai soro ni valavala ca; e dua na luve ni bulumakau ka dua na sipi tagane mai na qele ni sipi, sa sega na kena ca ka cakava vaka talega kina.

- ²⁶ 'Me bogi vitu me ra sorovaka tiko nai cabocabo ni soro ka vakasavasavataka, ka vakatabui ira.
- ²⁷ 'Ia ni sa oti na veibogi o ya, ka yaco nai kawalu ni siga, me ra qai vakacabora tiko na bete e nai cabocabo ni soro na nomudoui soro kama kei na nomudoui soro ni veivinakati; Ka'u na vinakati kemudou,' sa tukuna na Kalou o Jiova."

CHAPTER 44

Sa qai kauti au tale o koya ki na matamata ni-koro ni tikina tabu etaudaku sa qara ki na tokalau, ka sa sogo tu.

- ² Sa qai tukuna vei au o Jiova, "Na matamatani- koro oqo me sogo tu ga; me kakua ni dolavi, ia me kakua e dua na tamata me curu kina, ni sa curu kina o Jiova na Kalou ni Isireli; o koya oqo ena sogo tu kina.
- ³ "Sa nona na turaga, io na turaga, ena tiko kina o koya me kana madrai e na mata i Jiova; ena curu mai o koya e na sala ni curucuru ni matamata-nikoro o ya, e na sala talega o ya ena curu yani kina ki tautuba."
- ⁴ Sa qai kauti au o koya e na sala ni matamata ni-koro ki na vualiku ki na mata ni vale tabu; au a vakaraica, ka raica, nai serau i Jiova sa vakasinaita na vale i Jiova; ka'u a cuva vakatoboicu.
- ⁵ Sa tukuna vei au o Jiova, "Luve ni tamata, mo taura matua, mo raica e na matamu ka rogoca e na daligamu, na ka kecega Au sa tukuna vei iko e na vuku ni lesilesi kecega ni vale i Jiova kei na kena vunau kecega. Mo tauri ira matua era curu mai ki na vale kei ira kece era lako tani mai na tikina tabu.
- ⁶ "Ia oqo mo vosa vei ira na dautalaidredre, ki na vuvale i Isireli, 'Sa tukuna vaka-oqo na Kalou o Jiova: "Oi kemudou na vuvale i Isireli, me sa yala eke na kena yaco mai vei keitou na nomudoui valavala vakasisila kecega.
- ⁷ "Ni dou a kauti ira mai na kai tani, sa sega ni cilivi na yalodra ka sega ni cilivi na yagodra, me mai tiko e na Noqu tikina tabu me vakacacana " na Noqu vale " ni dou a vakacabora tiko na Noqu madrai, kei na uro kei na dra, ka ra sa voroka na Noqu veiyalayalati e na vuku ni nomudoui valavala vakasisila kecega.
- ⁸ "Ka dou a sega ni maroroya Noqu ka tabu, ia dou a lesia na tani me ra vakaitavi e na Noqu tikina tabu me kemudou sosomi."
- ⁹ 'Sa tukuna vakaoqo na Kalou o Jiova: "Me kakua e dua na kai tani, e sega ni cilivi na yalona ka sega ni cilivi na yagona, me curuma na Noqu vale tabu, io e dua vei ira na kai tani sa tiko vata kei ira na Isireli.
- ¹⁰ "Ia o ira na Livai era sa lako tani vakayawa vei Au, ni ra sa lako sese na Isireli, ka lako sese tani vei Au me ra muria na nodra matakau, era na colata dina ga na nodra caka cala.
- ¹¹ "Ia era na tiko ga e na Noqu tikina tabu me ia na veiqaravi, me vakatawa na matamata-ni-koro ni vale ka qarava na vale; era na vakamatea nai soro kama kei na nodra i soro na tamata, ka ra na tu e matadra me ra qaravi ira.
- ¹² "Ka ni ra sa qaravi ira e na mata ni nodra matakau ka vakacalai ira na vuvale i Isireli, o koya oqo Au sa dulaka cake kina na ligaqu vei ira," sa tukuna na Kalou o Jiova, "E na baleti ira ga nodra caka cala.
- ¹³ "Ka ra na sega ni toro mai vei Au me ia vei Au nai tavi vakabete, se torova e dua na Noqu ka tabu, e na tikina tabu sara; ia ena kani ira ga na nodra madua kei na nodra i valavala vakasisila era a kitaka.
- ¹⁴ "Au na lesi ira me ra ia na cakacaka ni vale, me ra ia na kena dauveiqaravi kecega, kei

na ka kece sa daucaaka kina.

15 "Ia o ira na bete, na Livai, na luvei Setoki, era na vakaitavi tikoga e na cakacaka ni Noqu tikina tabu e na gauna era lako sese tani vei Au o ira na Isireli, o ira ga era na toro mai vei Au me ra qaravi Au; ka ra na mai tu e Mataqu me ra vakacabora vei Au na uro kei na dra," sa tukuna na Kalou o Jiova.

16 "Era na curuma na Noqu Vale tabu, ka torova na Noqu teveli me ra qaravi Au kina, era na vakaitavi e na Noqu cakacaka.

17 "Ka na yaco, ni ra sa curuma na matamata ki na rara eloma, me ra vakaisulu e nai sulu lineni ga; me ra kakua ni vakaisulu e na vutika ni sipi ni ra ia na cakacaka e na matamata ni rara eloma se e loma ni vale talega.

18 "Me ra vakaisala e nai sala lineni ga e uludra ka vakatarausesese lineni e yagodra; me ra kakua ni sulumaka vei ira e dua na ka era na bunobunoa kina.

19 "Ni ra sa curu yani ki na rara e tautuba, vei ira na tamata, me ra qai luvata tani na nodra i sulu era ia kina na nodra i tavi, ka biuta tu e na veitikina tabu, ka me ra qai vakaisulu e nai sulu tani; me ra kakua ni vakatabui ira na tamata e na nodra i sulu.

20 "Me ra kakua ni tasia na uludra ka me kakua ni balavu na drau ni uludra, ia ni ra kotiva me ra kotiva vakavinaka.

21 "Me kakua talega ni gunu waini e dua na bete ni sa curu ki na rara e loma.

22 "Me ra kakua ni veiwatini kei na dua na yada se dua sa veibiu kei na watina, me ra vakawati ga kei na goneyalewa e na kawa ni yavusa i Isireli, se dua na yada e a watina e dua na bete sa mate.

23 "Ka me ra vakavulici ira na Noqu tamata e na duidui ni ka e tabu mai na ka e sega ni tabu, ka vukei ira me ra kila na duidui ni ka e savasava mai na ka e sega ni savasava.

24 "E na vuku ni veileti era na tu me ra dau ni lewa, ka vakatulewa me vaka na Noqu lewa. Me ra na Noqui vunau kei na Noqui lesilesi e na Noqu soqoni vakarautaki kece, ka ra na vakatabuya na Noqu Siga ni Vakacecegu.

25 "Me ra na kakua ni vakadukadukalitaki ira ni ra torova na tamata mate. Ia e na vuku ni tamadra se na tinadra, se na luvedra tagane se na luvedra yalewa, se na tacidra se na ganedra sa sega ni vakawati sa tara me ra vakadukadukalitaki ira ga kina.

26 "Ia ni sa vakasavasavataki oti o koya, me ra wilika e vitu na siga vua.

27 "Ia e na siga sa curu tale kina o koya ki na tikina tabu ki na lomanibai kiloma me ia na nonai tavi e na tikina tabu, me qai vakacabora o koya na nonai soro ni valavala ca," sa tukuna na Turaga o Jiova.

28 "Ia, sa na dua na nodra i votavota, oi au na nodra i votavota. Dou kakua ni solia vei ira e dua nai votavota vanua e Isireli, oi au ga na nodra i votavota.

29 "Era na kania nai madrali laukana, kei nai soro ni valavala ca, kei nai soro ni caka cala; kei na ka kece sa vakacabori me nei Jiova e Isireli ena nodra ga.

30 "Ia me nodra talega na bete, na vetana kece ni sevu kece kei na ka kecega, kei nai madrali kece ni vuata kece e na nomudou i madrali kecega; kei na veta ni nomudou madrai droka kece mo dou solia ga vua na bete, me vatonaka o koya na nomu vale me vakalouvinakataki kina.

31 "Me ra kakua ni kania o ira na bete, e dua na ka sa mate walega se dresulaki, se manumanu vuka se manumanu ni vanua.

CHAPTER 45

"Ni dou sa wasea na vanua vaka i wasewase, dou vakatabuya e dua nai wasewase me nei Jiova (vanua ni cakacaka), me ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti na kena balavu ka ruasagavulu na udolu na kiupiti na kena raraba.

² "Nai wasewase vakatabui oqo, me lima na drau na kiupiti vakarivirivi, me tara kina, na valeni- veitavaki, me limasagavulu na kiupiti vakavolivolita me vanua tadola tu ga.

³ "Na i wasewase vakatabui oqo, me wasei vakaveimama vakabalavu " ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti vaka tini na udolu na kiupiti (ruasagavulu ka lima na udolu vaka tini na udolu), me tara e loma na vale-ni-veitavaki (na Tikina Tabu sara).

⁴ "Me ra tiko talega kina na bete, o ira sa dau veiqaravi ena vale-ni-soro, ka tu voleka me veiqaravi vei Jiova. Me tiko vata na nodra veivale kei na tikina tabu ni vale-ni-soro.

⁵ "Na kena veimama tale ni wasewase vakatabui (ruasagavulu ka lima na udolu vaka tini na udolu) me nodra na livai, na dauveiqaravi ena vale-ni-soro, me vakakina na veikoro era sa dau tiko kina.

⁶ "Me soli ki na koro me nodra na vanua e lima na udolu vaka ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti na kena balavu me sema tikoga yani ki nai wasewase vakatabui, me nodra na vuvale nei Isireli.

⁷ "Na Ravouvou me sa dua na nona i wasewase ena yasana ruarua sa vakatabui kei na yasana talega sa nodra na koro. Me tete yani ki na ra mai na yasana vaka ra, ki na tokalau, ena yasana vakatokalau, me toso vakabalavu " ena kenai yalayala ni dua tale na yavusa.

⁸ "Na vanua oqo me nona i wasewase na Ravouvou. O ira na Ravouvou, era na sega ni veivakasaurarataki ira na Noqu tamata, Au na vakatara vei ira na yavusa oisireli, me ra taukena talega na i wasewase ni vanua vakayavusa."

⁹ 'Oqo na veika sa tukuna na Kalou cecere: "Sa rui sivia na veika o sa cakava, oi kemudou na veiravouvou ni Isireli! Me muduki nai valavala kaukauwa kei na veivakasaurarataki " dou cakava na veika e dodonu ka dina. Dou kua ni via via lewalewai ira na Noqu tamata," sa tukuna na Kalou cecere.

¹⁰ "Dou vakayagataka nai vakarau e dina, nai vakarau ni kakana kei nai vakarau ni wai kei na waiwai. (Vakarau mamaca kei na vakarau suasua/wai)

¹¹ "Nai vakarau ni ka e mamaca kei nai vakarau ni wai me tautauvata " na ka e mamaca kei na ka e wai me dua nai ka tini ruarua na kena bibi " nai vakarau ga e dodonu.

¹² "Nai vakarau bibi e dodonu, me veimama na onisi. Na veimama na onisi soqona vata e veimama na onisi, soqoni vata na dua nai katolu na onisi sa na dua na mina.

¹³ "Oqo nai solisoli mo dou solia vei ira na Ravouvou, me dua na qaloni na witi, dua na qaloni na bali.

¹⁴ "Nai vakaro me baleta na waiwai me dua na paidi.

¹⁵ "Me dua na lami mai na veiya rua na drau na lami mai na vei kanakana kece e Isireli, oqo me ka ni soro kakana, soro kama, soro ni veivinakati me i bulubulu nodra na tamata, sa tukuna na Kalou o Jiova.

¹⁶ "O ira kece na Isireli me ra solia oqo vei ira na Ravouvou e Isireli.

¹⁷ "Sa qai nodra i tavi na Ravouvou, me ra solia na i soro kama, nai soro laukana, nai soro gunuvi, na Solevu, na Vula Vou, na siga tabu kei na veisolevu kecega e na nodra Isireli."

¹⁸ 'Sa tukuna vakaoqo na Turaga o Jiova: "E nai matai ni vula, e nai matai ni siga ni vula, mo qai kauta e dua na luve ni bulumakau sa sega na kena ca ka vakasavasavataka na vale ni soro.

¹⁹ "Na bete me kauta eso na dra ni soro ni valavala ca ka biuta ki na duru ni sogo ni vale

ni soro, kei na tutuna vava ni cabocabo ni soro, kei na duru ni matamata-ni-koro ni tikina e loma.

²⁰ "Ia mo kitaka vaka talega kina e nai kavitu ni siga ni vula e na vukudra yadua sa caka cala ka sega ni nakita. Dou na sorovaka vakaoqo na vale ni soro.

²¹ "E nai matai ni vula, e nai katinikava ni siga ni vula, mo dou qai ia na kana vata ni Lako Sivia, na Solevu bogi vitu; na madrai sa sega ni vakaleveni me na laukana kina.

²² "Ena sega o ya, na Ravouvou ena vakarautaka vua, e na vukudra kece talega na lewe ni vanua e dua na bulumakau mei soro ni valavala ca.

²³ "Ena kenai kavitu ni siga me vakarautaka o koya e dua nai soro kama vei Jiova, e vitu na bulumakau ka vitu na sipi tagane e sega na kena ca, e na veisiga yadua ka me bogi vitu, ka dua talega na luve ni me e na kena veisiga mei soro ni valavala ca.

²⁴ "Me vakarautaka nai madrali laukana e dua nai vakarau mamaca me ia vata kei na dua na bulumakau ka dua na vakarau mamaca me ia vata kei na dua na sipi tagane, ka tini na paidi waiwai me ia vata kei na dua na vakarau mamaca.

²⁵ "E nai kavitu ni vula, e nai katinikalima ni siga ni vula, e na kena Solevu me bogi vitu, me vaka nai soro ni valavala ca, ka vaka nai soro kama, ka vaka nai madrali laukana, ka vaka na waiwai."

CHAPTER 46

'Sa tukuna vakaoqo na Turaga o Jiova: "A matamata-ni-koro ni lomanibai e loma sa donuya na tokalau me sogo tu e na bogi ono sa ia kina na cakacaka; ia me qai dolavi e na siga tabu, ka me dola talega e na siga ni Vula Vou.

² "Na ravouvou me curu mai na sala ni curucuru ni matamata-ni-koro o ya maitautuba, me mai tu o koya mai na duru ni matamata-nikoro. Na bete ena vakarautaka na nonai soro kama kei na nonai madrali ni veivinakati. Ka me lotu tiko o koya mai nai lago ni matamata-ni-koro. Me qai lesu yani o koya, ia me kakua ni sogo na matamata-ni-koro me yacova na yakavi.

³ "Me ra mai lotu talega o ira na lewe ni vanua mai na katuba ni matamata-ni-koro oqo e na mata i Jiova e na veisiga tabu kei na vei Vula Vou.

⁴ "Ia nai soro kama ena vakacabora na ravouvou vei Jiova e na siga tabu me ono na lami sa sega na kena ca, ka dua na sipi tagane sa sega na kena ca;

⁵ "Kei nai madrali laukana e dua na i vakarau mamaca me ia vata kei na dua na sipi tagane, ia na kedra i madrali laukana na lami, me vaka na ka sa rawa vua me solia, ka tini na paidi waiwai me ia vata kei na dua na i vakarau mamaca.

⁶ "Ia e na siga ni Vula Vou me dua kina na luve ni bulumakau sa sega na kena ca, ka ono na lami, ka dua na sipi tagane; me sa sega na kena ca.

⁷ "Me vakarautaka o koya e dua na i soro laukana ena i vakarau mamaca, dua na bulumakau, dua nai vakarau mamaca dua na me gone, na kena levu ga e via solia me baleta na lami, kei na dua na paidi waiwai ena veivakarau mamaca kece.

⁸ "Ia ni sa curu mai na ravouvou, me curu ga o koya mai na sala ni curucuru ni matamata-ni-koro, ka lako ki tuba ena sala vata ga o ya.

⁹ "Ni ra sa lako mai na tamata ena mata i Jiova e na gauna ni solevu, o koya sa curu mai na sala ni matamata-ni-koro mai na vualiku me mai lotu me curu yani o koya e na sala ni matamata-ni-koro ki na ceva; kei koya sa curu mai na sala ni matamatani-koro mai na ceva me curu yani o koya e na sala ni matamata-ni-koro ki na vualiku. Me kakua ni lesu yani o koya e na sala ni matamata-ni-koro ka curu mai kina, me curu ga yani o koya e na

sala sa donuya.

10 "Na Ravouvou ena tiko ena kedra maliwa, ni ra sa curu yani " sa curu talega yani o koya. Ni ra sa curu ki tuba, sa curu talega ki tuba.

11 "Na solevu kei na kana vata e digitaki, nai soro laukana me dua nai vakarau mamaca vata kei na dua na bulumakau, dua nai vakarau mamaca kei na luve ni me, kei na lami ena kena levu ga e rawa vata kei na dua na paidi na waiwai me vaka nai wiliwili ni vakarau mamaca ni soro laukana.

12 "Na Ravouvou ni sa vakarautaka nai soro soli vei Jiova " nai soro kama " se i soro ni veivinakati, me dola vua na matamata ki na tokalau. Me vakacabora o koya na nona i soro kama se i soro ni veivinakati, me vaka sa daucakava o koya ena Siga ni Vakacegegu. Me qai lako i tuba, ka me qai sogo na matamata.

13 "Ena veisiga mo vakarautaka e dua na lami yabaki dua ka sega ni ca me i soro kama vei Jiova, me caka tiko oqo ena veimataka.

14 "Me caka tiko oqo ena veimataka yadua, nai soro laukana me dua nai kaono nai vakarau mamaca vata kei na dua nai katolu ni paidi waiwai me vakasuasuataka na witi. Na vakacabori ni soro laukana oqo vei Jiova mei lesilesi e sega ni mudu.

15 "Na lami kei na i soro laukana kei na waiwai me vakarautaki ena veimataka yadua me vaka na kena i vakarau ni soro kama."

16 'Oqo na veika sa tukuna na Kalou Cecere: "Kevaka sa cakava na Ravouvou e dua na i soro ena vuku ni luvena tagane, ena nodra talega na nona kawa. Era na taukena talega na nona kawa.

17 "Kevaka sa cakava o koya e dua nai soro mai vei ira na nona kawa ki vua e dua na nona tamata, na tamata oqo me maroroya me yacova na yabaki ni veisereki, me qai vakasuka lesu tale vua na Ravouvou. Na veika e nona sa nodra na luvena tagane ga.

18 "Na Ravouvou sa tabu ni taura e dua nai votavota mai vei ira na tamata, ena nona cemuri ira mai na nodra i votavota, me kua ni dua vei ira na noqu tamata me tawasei mai na nona i votavota."""

19 Sa qai kauti au mai na tamata ki nai curucuru ena matamata ni tikina tabu ena yasana vaka ki na vualiku, na tikina sa nodra na bete, ka qai vakaraitaka vei au na yasana vaka ki na ra.

20 Sa tukuna vei au, "Oqo na vanua era na vakasaqara kina na bete nai soro ni veibeitaki kei nai soro ni valavala ca ka vavia nai soro laukana, me tarova na kedra kau mai ki na tikina e tuba ka vakatabui kina na tamata."

21 Sa qai kauti au tale mai ena tikina e tuba ka tuberi au yani ki na tutu vava, ka au raica ena vei tutu yadua vava oqo, sa tiko kina e yadua na tikina.

22 Na vei tutu vava oqo sa sogoti na kena tikina. Na tikina oqo sa vasagavulu na kiupiti na kena balavu ka tolusagavulu na kiupiti na kena raba, ka era sa tautauvata kece na levu ni tikina vava oqo.

23 Ena loma ni tikina vava oqo, sa tiko kina na vatavata vatu kei na vanua ni bukawa vaka volivolita e ra.

24 Sa qai tukuna vei au, "Oqo na vale ni kuro era dau vakasaqa kina na vei qaravi ena vale ni soro, me kedra na tamata."

CHAPTER 47

Na tamata sa qai kauti au lesu tale ki nai curucuru ni vale-ni-soro, au sa raica na wai sa drodro tiko mai ena ruku ni butubutu ni katuba ni vale-ni-soro vaka ki na tokalau (vale-ni-soro sa qara tu ki na tokalau). Na wai sa lako tiko mai ena ruku ni cabocabo ni soro ena ceva “ na ceva ni vale-ni-soro.

² Sa qai kauti au mai ki tuba ena matamata ni vualiku, ka sa liutaki au yani ki tuba vakavolivolita na matamata e tuba e gole tu ki na tokalau, na wai sa drodro tiko mai na yasana ki na ceva.

³ Na tamata sa gole vaka ki na tokalau vata kei na wa ni vakarau e ligana, sa vakarautaka yani e dua na udolu na kiupiti, ka sa liutaki au yani ki wai me yaco ki na qurulasawa.

⁴ Sa vakarautaka tale me dua na udolu na kiupiti ka liutaki au yani ki na loma ni wai, ka sa yaco ki na duruqu. Sa vakarautaka tale e dua na udolu na kiupiti ka liutaki au yani ki na loma ni wai, ka sa yaco sara i toloqu.

⁵ Sa vakarautaka tale me dua na udolu na kiupiti, ia, oqo na wai sa sega ni rawa ni takosovi, baleta ni sa titobu, ka sa rawa ga ni qalovi “ sa sega ni takosovi rawa.

⁶ Sa tarogi au, "Luve ni tamata, o sa raica oqo?" Sa qai liutaki au lesu tale ki na bati ni uciwai.

⁷ Ni'u sa yaco yani, au sa raica na veivunikau ena bati ni uciwai ruarua.

⁸ Sa tukuna vei au, "Na waiwai oqo sa drodro yani vaka ki na tokalau, ka lako yani vaka ki na Araba, na vanua me rau sota kina kei na wasawasa. Ni sa yaco yani ki na wasawasa, na wai sa vuki me wai droka.

⁹ "Na veika bula kecega era na bula ena vanua e drodro yani kina na wai oqo. E na dua nai wiliwili ni ika levu era na bula, baleta ni sa drodro yani kina na wai, ka sa wai droka kina na wai tui, na vanua sa drodro yani kina na wai, sa vakabula na ka kecega “ sa bula kina na ka kecega.

¹⁰ "Era na tu ena bati ni wai na dauqoli, mai Ena- Qedi ki Ena Ekilaimi, ena viritaki e kea na lawa ni qoli. Ena levu na kena veimataqali ika, na ika ni Waitui Levu.

¹¹ "Na vanua lolobo ena sega ni curuma yani na wai droka me bula kina, ena waitui tu ga.

¹² "Na kau vuata, ena kena veimataqali kece era na bula ena bati ni wai ruarua. Ena sega ni malai na drau ni vunika vuata oqo, se me mudu ni vua mai (ena vua tu ga). Era na vua tu ga, baleta na wai sa drodro tiko mai na valenisoro sa drodro tiko ga yani vei ira. Na vuadra ena kakana kei na drauna ena ka ni veivakabulai."

¹³ O Jiova sa cecere sara sa tukuna oqo, "Oqo na veiwasewase ni vanua mo ni wasea me nomuni votavota na veiyavusa e Isireli, me rua nai wasewase vei Joseva.

¹⁴ "Me wasei vakatautauvata vei kemuni. Baleta Ni'u sa laveta na ligaqu ka yalataka vei ira na nomuni qase, ni vanua oqo, o ni na vakaivotavota kina.

¹⁵ "Oqo nai yalayala ni vanua: Ena vualiku me cici mai na Waitui Levu ki na sala e Eciloni me sivi o Lepo-Amaci ki Sidadi sara,

¹⁶ "Mai Beroca kei Siberaimi (ena kedrau tadrue o Tamasiko kei Emaci) me yaco sara yani ki Esa- Atikoni, (oqori nai yalayala kei Aurana).

¹⁷ "Nai yalayala ena lako mai na waitui levu ki Esa-Enani, oqori nai yalayala ena vualiku mai Tamasiko kei Amaci. Oqori nai yalayala ena vualiku.

¹⁸ "Ena tokalau, me cici mai na kedrau tadrue o Aurana kei Tamasiko, ciciva mai na Joritani ena kedrau veimama o Kiliati kei Isireli ki na wai ena tokalau ka yaco sara ki Tama. Oqo, nai yalayala ena tokalau.

¹⁹ "Ena yasana mai na ceva, ena cici mai Tama me yaco sara ki na wai mai Meriba e Ketesi, mai na veivatuvatu e Ijipita, ki na Waitui Levu sara. Oqo na i yalayala mai na ceva.

²⁰ "Ena yasana vaka ra, na waitui levu sa kena i yalayala me yaco sara ki nai dusidusi kei Lepo- Amaci. Oqo nai yalayala ena yasayasa vaka ra.

²¹ "Mo ni qai wasewasea na vanua ena kemuni maliwa, me vaka na veiyavusa e Isireli.

²² "Mo ni qai vota mei votavota vei kemuni kei ira na lako tu era sa mai tiko vei kemuni ka era sa vakaluvuni. Mo ni wiliki ira me ra sa i taukei vata kei kemuni, me ra vaka i votavota talega vata kei kemuni.

²³ "Ena yavusa cava ga era sa tiko kina na lako tu, mo ni solia vua nai votavota," sa tukuna oqo o Jiova sa cecere sara.

CHAPTER 48

"Sai koya oqo na yacadra na veiyavusa: mai na vualiku; mai na Eciloni na sala ki Emaci, mai Esa-Enani nai yalayala ni vualiku kei Tamasiko, mai na tokalau ki na ra, sa nei Tani, e dua nai wasewase;

² "O Aseri ena dua na nona i wasewase, rau na veiyalayala kei Tani mai na tokalau ki na ra;

³ "O Navitalai, ena dua na nona i wasewase, e na taravi Aseri mai na tokalau ki na ra;

⁴ "O Manasa, ena dua na nona i wasewase, ena taravi Navitalai mai na tokalau ki na ra;

⁵ "O Ifereimi, ena dua na nona i wasewase, ena taravi Manasa mai na tokalau ki na ra;

⁶ "O Rupeni, ena dua na nona i wasewase, ena taravi Ifereimi mai na tokalau ki na ra;

⁷ "O Juta ena dua na nona i wasewase, ena taravi Rupeni mai na tokalau kina ra;

⁸ "Nai yalayala kei Juta mai na tokalau ki na ra, oqo nai wasewase ni tikina tabu (vakatabui). Me ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti, me vaka nai wasewase ni dua na yavusa, oqo na tikina ni valenisoro.

⁹ "Na tikina tabu oqo mo ni vakacabora vei Jiova e ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti na kena balavu ka tini na udolu na kiupiti na kena raba.

¹⁰ "OqoOme nodra tikina na bete Me ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti vaka kina vualiku na kena balavu ka tini na udolu na kiupiti na kena raba, vaka kina ra, me tini na udolu na kiupiti na kena raba vaka kina tokalau ka ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti na kena balavu vaka ki Jiova.

¹¹ "Oqo me nodra na bete sa vakatabui (tawasei), na nei Setoki, o ira sa dau dina ni ra qaravi Au, ka sega ni dau lako sese me vakataki ira na Livai sa dau muri ira na Isireli lako sese.

¹² "Oqo nai solisoli (vakaloloma) vei ira, mai na i wasewase vakatabui, na tikina tabu sara, na nodra i yalayala na Livai.

¹³ "Ena yasadra na bete, sa tiko talega na nodra na Livai me ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti na kena balavu ka tini na udolu na kiupiti na kena raraba.

¹⁴ "Me ra kakua ni volitaka se veisoliyaka ena veisau (veiveisau). Oqo na tikini vanua vinaka duadua ka me kua ni soli ki na dua tale na liga, ni sa ka tabu sara oqo vei Jiova.

¹⁵ "Na kena vo ni vanua e lima na udolu na kiupiti na kena raba kei na ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti na kena balavu, me ra vakayagataka na tamata e na koro, me ra tara vale kina ka vakana manumanu talega. Na koro me tiko e loma donu.

¹⁶ "Me vaka oqo na kena i vakarau: na yasana ki na vualiku me va na drau lima na udolu na kiupiti, na yasana ki na ceva me va na drau lima na udolu na kiupiti, na yasana ki na tokalau me va na drau lima na udolu na kiupiti kei na yasana ki na ra me va na drau lima na udolu na kiupiti.

- 17 "Na vanua ni vakana manumanu ni koro me rua na drau limasagavulu na kiupiti kina vualiku, rua na drau limasagavulu na kiupiti ki na ceva, rua na drau limasagavulu na kiupiti ki na tokalau kei na rua na drau limasagavulu na kiupiti ki na ra.
- 18 "Na vo ni vanua vakavolivolita na tikina vakatabui, me tini na udolu na kiupiti ena yasana i na tokalau ka tini na udolu na kiupiti ena yasana vakara. Na kena kakana, me ra kana kina o ira sa cakacaka ena koro.
- 19 "O ira na tamata cakacaka ena koro, era na teitei e kea, me ra lako ga mai na veiyavusa e Isireli.
- 20 "Na vanua taucoko me ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti vakarivirivi (yasava vava kece), oqo me ka ni loloma me biu vakatabaki dua ni tikina tabu, vata kei na veika sa nona na koro.
- 21 "Na veika sa vo mai na yasana ruarua ni tikina tabu kei na veika e nona na koro, sa na wili me nona na Ravouvou. Ena toso yani vaka ki na tokalau na ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti ni tikina tabu ena i yalayala ena tokalau, me ruasagavulu ka lima na udolu na kiupiti ki na ra talega. Na vanua ruarua oqo e ciciva na balavu ni vanua, me nona na Ravouvou. Me tu ena kena loma donu na tikina tabu kei na valenisoro.
- 22 "Na veika e nodra na Livai kei na veika e nodra na koro, me tiko ena loma donu ni vanua e nona na Ravouvou. Na vanua e nona na Ravouvou me tiko e nai yalayala nei Juta kei Penijamini.
- 23 "Na vo kece ni yavusa: O Penijamini, ena dua na nona i wasewase, mai na tokalau ki na ra;
- 24 "O Simione, ena dua na nona i wasewase, mai nai yalayala kei Penijamini, mai na tokalau ki na ra;
- 25 "O Isakari, ena dua na nona i wasewase, oqo mai nai yalayala kei Simione mai na tokalau ki na ra;
- 26 "O Sevuloni, ena dua na nona i wasewase, mai nai yalayala kei Isakari, mai na tokalau ki na ra;
- 27 "O Kata, ena dua na nona i wasewase, mai na i yalayala kei Sevuloni mai na tokalau ki na ra;
- 28 "Na ceva ni yalayala nei Kata ena cici yani vaka ki na ceva mai Tama ki na wai mai Meriba e Ketesa ka lako yani kei na veivatu mai Ijipita ki na Waitui Levu sara.
- 29 "Oqo na vanua me wasei me nodra i votavota na veiyavusa ni Isireli, me ra taukena, sa tukuna na kalou cecere sara.
- 30 "Oqo nai curucuru ki tuba ni koro: tekivu mai na yasana ena vualiku, sa va na drau lima na udolu na kiupiti na kena balavu
- 31 "(Na veimamata ni koro ena vakayacani vei ira na yavusa ni Isireli). Na matamata e tolu ena vualiku, sa vakayacani vei Rupeni, na matamata i Juta kei na matamata i Livai;
- 32 "Ena yasana i na tokalau: sa va na drau lima na udolu na kiupiti na kena balavu, e tolu na kena matamata “ na matamata i Joseva, na matamata i Penijamini, na matamata i Tani;
- 33 "Ena yasana ki na ceva, sa va na drau lima na udolu na kiupiti na kena balavu, sa tolu talega na kena matamata, na matamata i Simione, na matamata i Isakari, kei na matamata i Sevuloni;
- 34 "Ena yasana ki na ra, sa va na udolu lima na drau na kiupiti na kena balavu, sa tolu talega na kena matamata, na nei Kata, na matamata nei Aseri kei na matamata nei

Navitalai.

³⁵ "Na balavu ni vanua vakavolivolita oqo sa tinikawalu na udolu na kiupiti: SA TIKO KINA
NA KALOU."

For other languages please go to www.wordproject.org